

רחמים אלעזר Rahamim Elazar

00:00:08:10 00:00:00:23
ובכן, כשנולדתי קראו לי "מהרטו".
זה שם מאוד נפוץ באתיופיה.

00:00:16:04 00:00:08:22
ובכן, פירוש השם מהרטו...
כששאלתי את הוריי מה הפירוש,

00:00:20:08 00:00:16:07
סיפרו לי שמי שנתנה לי
את השם הזה הייתה אימו של אבי.

00:00:26:10 00:00:22:03
לפני שאימי ילדה אותי, היו לה
צירים ובחילות במשך שלושה ימים.

00:00:33:11 00:00:27:11
ואז כל המכרים בשכונה הגיעו
לבקר אותה ולאחל לה לידה קלה,

00:00:47:01 00:00:33:24
ואז לאבי היה רובה ולפתע הוא
דרך את הנשק וירה באוויר,

00:00:49:20 00:00:47:04
וכשהוא ירה, מרוב בהלה
אימי ילדה אותי.

00:00:55:15 00:00:50:19
ואז סבתי נתנה לי את השם
"מהרטו" שפירושו רחמים.

00:01:00:01 00:00:55:17
כלומר, ה' רחום וחנון,
ריחם עליה ונתן לה ללדת בשלום.

00:01:02:14 00:01:00:12
חוץ מהשם הזה, יש לי שמות רבים.
- או-קי".

00:01:08:11 00:01:02:20
אבי קרא לי "מאן-אלבך" והסיבה
שהוא נתן לי את השם הזה היא,

00:01:18:21 00:01:08:15
היינו 11 ילדים במשפחה, אני ילד
סנדוויץ' והייתי ממש מופרע,

00:01:21:22 00:01:18:24

כל השכנים כעסו עליי כיוון
שהייתי מפריע להם,

00:01:24:04 00:01:22:00

וכיוון שאבא שלי אהב אותי מאוד,
הוא קרא לי בשם הזה,

00:01:28:10 00:01:24:07

פירושו מי יעז לגעת בך,
וקרא לי "מאן-אלבר".

00:01:34:09 00:01:29:07

מעבר לזה, אימה של אימי
הייתה קוראת לי "פטגו".

00:01:37:10 00:01:34:13

והסיבה שהיא קראה לי כך היא
כי הייתי "קיי"- צבעי היה אדום.

00:01:43:22 00:01:37:14

"פטגו" פירושו פניו נקיות ואדומות.
- או-קיי.

00:01:47:11 00:01:44:03

אביו של אבא שלי היה
קורא לי "גבטיה".

00:01:51:23 00:01:47:14

הוא היה קורא לי "גבטיה",
והפירוש הוא ילד ייחודי.

00:01:54:24 00:01:52:15

כלומר, נכד ייחודי שלי.

00:02:00:02 00:01:55:20

ככה סבי נהג לקרוא לי.

00:02:08:20 00:02:00:09

הבת של אחות של אבי הייתה
קוראת לי "קוסליא"- הפצע שלי.

00:02:13:10 00:02:09:13

כיוון שאבי אהב אותי, הוא היה
נוהג לומר אל תיגעו בבן שלי.

00:02:21:09 00:02:13:17

ובכן כשנוגעים בפצע זה כואב,
לכן היא הייתה קוראת לי "קוסליא".

00:02:29:04 00:02:24:12
וגם כפי שידוע במסורת אחיי
הקטנים קראו לי "וונדמאלם".

00:02:31:24 00:02:29:08
אחיי הקטנים קראו
לי "וונדמאלם".

00:02:32:22 00:02:32:01
או-קיי.

00:02:39:05 00:02:33:00
לבסוף שמי באמהרית תורגם לעברית
וכיום כולם קוראים לי רחמים.

00:02:39:24 00:02:39:08
או-קיי.

00:02:43:24 00:02:40:02
באיזה שנה נולדת?

00:02:46:07 00:02:44:09
אני לא יודע במדויק...

00:02:48:15 00:02:46:09
בערך...
- בערך לפני 58 שנה.

00:02:49:20 00:02:48:18
או-קיי.

00:02:54:20 00:02:49:24
היכן נולדת?
מה שמו של המקום שבו נולדת?

00:03:00:24 00:02:55:04
כפי שסיפרו לי...
אני לא זוכר כיוון שהייתי קטן.

00:03:01:14 00:03:01:03
נכון.

00:03:11:06 00:03:01:17
נולדתי בכפר בשם "אצ'רגיה",
כפר ייחודי של יהודי אתיופיה,

00:03:15:24 00:03:11:09
זו שכונה שהוקמה ע"י היהודים
כדי שלא יתבללו וישמרו על דתם.

00:03:20:06 00:03:16:08

ובכן כפי שסיפרו לי,
נולדתי בכפר "אצ'רגיה".

00:03:32:11 00:03:20:08

אבל גדלתי בכפר אחר, מרחק של ק"מ
ספורים, בכפר בשם "טייב-בר".

00:03:33:11 00:03:32:14

מה?
- "טייב-בר"

00:03:38:15 00:03:33:13

טייב-בר?
- השם המדויק הוא "טביב-בר",

00:03:42:20 00:03:38:17

אך עם הזמן, כמו בטלפון שבור,
קראו למקום "טייב-בר",

00:03:44:04 00:03:42:23

אבל שמו של הכפר
הוא "טביב-בר".

00:03:48:14 00:03:44:07

בכפר הזה היו בעלי מקצועות
כגון: אורגים, נפחים ועוד.

00:03:50:12 00:03:48:18

שם המקום הוא "טביב-בר".

00:03:52:21 00:03:51:01

ובכן שם...

00:03:55:09 00:03:52:23

"טביב", הכוונה ל-"טבב".
- "טבבינה".

00:03:57:11 00:03:55:15

כן.
- או-קיי.

00:04:10:17 00:03:57:13

גדלתי ב-"טביב-בר"
והתחנכתי בביה"ס.

00:04:16:06 00:04:10:20

כפי שסיפרתי קודם, הייתי ילד
מופרע, הייתי מרביץ לילדים בשכונה,

00:04:20:06 00:04:16:08
בעקבות זה שהייתי מרביץ לילדים,
המשפחה שלי הייתה רבה עם השכנים.

00:04:31:20 00:04:20:09
בעקבות כל זה הוריי התייעצו ביניהם
ואמרו שאני עלול לסבך אותם יותר.

00:04:50:02 00:04:31:23
לבסוף אבי אמר, הילד נאור ויש לו
יכולות, לכן עדיף לשלוח אותו ללמוד.

00:04:58:04 00:04:50:02
לפני שנתקדם, לפני שעברת את הכפר,
זכור לך איך המקום היה נראה?

00:05:01:00 00:04:58:08
כן.
- ספר לנו מה שאתה זוכר?

00:05:04:05 00:05:01:00
אני זוכר את זה כמו ציור.
- ספר לנו איך זה היה נראה.

00:05:11:18 00:05:04:10
אי אפשר לשכוח את זיכרונות הילדות,
אני זוכר את הבית, השער והדלתות.

00:05:16:19 00:05:12:07
אני זוכר את הגג ואת התיקרות.

00:05:20:20 00:05:16:19
מאיזה חומר עשוי השער?
מאיזה חומר עשויה התיקרה?

00:05:21:13 00:05:20:20
מה זכור לך?

00:05:34:13 00:05:22:02
ובכן, נתחיל מהבית, הבית...
לאבי יש כישרון לבנות דברים,

00:05:39:02 00:05:34:19
הייתה לו יכולת
ליצור דברים מאפס.

00:05:52:23 00:05:39:15
אז היו בונים בתים מלבניים,
לכן אבי בנה בית מהחומר הזה.

00:06:02:18 00:05:53:05
ואז הייתה בנייה מיוחדת שאם ישרפו
את הבית מבחוץ, האש לא תחדור.

00:06:17:13 00:06:03:00
ולכן הוא השתמש בשבבי
עץ וחיפה את פנים הבית,

00:06:33:09 00:06:17:13
ואת שבבי העץ, בעזרת עובדים
הוא כיסה בבוץ את פנים הבית.

00:06:42:16 00:06:33:09
לאחר מכן הוא הלביש על זה
את העשבים וסיים את הבנייה.

00:06:44:11 00:06:43:03
...ואז
- מדהים.

00:06:48:00 00:06:44:23
ואז היו באים אנשים ממקומות
רחוקים כדי לראות את הבית.

00:06:50:20 00:06:48:05
היו אומרים שזה הבית של "מוצ'נא",
לאבי קוראים "מוצ'נא אלעזר".

00:06:54:01 00:06:50:20
כולם אמרו שהוא בנה בית מיוחד
ואין אחד שלא בא לראות את הבית.

00:07:12:00 00:06:54:10
ואז התחלתי ללמוד מאבי איך
הוא בונה כל מיני דברים.

00:07:24:23 00:07:14:07
הדלת הייתה כמו הדלת הזאת,
כורתים עץ גדול, חותכים ומנסרים.

00:07:28:11 00:07:25:16
אבי היה נפח, הוא היה
מתקן ומרכיב נשקים,

00:07:31:20 00:07:28:13
כשהעץ בנשק נשבר, הוא
היה מחליף את זה בחדש.

00:07:32:22 00:07:31:21
מזה הוא התפרנס?

00:07:35:06 00:07:32:24
לא, הוא היה חקלאי.
הוא היה חקלאי עשיר.

00:07:35:17 00:07:35:07
או-קיי.

00:07:39:21 00:07:35:21
את יודעת, זו הייתה
עבודה צדדית ולא קבועה.

00:07:45:10 00:07:39:23
עיקר העיסוק שלו היה בחקלאות.
היינו מאוד עשירים.

00:08:04:10 00:07:45:21
אני נזכר בדלת של הבית,
איך שהיינו עולים במדרגות.

00:08:06:08 00:08:04:20
איך נראה פנים הבית?

00:08:08:18 00:08:06:14
פנים הבית...

00:08:13:15 00:08:08:21
כשהוא בנה את הבית,
כשהוא בנה את הבית,

00:08:16:03 00:08:13:17
אמרתי שהבית עשוי מלבנים,

00:08:25:12 00:08:16:17
ובחדר השינה הוא עשה מין פתח בקיר
ואמר לאימי שתאטום את זה בחימר.

00:08:50:07 00:08:25:22
ואת הקיר הוא אטם בחתיכת עץ
וצבע אותו בצבע של הלבנים,

00:08:56:23 00:08:50:07
ושם הוא החביא אקדחים וכסף, גם אם
נכנס פורץ הוא לא היה מוצא את זה.

00:09:00:19 00:08:56:23
הפורצים והגנבים לא היו
מעלים על דעתם שהכסף נמצא שם.

00:09:10:13 00:09:02:20

נוסף על כך, היה לנו אסם שבו
היו שמים את היבולים והחיטה,

00:09:24:23 00:09:10:16
וליד האסם הוא חפר בור ואת דפנות
הבור הוא מרח בצואה של הפרות.

00:09:25:21 00:09:25:00
את מתכוון שהוא מרח
את זה בתוך האסם?

00:09:27:08 00:09:25:23
לא, הוא מרח את זה בדפנות הבור.

00:09:28:23 00:09:27:10
בתוך הבור שהוא חפר.
- או-קיי.

00:09:40:05 00:09:29:09
הוא חפר בור ואת הדפנות
הוא מרח בצואה של הפרות.

00:09:45:02 00:09:40:07
ולתוך הבור הוא הכניס
את החציר והיבולים.

00:09:48:17 00:09:45:07
ראשית, זה לא מתחמם
ולכן זה לא מתייבש.

00:09:56:00 00:09:48:20
שנית, אם האסם יישרף מכל סיבה
שהיא, אז יש רזרבה מתחת לאדמה.

00:10:02:15 00:09:56:11
הייתי מתפעל מכל הדברים האלה,
הייתי אומר איזה בן אדם מתוחכם הוא.

00:10:06:10 00:10:02:19
הייתי אומר, זה בן אדם
שחושב מחוץ לקופסה.

00:10:08:17 00:10:06:13
למדתי מאבי הרבה מאוד דברים.

00:10:14:13 00:10:09:12
ומשם אני זוכר את סביבת החצר,
את הפרות בתוך הגדר.

00:10:25:06 00:10:14:17

אני זוכר שבבקררים היינו חולבים את הפרות ולאחר מכן מנקים את המקום.

00:10:29:08 00:10:25:10

זכור לי שהיינו מאכילים את התרנגולות בגרעינים ובזירעונים,

00:10:32:03 00:10:29:12

היינו מסדרים את הביצים בתבניות כדי שלא יישברו.

00:10:35:22 00:10:32:06

היו לנו חמורים, כבשים ועיזים.

00:10:42:03 00:10:36:03

אני זוכר שהיינו לוקחים את העיזים כדי שיאכלו מענפי עצים מסוימים.

00:10:45:04 00:10:42:13

זכור לי שבשטח היינו שרים ורוקדים.

00:10:51:21 00:10:45:08

אני זוכר שהיינו רוכבים על החמורים כדי שהם ילמדו לשאת על עצמם משא.

00:10:54:12 00:10:51:24

היינו נופלים ועוד פעם עולים ורוכבים עליו.

00:10:57:09 00:10:54:16

כשרכבנו על החמור, אני זוכר שרוב רכיבה רגלינו השתפשפו.

00:11:00:10 00:10:57:11

ככה היו הדברים.

00:11:05:05 00:11:00:17

היינו משחקים משחק של פגיעה במטרה.

00:11:08:07 00:11:05:07

היינו נכנסים לנחל ומשפריצים זה על זה,

00:11:10:04 00:11:08:09

מנסים להטביע זה את זה.

00:11:13:19 00:11:10:11

כל הדברים האלה זכורים לי היטב.

00:11:18:02 00:11:13:21
באיזה גיל שלחו אותך לבצע כל מיני
עבודות יחד עם הילדים האחרים?

00:11:25:10 00:11:18:07
אני לא זוכר באיזה גיל זה היה,
אבל זה קרה כשהייתי ממש קטן,

00:11:28:14 00:11:25:14
אפשר להגיד שרק התחלתי ללכת.

00:11:29:16 00:11:28:16
או-קיי.

00:11:37:05 00:11:30:04
האזור שבו גרתם... סליחה,
מה העיסוק של אימא שלך?

00:11:43:13 00:11:37:07
אימי הייתה עקרת בית,
היא גדלה את הילדים,

00:11:51:10 00:11:43:15
היא טיפלה בעבודות הבית, היא בישלה,
היא הכינה "טאלה", "טאג' וערק.

00:11:55:13 00:11:51:13
היא ייצרה כלי חרס
ששימשו את הבית.

00:11:57:10 00:11:55:15
את כלי החרס היא לא מכרה,
זה היה לשימוש עצמי,

00:11:59:15 00:11:57:13
ברוך ה', היינו עשירים.

00:12:02:05 00:11:59:24
היא ייצרה כלי חרס
ששימשו את הבית.

00:12:07:04 00:12:02:08
אבי עסק בהרבה תחומים כגון:
נפחות, אריגת בגדים וחקלאות.

00:12:08:12 00:12:07:07
הוא עסק בהמון מקצועות.

00:12:10:03 00:12:08:15
הוא עסק גם באריגת בגדים?

00:12:14:01 00:12:10:06
כן, הוא היה מייצר בגדים.

00:12:18:14 00:12:14:23
איפה הוא היה אורג את הבגדים?
אתה זוכר איך הוא מייצר את הבגדים?

00:12:29:03 00:12:18:17
הייתה לו עמדה באחת הפינות בחצר,
ושם הוא היה מבצע את עבודת האריגה.

00:12:51:01 00:12:29:07
שם, באמצעות נול אריגה, הוא ארג את
החוט ליריעת בד ע"י יצירת שתי-וערב.

00:12:52:20 00:12:51:04
אם יאמרו לך לארוג בגד,
אתה תדע לעשות את זה?

00:12:53:15 00:12:52:23
לארוג בדים?
- כן.

00:12:54:19 00:12:53:20
מאיפה לי לדעת.

00:12:57:07 00:12:54:23
אין לי מושג איך עושים את זה.

00:12:58:09 00:12:57:16
או-קיי.

00:13:04:24 00:12:58:09
היו להם כישורים
טכניים מולדים.

00:13:09:04 00:13:05:10
היום יש את הדור שמתעסק
בסמארטפונים ובמחשבים,

00:13:21:10 00:13:09:08
בהשוואה לתקופה שבה הם שלטו
בטכנולוגיות אחרות, אין הבדל.

00:13:28:21 00:13:21:21
אנחנו לא שמנו לב לזה
שאבותינו היו מוכשרים,

00:13:38:10 00:13:28:24

אבל אם נשים לב לדברים שהם עשו,
אנחנו נהיה מלאי הערכה אליהם.

00:13:44:09 00:13:38:13
יש משהו מסוים שאביך או אימך
לימדו אותך בילדותך?

00:13:52:08 00:13:45:02
אבי לימד אותי להיות אמיץ,
אבי היה איש מאוד אמיץ.

00:13:53:22 00:13:52:15
מה הכוונה?
מה אתה זוכר מזה?

00:13:59:19 00:13:54:03
הוא היה אומר לי: אל תפחד,
תהיה חשדן, אל תרבה בשטויות,

00:14:01:21 00:14:00:02
תשמור על עצמך תמיד.

00:14:05:21 00:14:02:05
הוא אמר לי את זה כי צריך
לשמור על עצמך בכפר שלנו.

00:14:10:10 00:14:06:01
ובכן, בכל מקום ובכל גיל
צריך לשמור על עצמך.

00:14:13:12 00:14:12:06
הוא היה אומר לנו להיות ערניים.

00:14:36:14 00:14:13:16
להיות הכי טובים שאפשר, תמיד
לשאוף להיות יותר טוב מהאחר.

00:14:40:00 00:14:37:12
גם אם לא השגתם את המטרה,
לפחות ניסיתם הכול כדי להצליח.

00:14:43:05 00:14:40:03
לכן הוא היה אומר לנו לא להפסיק
להציב יעדים ולכבוש אותם.

00:14:51:00 00:14:43:10
בנוסף, משהו שלקחתי ויישמתי
הוא שהיה אומר לא לקנא באחר.

00:14:53:18 00:14:51:03

הוא היה אומר, אל תקנאו בעושר של האחר, אל תקנאו ברכוש שלו,

00:14:57:09 00:14:53:20
אל תקנאו במראה של האחר,
אל תקנאו בשום דבר.

00:14:59:22 00:14:57:12
הוא היה אומר: זה מה
שאלוהים נתן לאותו האדם.

00:15:04:18 00:15:00:01
הוא היה אומר, לכל אחד
מאיתנו יש את המזל שלו.

00:15:08:10 00:15:04:20
לכן קנאה זה דבר לא טוב...

00:15:12:20 00:15:08:13
אבי עד היום מתקשר אליי
ומזכיר לי את זה.

00:15:16:00 00:15:12:24
היום, כשאני רואה שמישהו מקנא
במישהו, אני מרגיש אי נוחות.

00:15:20:14 00:15:16:06
אני מייד שואל למה ככה,
בשביל מה זה טוב.

00:15:22:07 00:15:20:17
אני לא אוהב לראות
סיטואציות כאלה.

00:15:25:04 00:15:22:14
או-קיי, כשכל זה קרה היית ילד,

00:15:34:21 00:15:25:08
מה הוא ראה בסביבה כשהוא
נתן לך עצה להיות אמיץ וחזק?

00:15:46:08 00:15:36:18
תראי, גם היום וגם פעם, כדי לחיות
במקום ההוא היית צריך להיות חזק.

00:15:51:22 00:15:47:03
היית צריך להראות חוסן
עדי שיפחדו להתעסק איתך.

00:15:53:03 00:15:51:24

למה אתה מתכוון?

00:15:58:04 00:15:53:05

הכוונה היא: אם יזלזלו בך,
עלולים לבזוז את רכושך,

00:16:01:10 00:15:58:08

כיוון שהם חושבים עליך
שאתה חלש, פחדן וטיפש.

00:16:03:17 00:16:01:12

לכן הם אומרים בוא ניקח ממנו, נטרטר
אותו, בוא נלבין את פניו ברבים,

00:16:05:23 00:16:03:19

בואו נקלל אותו ועוד
כל מיני דברים.

00:16:15:03 00:16:07:03

אבל אם הם ידעו שאתה חזק, אמיץ ובעל
תעוזה, כולם ידעו שלא להתעסק איתך.

00:16:16:16 00:16:15:07

לכן צריך להפגין אופי חזק.

00:16:24:02 00:16:16:20

כשאמרתי שצריך לפחד ממך הכוונה
היא לא מכיוון שאנחנו רוצחים,

00:16:29:02 00:16:24:08

אלא שירחשו לנו כבוד
ולא יתעסקו איתנו.

00:16:30:14 00:16:29:04

לזה בעצם התכוונתי.

00:16:35:01 00:16:31:01

בילדותך היה מקרה שהגיע גנב
לביתכם וגנב רכוש מסוים?

00:16:36:22 00:16:35:13

זכור לך משהו כזה?

00:16:41:20 00:16:40:23

אני לא זוכר מקרה כזה.

00:16:47:11 00:16:41:23

לא זוכר מקרה שגנבו מאיתנו
איזו עז או כבשה.

00:16:54:00 00:16:47:14
אני זוכר שכשלמישהו נגנב משהו,
אבי עזר להחזיר את הגנבה.

00:16:55:06 00:16:54:02
איך זה היה?
תספר לי את הסיפור?

00:16:59:23 00:16:56:00
פעם אחת, זה היה ביום שבת בערב,
אני זוכר את המקרה היטב.

00:17:08:02 00:17:00:01
זה היה בשעות הערב, אחיי ואני היינו
ליד האסם יחד עם כמה פרות,

00:17:17:10 00:17:08:13
אבי הגיע ושוחח עם אחיי הגדולים,
אני הקשבתי לשיח ביניהם.

00:17:26:00 00:17:17:15
ואז היה ציוץ של ציפור, הוא הקשיב
אבל תשומת לבו הייתה נתונה לציפור.

00:17:30:08 00:17:26:04
כשהיא המשיכה לציץ, אבא שלי
אמר, היום קרה איזה משהו.

00:17:35:24 00:17:33:12
גם אני שמעתי את ציוץ הציפור,
אבל לא הבנתי, הייתי ילד קטן.

00:17:38:21 00:17:36:07
ואז כשהחשיך, נכנסנו הביתה.

00:17:42:15 00:17:39:05
הכנסנו את הפרות לאזור
המגודר ונכנסנו הביתה.

00:17:49:08 00:17:43:05
ואז הגיעו לביתנו הילדים של אחותו,
שגרים בכפר "גנדואה".

00:17:54:04 00:17:49:11
ביתנו היה מוקף בגדר והוצבו
כלבי שמירה ליד שער הכניסה.

00:17:56:16 00:17:54:08
הם עמדו מחוץ לשער וקראו לנו.

00:18:00:17 00:17:56:18

אבי שאל מי קורא לנו
ושלח את אחד האחים שלי.

00:18:03:13 00:18:00:19

כשאחי הגיע לשער, הוא
ראה מדובר בדודים שלנו.

00:18:14:08 00:18:03:15

במסורת האתיופית, אם הגיעו שני
אנשים, זה סימן שקרה משהו רע.

00:18:21:16 00:18:14:22

כששלחו שליחים להודיע שמישהו
נפטר, נהגו לשלוח שני אנשים.

00:18:29:00 00:18:21:19

לא שלחו אדם אחד אלא שני
אנשים שיודיעו שמישהו נפטר.

00:18:34:23 00:18:29:02

ואז אבי נבהל ושאל אם אחותו נפטרה,
הם ענו, לא, היא לא נפטרה,

00:18:38:22 00:18:35:02

אבל גנבים גנבו את השוורים שלנו.

00:18:39:14 00:18:39:00

הוא שאל: את השוורים שלכם?
הם ענו לו: כן.

00:18:41:09 00:18:39:16

הוא הזמין אותם להיכנס.

00:18:46:13 00:18:41:13

הם נכנסו, ארחנו אותם כמו שצריך,
והם סיפרו את הסיפור בהרחבה.

00:18:50:17 00:18:46:23

ואז לפנות בוקר הדודים שלנו,
יחד עם אבא שלי נעלמו.

00:18:54:24 00:18:51:02

אביר והאורחים?
- כן, שני הילדים של אחותו.

00:18:56:23 00:18:55:03

הם נעלמו יחד עם אביר?
- כן, יחד עם אבא שלי.

00:19:03:16 00:18:58:08
הם נעלמו ולמחרת לא הגיעו,
וגם בשעות הערב לא הגיעו.

00:19:06:04 00:19:04:12
הם נעדרו במשך 2-3 ימים.

00:19:09:15 00:19:06:18
אז גם לא היה טלפון
כדי להשיג אותם.

00:19:13:14 00:19:09:18
ואז אימי נלחצה מאוד
ושאלה: מה קרה להם?

00:19:21:07 00:19:13:18
הוא הלך...
אבי נחשב לאדם בעל קשרים ענפים,

00:19:26:14 00:19:21:10
הוא הכיר הרבה אנשים.
ואבי באמת היה איש מאוד מקושר.

00:19:31:01 00:19:27:06
בהתייעצות עם כל מיני אנשים,
הוא השיג מידע מי הם הגנבים.

00:19:33:14 00:19:31:05
הם הגיעו לאזור מרוחק,
זה היה אזור מאוד חם.

00:19:39:10 00:19:33:17
הוא הגיע למקום, והם שמו
2-3 פרות בעליית הגג.

00:19:47:17 00:19:39:18
הוא הגיע אליהם, ירה ברובה באוויר,
הבריאח את הגנבים והחזיר את השוורים.

00:20:04:07 00:19:50:06
זכור לי בילדותי שכאשר הציפורים
צייצו, הוא ידע לפרש מה הציוץ אומר.

00:20:10:19 00:20:05:08
אם החמור היה נוער לכיוון שמאל,
אז הוא היה אומר שזו דרך מסוכנת.

00:20:14:12 00:20:11:23
הוא היה אומר זה לא דרך בטוחה.

00:20:17:07 00:20:15:14
אם החמור היה נוער לאיזה צד?

00:20:20:03 00:20:17:10
אם החמור היה נוער לצד שמאל.

00:20:26:04 00:20:20:18
הפירוש של זה היה שאם תמשיך
בדרך הזאת, תיתקל בדברים רעים.

00:20:38:06 00:20:30:07
פעם חשבתי, מה זו הפילוסופיה
הזאת, לדבר עם הציפור והחמור.

00:20:47:07 00:20:38:24
אני זוכר שהוא היה מסביר לאחיי,
באתיופיה רוב הזמן הולכים ברגל,

00:20:55:07 00:20:47:10
אז אבי היה אומר להם, כשאתם הולכים,
מדי פעם תסתובבו ותראו כמה הלכתם.

00:21:02:04 00:20:55:12
כדי שבדרך חזרה
לא תתבלבלו בכיוון.

00:21:05:05 00:21:02:23
אני זוכר שהייתי שומע שהוא
היה מסביר להם את כל זה.

00:21:10:17 00:21:05:08
בנוסף, הוא היה אומר, כשאתם
יושבים, שבו עם הפנים לכניסה.

00:21:13:24 00:21:10:20
הוא היה אומר, אל תשבו
כשגבכם פונה לכיוון הכניסה.

00:21:22:00 00:21:14:11
הוא היה אומר, תשבו במקום
שאתם רואים את הכניסה.

00:21:27:00 00:21:22:03
היום מבחינה פסיכולוגית, אני לא
יושב כשגבי פונה לכיוון הכניסה.

00:21:32:14 00:21:27:02
אני יושב במקום שאוכל
לראות את הבאים והיוצאים.

00:21:44:04 00:21:32:22
לכן היו להם הרבה
פילוסופיות חיים.

00:21:55:05 00:21:47:06
היו הרבה דברים שאפשר ללמוד
מהם, אם מעמיקים בתוכן שלהם.

00:21:55:23 00:21:55:07
בטח.

00:22:00:04 00:21:56:02
מעבר לזה תוכל לספור
דורות מצד אביך?

00:22:04:13 00:22:00:06
מצאת את מי לשאול,
שיספור לך דורות.

00:22:16:03 00:22:04:16
ובכן מי שיודע לספור דורות זה מי
שגר עם ההורים הרבה זמן ולמד מהם.

00:22:17:19 00:22:16:10
אני לא שהיתי איתם הרבה.
אז-קיי.

00:22:24:02 00:22:17:23
הייתי ילד ומשם הלכתי ללמוד,
וכל השאר זה היסטוריה.

00:22:32:11 00:22:24:11
אבל שמעתי מהוריי שאמרו פלוני
הוא קרוב משפחה שלנו וכולי.

00:22:38:16 00:22:32:15
לדוגמה בצד של אבי, אני מהרטו,
אם את רוצה לספור כלפי מעלה,

00:22:46:04 00:22:39:02
כפי שאת יודעת, באתיופיה לא התחתנו
עם משפחה שקרובה יותר מ-7 דורות.

00:22:49:03 00:22:46:07
זאת הסיבה שהתחילו לספור דורות,
כדי לא להתחתן עם קרוב משפחה.

00:22:53:20 00:22:49:07
פה בארץ, הפרנג'ים (הלבנים)
בקושי מכירים את סבתא שלהם.

00:22:55:13 00:22:53:22
בטח שלא נדבר על
סבתא רבה והלאה.

00:23:07:00 00:22:55:22
ובכן יש אותי מהרטו, אבי מוצ'נה,
אביו אלעזר, אינברם, פקדו,

00:23:10:02 00:23:07:10
ספרתי לך עד 5 דורות,
עברתי את המבחן, נכון?

00:23:10:23 00:23:10:06
עשית את זה ממש טוב.

00:23:28:21 00:23:13:01
בצד של אימו של אבי זה הולך כך: אני
מהרטו, מוצ'נה, טהון, אלמו וטאים.

00:23:30:00 00:23:29:01
גם עכשיו ספרתי 5 דורות.

00:23:31:11 00:23:30:07
כן.
- או-קיי.

00:23:45:04 00:23:31:19
בצד של אימא שלי: אני מהרטו, וודיה,
תמהאת, ברוך, איתמר ועזריה.

00:23:46:21 00:23:45:06
ספרתי עוד דור.
כן.

00:24:04:18 00:23:49:13
בצד של אימא של אימי: אני,
אימי וודיה, זנבו, ביינה ומרטית.

00:24:08:20 00:24:05:22
ספרתי 5 דורות, סיימתי לספור
בצד של אימא ושל אבא שלי.

00:24:11:02 00:24:08:20
נכון.
- ולאחר מכן...

00:24:19:22 00:24:11:21
בצד של אימך יש המון סיפורים,
במיוחד על מר ברוך,

00:24:22:10 00:24:20:05
ספר לנו בהרחבה על האיש הזה.

00:24:25:21 00:24:22:22
הסיפורים על האיש הזה
הם באמת סיפורים מרתקים.

00:24:32:03 00:24:26:00
אני אגיד שאלה לא סיפורים מוכרים,
אלה סיפורים שלא הושמעו לקהל הרחב.

00:24:36:07 00:24:32:15
נראה לי שאלה סיפורים שהוא
לא רצה לחשוף בפני כולם.

00:24:53:14 00:24:37:03
הוא היה איש רוחני, עזב את המקום
שבו גדל והלך להתנזר בהרי סמיין.

00:24:59:15 00:24:53:18
כן, הוא היה סבא של אימי,
שמו "ברוך אדהנן".

00:25:06:24 00:24:59:17
והוא נולד במקום שנקרא "בלנגב",
שבחבל "דמביא" שבגונדר.

00:25:14:05 00:25:07:04
אני לא יודע את הסיבה האמיתית,
אבל הוא קם ועזב ל-"סמיין",

00:25:21:04 00:25:14:08
הוא עזב למקום בשם "סמיין מלטה"
כדי להיות נזיר, זה מקום של נזירים.

00:25:24:24 00:25:21:07
עיקר העיסוק שלהם הוא
ללמוד וללמד תורה.

00:25:30:16 00:25:25:02
ושם באזור...
קראו למקום "וושל".

00:25:32:17 00:25:30:19
מה זאת אומרת נזיר?

00:25:35:20 00:25:32:19
נזיר הוא איש או אישה שקיבלו
על עצמם נדר של איסורי נזירות.

00:25:39:03 00:25:35:22
התנזרות מהחיים הנורמטיביים,
לא להתחתן, לא להביא ילדים וכולי.

00:25:53:20 00:25:39:20
אמונת הנזיר היא שכל מה שהוא רוצה
בעולם הזה הוא לשרת את בורא עולם.

00:26:00:01 00:25:54:24
ובכן מספרים שהוא חי במקלט 40 שנה,

00:26:09:22 00:26:00:06
ושם במקלט הם התפללו והתקיימו
משתית מים ומאכילת חומוס וגרעינים.

00:26:17:17 00:26:10:00
ואז אני לא יודע את הסיפור במדויק,
אבל מספרים שהוא חלם חלום,

00:26:23:07 00:26:17:24
בחלום היה קול שאמר לו:
ברוך, חזור למקום שבו נולדת,

00:26:29:16 00:26:23:17
יש לך שם משפחה,
אל תישאר ככה ללא משפחה.

00:26:34:10 00:26:30:04
הוא התעורר מהחלום ואמר
שהשטן נגלה אליו בחלום.

00:26:38:15 00:26:34:12
אבל הוא חלם שוב את אותו חלום,
ועוד פעם הוא חלם את אותו חלום.

00:26:41:15 00:26:38:17
ואז הוא התחיל לחשוב
מה זה החלום הזה.

00:26:48:04 00:26:41:17
ובפעם השלישית הקול אמר לו
שאם הוא לא ילך, הוא ימות.

00:26:52:13 00:26:48:07
הוא קם ועזב את המקלט
וחזר למקום שבו גדל.

00:27:07:11 00:26:52:15
ושם הוא פגש אישה בשם תמר

אינקווייט ויהתחתן איתה.

00:27:24:11 00:27:08:14
מי ששידך בניהם הוא איש אחד
שהכיר אותו בגורבה כשהיה נזיר.

00:27:34:05 00:27:24:21
הם התחתנו ונולד להם בן בכור
בשם צגהון, צגהון ברוך.

00:27:37:01 00:27:34:07
לימים אותו פנטהון נהיה "קייס".

00:27:41:04 00:27:37:04
לאחר מכן הם ילדו את אבא שלי,
סליחה את סבי, את אבא של אימי.

00:27:49:19 00:27:41:07
לאחר מכן את "קייס" ברהן, "קייס"
מאוד מוכר שעשה רבות בשביל היהודים.

00:27:51:09 00:27:50:00
תספר לנו את סיפור חייו.

00:27:54:22 00:27:51:11
אם כבר אתה ככה יורד דור, אז
תספר לנו על הקייס הזה בהרחבה.

00:28:04:06 00:27:55:01
או-קיי, "קייס" ברהן ברוך שימש
באתיופיה בתפקיד הכהן הגדול,

00:28:06:09 00:28:04:15
כלומר הסמכות העליונה
של ה-"קייסים".

00:28:09:23 00:28:06:14
מדובר באיש בעל כושר מנהיגות,
הוא היה איש מאוד אמיץ.

00:28:17:07 00:28:10:10
כשהוא היה מברך, שמעו את קולו
מקילומטרים, היה לו קול מיוחד.

00:28:22:06 00:28:17:17
היה לו זקן לבן ומרשים.
הוא היה נראה כמו פרנג' (איש לבן).

00:28:25:05 00:28:22:10
הוא היה אדם מאוד סמכותי,

הייתה לו נוכחות מרשימה.

00:28:35:07 00:28:25:12
ובכן פעם אחת היה איזה עניין
עם זכויות על קרקע של יהודי מסוים,

00:28:47:07 00:28:35:11
ולכן הוא הלך ודרש מביהמ"ש צדק
עבור יהודי אתיופיה בנחישות עזה.

00:28:59:01 00:28:48:18
ואז נולד ולהם ילדים ואחד מהם
היה אבבה ברהן, בשמו העברי יאיר.

00:29:04:09 00:28:59:09
איש מלומד, גם הוא היה איש דת
ופעיל למען יהודי אתיופיה,

00:29:08:08 00:29:04:12
ובגלל זה היכו אותו ועינו אותו
וגם קטעו את אצבעות רגליו.

00:29:10:20 00:29:08:11
לאחר כל זה הוא עלה לארץ
ומת לאחר זמן קצר.

00:29:12:10 00:29:11:05
למה היכו אותו?

00:29:17:05 00:29:12:16
האשימו אותו שהוא מוביל צעירים
ומבוגרים יהודים לעזוב את אתיופיה.

00:29:23:21 00:29:17:17
אמרו לו: אתה הובלת את האנשים
שיגיעו לסודן וסייעת להם במזון.

00:29:28:03 00:29:23:24
זה קרה בזמן השלטון של ה-"דרג"?
- כן, בזמן שלטון הדרג.

00:29:40:07 00:29:28:07
אביו היה פעיל למען יהודי אתיופיה.
- אביו... גם זה סיפור מיוחד.

00:29:53:04 00:29:40:17
בשנת 1977 זו הייתה בעצם השנה
שהתחלנו את העלייה לארץ.

00:30:08:20 00:29:53:15

בשנת 75 הגשנו את הבקשה וב- 77 אני
וכמה נערים עלינו ארצה כעובדים זרים.

00:30:15:24 00:30:09:13
בהיסטוריה של יהדות אתיופיה,
כשקיבלנו את ההכרה ביהדותנו,

00:30:24:03 00:30:16:06
מי שעלו ראשונים לארץ במעמד עולים
חדשים הם "קייס" ברהן וההורים שלי.

00:30:29:22 00:30:24:08
הוא עלה ארצה וחי באשדוד
ומת בזקנה טובה.

00:30:30:15 00:30:30:02
או-קיי.

00:30:42:22 00:30:30:17
היה לו אח בשם טספהון ברוך,
שמו טספהון ברוך.

00:30:50:20 00:30:43:08
הוא היה "קייס" ונולדו לו ילדים
ואחד הוא "קייס" ידוע שגר בבאר שבע.

00:31:00:05 00:30:50:23
שמו "קייס" גובזי טספהון, ולו יש
שני ילדים שהם קייסים מוכרים.

00:31:08:08 00:31:00:12
כל המשפחה הלכו בדרך של הדת.
- כן.

00:31:12:10 00:31:08:15
עכשיו נחזור ברשותך
לדבר על הילדות שלך.

00:31:19:16 00:31:14:16
אמרת שהיו לכם כלבים,
איך גדלתם אותם?

00:31:24:15 00:31:20:01
איך טיפלתם בהם?
איך היה היחס לכלבים?

00:31:27:07 00:31:25:08
לגבי הכלבים...
- ממה שאתה זוכר.

00:31:37:12 00:31:27:14
כפי שאמרתי לך, אבי לימד אותנו
דרך ארץ, כפי שהסברתי מקודם.

00:31:45:02 00:31:40:03
הוא לימד אותנו לכבד מבוגרים,
שהילדים יכבדו את הוריהם,

00:31:49:12 00:31:45:21
הוא חינך אותנו לחיות בשלום
עם השכנים ועם הסביבה.

00:31:52:23 00:31:49:24
לגבי הכלבים...

00:31:56:21 00:31:53:01
באזור גונדר לגור כלב
קוראים "קוצ'לה".

00:31:57:20 00:31:57:02
אין לי מושג איך קוראים
לזה בערים אחרות.

00:31:59:11 00:31:57:22
אז לגור כלב קוראים "קוצ'לה".

00:32:09:11 00:31:59:13
ואז אבי היה מביא את הגור,
הוא היה חופר בור ושם את הגור.

00:32:11:19 00:32:09:13
כמובן שהוא השאיר פתח אוורור
כדי שלא ייחנק למוות.

00:32:18:20 00:32:13:07
ואז, כיוון שהגור רצה שיוציאו
אותו משם, הוא היה נובח.

00:32:19:14 00:32:18:23
הכלב היה נובח ללא הפסקה.

00:32:22:14 00:32:19:17
זאת אומרת שהגור, בכל פעם שיראה
מישהו זר, הוא יתחיל לנבוח.

00:32:26:06 00:32:22:16
רצינו שהוא ינבח בלילה אם קורה
משהו, למשל שינבח אם יראה גנב.

00:32:29:15 00:32:26:09

המטרה הייתה שהוא יתחיל לנבוח
מהר מאוד ברגע שקורה משהו.

00:32:38:18 00:32:30:20
ואז אבי היה מוציא אותו מהבור
ונותן לו לשתות חלב פרה.

00:32:40:06 00:32:38:23
לאחר מכן הוא החזיר אותו לבור.

00:32:49:06 00:32:42:03
ואז כשהוא כבר גדול, קושרים
אותו בשרשרת ארוכה.

00:32:55:24 00:32:49:15
ואז לפי חוש הריח המפותח שלו,
הוא יודע מי בעלי הבית ומי לא.

00:32:57:10 00:32:56:01
איך מחנכים אותו לכך?
באיזה שיטות השתמשתם?

00:33:03:03 00:32:57:15
כידוע הנשק הכי גדול של הכלב
הוא חוש הריח המפותח שלו.

00:33:10:14 00:33:03:06
לא עשיתי על זה מחקר אבל אני יודע
שלכל אחד מאיתנו יש ריח גוף שונה.

00:33:14:15 00:33:10:16
אבא שלך לימד אתכם איך
לזהות ריח גוף של מישהו?

00:33:19:00 00:33:14:18
לא, הוא היה נותן לכלב להריח כדי
שידע שזו המשפחה ובהם לא נוגעים.

00:33:24:08 00:33:19:01
כיוון שהוא נמצא בחצר הבית, הוא
למד להכיר אותנו דרך ריח הגוף שלנו.

00:33:31:17 00:33:24:10
אתם הילדים הייתם ניגשים אל הכלב?
- בטח, הוא היה כמו בן משפחה שלנו.

00:33:35:21 00:33:31:19
אם הגיע מישהו זר, הוא זיהה
שהוא לא מהמשפחה לפי הריח שלו.

00:33:45:09 00:33:36:01
ואז הוא התחיל לשמש כלב שמירה,
הוא השגיח על הכבשים והעיזים.

00:33:50:13 00:33:45:11
אם הוא ראה שעובר ליד השער שלנו
מישהו זר, הוא היה מתחיל לנבוח.

00:33:51:17 00:33:50:15
הוא היה קופץ מהגדר,
רודף אחריו ומבריח אותו.

00:34:00:12 00:33:51:24
כל מכר וקרוב משפחה שרצה לבקר אותנו
היה מבקש מאיתנו לקשור את הכלב.

00:34:03:07 00:34:00:15
אם לא קושרים אותו, הוא
היה עלול לנשוך אותם.

00:34:05:15 00:34:03:10
ככה התנהגו הכלבים שלנו.

00:34:08:14 00:34:05:18
הייתם משחררים את הכלב
או שהוא היה קשור כל הזמן?

00:34:18:15 00:34:08:17
כן, היינו משחררים אותו.
לפעמים היה מתלווה לחקלאים לשדות.

00:34:21:15 00:34:18:18
ואם הקופים אכלו מהשדה,
היה רודף אחריהם ומבריח אותם.

00:34:23:01 00:34:21:21
הוא היה מתלווה אליהם.

00:34:31:17 00:34:23:03
או-קיי, מעבר לזה איך הייתה
הילדות שלך עם החברים?

00:34:33:11 00:34:32:02
מה אתה זוכר?
איך היית בתור ילד?

00:34:43:18 00:34:38:08
כשהייתי עם חבריי, תמיד
היו קוראים לי מופרע.

00:34:45:23 00:34:43:23
איזה דברים עשית בתור מופרע?

00:34:53:05 00:34:46:02
ובכן, פעם אחת, דודה של אבי
סיפרה לי את זה,

00:34:54:11 00:34:53:10
אני שכחתי מהמקרה הזה.

00:34:57:18 00:34:54:20
כששוחחנו, היא קראה בשמי.
ענית לה: מה קרה?

00:35:01:02 00:34:57:22
היא ענתה: שכחת את מה שעשית?
ענית: מה הכוונה, מה עשית?

00:35:06:13 00:35:01:11
ואז היא סיפרה שכשהייתי קטן,
הושבתי את הילדים על האדמה,

00:35:13:17 00:35:06:17
ואז מסביבם שמתו חציר ואז הדלקתי
עם גפרור כשהילדים בתוך המעגל.

00:35:17:01 00:35:13:19
ואז היא סיפרה שהילדים
התחילו לצרוח מבכי.

00:35:22:18 00:35:17:04
ואז היא אמרה שהיא ועוד כמה
מבוגרים באו וחילצו אותם בקושי רב.

00:35:23:21 00:35:22:20
בן כמה היית?

00:35:25:09 00:35:23:23
מה?
- משוגע...

00:35:27:22 00:35:25:12
בן כמה היית?
- אני לא זוכר.

00:35:31:19 00:35:28:00
או-קיי, מה אמרה המשפחה שלך?

00:35:33:00 00:35:31:22
אתה בכלל לא זוכר?

00:35:34:18 00:35:33:03
כשעשיתי את המעשה הזה?
- כן.

00:35:41:17 00:35:34:22
בהתחלה שכחתי ששמתי
חציר סביב הילדים.

00:35:42:16 00:35:41:20
או-קיי.

00:35:46:17 00:35:42:18
אבל לא יכולתי לומר
שלא עשיתי דבר כזה.

00:35:50:23 00:35:46:22
כיוון שהם ידעו שאני מופרע.
- או-קיי.

00:35:52:09 00:35:51:01
מה עוד זכור לך שעשית?

00:35:58:15 00:35:52:12
חוץ מזה, היה ידוע לכולם
שהיהודים שמרו על כשרות,

00:36:02:14 00:35:58:17
ולא אכלו מהמאכלים של הנוצרים
כיוון שהיה איסור ולא היה כשר.

00:36:15:03 00:36:02:16
ישבתי להנאתי בדשא והיו
חקלאים נוצרים שעבדו בשדה.

00:36:17:23 00:36:15:07
שמתי לב שהם שתו "טאלה"
(משקה אלכוהולי אתיופיה).

00:36:22:23 00:36:18:02
ואז מסתבר שאחד מהם אמר, בואו נתפוס
את היהודי הזה ונשקה אותו ב-"טאלה".

00:36:29:01 00:36:23:05
אני לא שמתי לב, ואז הוא בא
מאחוריי והפיל אותי לרצפה.

00:36:40:09 00:36:29:03
לאחר מכן הוא פתח את הפה
שלי בכוח והשקה אותי ב-"טאלה".

00:36:44:20 00:36:40:12
ואז מיררתי בבכי וכשעזב
אותי, הקאתי את השתייה.

00:36:47:07 00:36:44:23
הקאתי את כל מה שהיה לי בקיבה.

00:36:53:23 00:36:47:10
כאלה דברים אני זוכר מהילדות.

00:37:03:17 00:36:54:01
וגם פעם אחת, אני לא זוכר
בשדה של מי זה היה,

00:37:05:00 00:37:03:19
העיזים דרכו על השדה הזה ואכלו ממנו.

00:37:10:02 00:37:05:03
ואז לאחר מכן הגיע הבעלים של הקרקע
והכה אותי ברצועת עור,

00:37:16:03 00:37:10:06
עד היום אני זוכר איך הרגשתי
בזמן שהוא היכה אותי.

00:37:17:02 00:37:16:06
הוא היכה אותך ברצועת עור?

00:37:22:02 00:37:17:05
כן, הוא היכה אותי בחוזקה
בעזרת רצועת עור.

00:37:22:15 00:37:22:05
או-קיי.

00:37:25:17 00:37:22:20
ואז הלכתי וסיפרתי לאבא שלי.

00:37:38:05 00:37:26:07
ואז אבי בא וכמעט הלך איתו מכות
אבל אימי וסבתי הפרידו ביניהם.

00:37:50:21 00:37:38:17
אימי אמרה: נעזוב את הכפר הזה, רק
מפני שאתה מסתבך עם כל מיני אנשים.

00:37:53:23 00:37:51:00
או-קיי.
- ככה היו פני הדברים.

00:37:57:24 00:37:54:03
ואז, כפי שאמרתי לך, אבי אהב
אותי יותר מכל שאר האחים,

00:38:02:03 00:37:58:03
לכן הוא ייעץ לי להיזהר
ולא לריב עם אחרים.

00:38:08:02 00:38:02:05
אתה תסבך את אחים שלך כי זה
יגרום לאחים שלך לריב עם אחרים.

00:38:15:15 00:38:08:04
הוא אמר לי לא להסתובב עם כל אחד,
אני זוכר את כל האמירות האלה.

00:38:18:16 00:38:15:17
איך הוא הראה לך שהוא אוהב אותך
יותר מאת שאר האחים?

00:38:20:06 00:38:18:18
מה אגיד לך, הוא אהב
אותי יותר מכולם,

00:38:26:18 00:38:20:08
כשהלכנו לשדה, הוא תמיד בחר
להרים דווקא אותי על הכתפיים.

00:38:31:02 00:38:26:24
הוא דאג לי יותר מלשאר האחים,
הוא התעניין אם אכלתי ושתיתי.

00:38:42:24 00:38:31:11
כשלמדתי בגונדר והייתי
מגיע בסופי שבוע הביתה,

00:38:45:20 00:38:43:02
ולפני שחזרתי לשם הייתי
זקוק לכסף כדי לנסוע,

00:39:02:08 00:38:45:22
ואז הוא היה קורא לי מהחדר ונותן לי
כסף ואומר לי, אל תגיד לאימא שלך.

00:39:06:22 00:39:02:11
ואז הייתי ניגש אל אימא שלי ומבקש
ממנה כסף, היא אמרה תבקש מאביך,

00:39:08:14 00:39:07:00

הייתי עונה לה: הוא אמר שאין לו.
היא הייתה אומרת: מאיפה אני אביא לך.

00:39:11:13 00:39:08:17
ואז לאחר זמן קצר, היא
הייתה נותנת לי כסף.

00:39:13:08 00:39:11:16
לקחתי את הכסף שהם
נתנו לי והלכתי לביה"ס.

00:39:27:01 00:39:14:04
פעם אחת פגשתי בעיר את דוד שלי,
ביום שישי, היינו בדרכנו לכפר.

00:39:35:09 00:39:27:19
אמרתי לו, תקשיב אנחנו
נבלה את סוף השבוע בכפר,

00:39:39:09 00:39:35:14
וביום ראשון אני אעשה פרצוף
עצוב ואסרב לאכול.

00:39:40:24 00:39:39:16
הוא אמר: מה קרה לך,
למה שתתנהג ככה?

00:39:44:10 00:39:41:01
אמרתי לו שזה בכאילו, זה
רק כדי שאקבל מהם כסף.

00:39:45:13 00:39:44:13
הוא ענה: או-קיי. ואז...

00:39:48:15 00:39:45:15
אמרתי לו שכאשר אעשה פרצוף עצוב,
הם יילחצו וישכנעו אותי לאכול.

00:39:53:15 00:39:48:17
כשאני עושה את ההצגה הזאת אני רוצה
שתגיד להם, אולי הוא צריך משהו.

00:39:54:22 00:39:53:19
הוא הסכים לשתף פעולה.

00:39:57:09 00:39:55:01
וקיבלתי את הכסף
שרציתי כמו שתכננתי.

00:40:01:16 00:39:57:11

עד היום צוחקים על הרגע הזה...
- איזה חמוד.

00:40:19:19 00:40:08:22
אביך אהב אותך יותר מאת האחרים,
אבל בעצם התנהגת תמיד כמו מופרע,

00:40:21:12 00:40:19:21
אז איך זה מסתדר?

00:40:26:03 00:40:21:16
נראה לי שהוא אהב אותי
מפני שהייתי מופרע, והסיבה היא...

00:40:33:15 00:40:28:03
לא יודע איך אבי התנהג בצעירותו,
אבל אני מעריך שהוא התנהג כמוני.

00:40:37:13 00:40:33:20
הוא אהב אותי כיוון
שהזכרתי לו את עצמו.

00:40:48:03 00:40:37:16
מכיוון שהוא ראה קווי אופי
דומים, הוא היה מבסוט מזה.

00:40:56:12 00:40:48:08
זכור לי שפעם אחת הלכנו לתפוס
תרנגול בר, מותר לאכול אותו.

00:41:01:15 00:40:56:21
כדי ללכוד אותו הכנו מלכודת,
לכן היינו קושרים את המקל בחוט.

00:41:03:22 00:41:01:19
מה הכוונה?

00:41:23:10 00:41:04:15
היינו קושרים את המקל בחוט
ומאתרים את תרנגולות הבר.

00:41:38:17 00:41:23:18
ואז שמים פיתיון של גרעינים,
המלכודת סוגרת עליו וכולאת אותו.

00:41:44:17 00:41:38:19
יום אחד תפסתי תרנגול בר קטן,
והלכתי להראות לאבא שלי.

00:41:56:20 00:41:44:20

וכשהלכתי לכיוון הבית, ראיתי אותו
ואת חבריו קוצרים את התבואה.

00:41:59:07 00:41:57:01
ואז ניגשתי אליו והראיתי
לו את תרנגול הבר שתפסתי.

00:42:02:03 00:41:59:18
הוא אחז בידו מגל והתחיל
ב-"פוקרה" - שיר גבורה.

00:42:07:14 00:42:02:05
הוא נפל על ברכיו והתחיל לשיר:
הבן שלי גיבור, הבן שלי נהדר...

00:42:12:18 00:42:07:18
עכשיו כולם הסתכלו בפליאה ואמרו:
בגיל כזה הוא עושה דברים כאלה.

00:42:21:07 00:42:12:20
כיוון שידעתי שזה מסב לו גאווה
הייתי עושה דברים שהוא אוהב.

00:42:31:21 00:42:21:10
ואז כיוון שהוא היה מבסוט ממני,
הוא עזר לי וככה הלכתי לביה"ס.

00:42:36:08 00:42:32:01
שאלה אחרונה שאני רוצה לשאול לפני
שאנחנו עוברים לדבר על הפנימייה,

00:42:41:03 00:42:36:11
הייתה איזה מסורת או חג שאהבת?

00:42:44:09 00:42:41:06
אהבתי מאוד כשהייתה חתונה בכפר.

00:42:45:18 00:42:44:13
אהבתי מאוד לראות טקסי חתונה
ולהשתתף בהם.

00:42:58:22 00:42:45:20
אהבתי מאוד לראות שהיו מכינים
"טאלה", מאכלים שונים, כששחטו כבש.

00:43:04:03 00:42:59:00
אהבתי את חופה, את הלבוש של החתן
והכלה, את התזמורת שהייתה מנגנת,

00:43:21:00 00:43:05:02

את כל קרובי המשפחה שהיו מתקבצים,
את הזמרים שהיו שרים בחרוזים,

00:43:23:15 00:43:21:03
לראות את החגיגה במשך שבוע...

00:43:26:24 00:43:23:18
כדי לראות את הכלה היינו צריכים
לשלם כמה מטבעות של כסף.

00:43:32:20 00:43:27:03
הכלה התעטפה בהינומה
כשפניה היו מכוסות.

00:43:33:06 00:43:32:22
או-קיי.

00:43:39:15 00:43:33:13
והיא הייתה יושבת ואף אחד לא ראה
אותה במשך שבוע, עד שהחגיגה תסתיים.

00:43:43:21 00:43:39:18
כדי שנוכל להציץ ולראות
את פניה, התבקשנו לשלם כסף.

00:43:49:12 00:43:44:22
כל מה שהיה בילדותי
זכור לי היטב.

00:44:06:24 00:43:49:18
המסורת הייתה ממש יפה, כשקרובי
המשפחה באו לבקר חגגנו בכיף ובאהבה.

00:44:17:04 00:44:07:03
זכור לי שאהבנו וכיבדנו זה את זה,
זה היה מכל הלב וללא אינטרסים.

00:44:19:11 00:44:17:06
אהבה אמיתית, כנה ומכל הלב.

00:44:28:00 00:44:19:15
אני נזכר איך דאגנו זה לזה
ואיך אהבנו מכל הלב.

00:44:32:12 00:44:28:03
זו הייתה מסורת מאוד יפה.

00:44:35:24 00:44:32:13
זה מה שאני זוכר.

00:44:37:00 00:44:35:24
יפה

00:44:41:24 00:44:37:00
בוא נעבור לדבר על
ביה"ס שבו התחנכת,

00:44:45:24 00:44:41:24
לפני שהלכת ללמוד, אתה
זוכר אם היה לך רצון ללמוד?

00:44:52:06 00:44:45:24
אתה רצית ללכת ללמוד או שדווקא
הוריך דחפו ורשמו אותך לביה"ס?

00:45:10:11 00:44:59:22
אני לא זוכר שהכרזתי
שביום X אני אלך ללמוד,

00:45:23:16 00:45:10:15
אבל שמעתי שמועות שמגיעים
מורים ללמד באזור.

00:45:29:11 00:45:23:20
עכשיו המורים האלה הם
"קייסים" וזקני העדה בשכונה.

00:45:48:14 00:45:31:11
הוחלט שכל משפחה תתרום את
חלקה כדי לתת מזון לקייסים,

00:45:50:23 00:45:48:16
לא הייתה אפשרות לשלם להם משכורות.
- או-קיי."

00:45:58:22 00:45:51:00
הם עשו ישיבה מסודרת עם זקני העדה
והסכימו שיעזרו ל-"קייסים".

00:46:00:20 00:45:58:24
זכורה לי האסיפה הזאת.

00:46:02:01 00:46:00:22
באמת?
- כן.

00:46:17:11 00:46:02:04
ואז שני "קייסים" עלו לכיוון ההר
ושם היה עץ עם הרבה ענפים,

00:46:20:20 00:46:17:11
ואז הם חתכו את הענפים עם מסור,
גם אבי היה באותו הזמן,

00:46:28:10 00:46:21:03
הם ניקו את האזור ושם התכוונו ללמד
את הילדים, אני הייתי אחד התלמידים.

00:46:33:07 00:46:28:23
מי שלימד אותי את הא-ב היה אבי.

00:46:43:04 00:46:33:18
הוא השתמש בעור של עז כדי לעשות מזה
קלף, עיבד אותו ואז נתן לו להתייבש.

00:46:49:18 00:46:43:24
לאחר הייבוש הוא פרס אותו
וזה התיישר כמו דף.

00:46:55:06 00:46:50:06
ועל הקלף הזה הוא רשם
את כל אותיות הא-ב.

00:46:56:07 00:46:55:08
מי, אביר?
- כן?

00:47:25:13 00:46:56:24
הוא השתמש בעץ במבוק כמתקן
בשביל הדיו שעשוי מפחם ומים.

00:47:28:22 00:47:25:13
ואז הוא טבל את המברשת בדיו
והתחיל לכתוב את אותיות ה-א-ב.

00:47:32:20 00:47:29:05
לאחר שהוא כתב את
האותיות כפי שצריך,

00:47:58:07 00:47:32:20
הוא קשר את הקלף לענף והעמיד
אותו כדי שנוכל לשנן את זה.

00:48:04:06 00:47:58:13
לאחר שחזרנו על זה כמה פעמים,

00:48:08:01 00:48:04:08
מסתובבים עם הגב אל הכיתוב וחוזרים
על זה מבלי לראות את הכיתוב.

00:48:09:20 00:48:08:04

אני הייתי חרוץ, מייד
זכרתי את האותיות בעל פה.

00:48:13:01 00:48:09:22

ואז אבי התחיל להגיד, כל הכבוד,
הבן הזה שלי יהיה תלמיד טוב.

00:48:16:21 00:48:13:23

באיזה שעות וימים
הוא היה מלמד אותך?

00:48:19:15 00:48:16:23

לא היו זמנים קבועים, בדרך כלל
הוא היה מלמד אותי בימי שבת.

00:48:22:11 00:48:19:17

ביום הזה לא הייתה עבודה,
ולכן למדנו ביום הזה.

00:48:24:16 00:48:22:13

בנוסף, הוא לימד אותנו בחגים.

00:48:33:08 00:48:24:18

בדרך כלל הוא לימד אותנו ביום שבת.
הוא לימד אותנו בחצר ליד הבית.

00:48:35:18 00:48:33:10

הוא היה קורא לנו ועושה
לנו בוחן פתע.

00:48:37:13 00:48:35:20

הוא היה מבקש להגיד בקול את ה-א-ב.

00:48:42:20 00:48:39:03

ואז התחלתי ללמוד בביה"ס.

00:48:53:06 00:48:43:00

וביום הראשון ללימודים המורים
ה"קייסים" הבינו שאני יודע את ה-א-ב.

00:48:55:05 00:48:53:06

הם שאלו: מאיפה אתה יודע את ה-א-ב?
ענית: אבי לימד אותי.

00:48:56:13 00:48:55:05

הם שאלו: מוצ'ה לימד אותך?
ענית: כן.

00:49:01:02 00:48:56:13

אחד המורים הוא קרוב של אבי,
הוא הבן של דודה שלו.

00:49:04:06 00:49:01:02
זה היה ביה"ס של יהודים?

00:49:09:18 00:49:04:09
כן, זה היה ביה"ס שכונתי, לא היינו
הרבה, למדנו בביה"ס רק 4-5 תלמידים.

00:49:14:22 00:49:09:18
רוב התושבים רצו שהילדים שלהם
יעזרו בעבודות המשק החקלאי,

00:49:16:10 00:49:14:22
מעטים האנשים שאפשרו
לילדים שלהם ללמוד.

00:49:23:06 00:49:16:10
האנשים אמרו לילדים שלהם, בזמן
שאני עובד קשה אתה רוצה ללמוד.

00:49:27:07 00:49:23:06
אף אחד לא נתן חשיבות
להשכלה או חשב שזה משמעותי.

00:49:35:17 00:49:27:19
ולכן, לא כדי לשבח את עצמי,
אבל הייתי לתלמיד מצטיין.

00:49:41:12 00:49:37:00
אני זוכר שכשהמורה שאל שאלה,

00:49:45:12 00:49:41:12
ובהצבעה עניתי תשובה נכונה
אז המורה היה מנשק אותי בלחי,

00:49:48:19 00:49:45:12
ועל הדרך נותן לי נשיכה
עדינה כאות חיבה.

00:49:50:22 00:49:48:24
אני זוכר שהוא היה נותן
לי נשיכה עדינה.

00:49:56:21 00:49:52:13
ואז, לא זכור לי מה הייתה
הסיבה, אבל ביה"ס נסגר.

00:49:59:05 00:49:57:00

חכה, אביך לימד אותך את הא-ב?
- נכון.

00:50:01:00 00:49:59:07
מה לימדו אתכם בביה"ס?

00:50:03:09 00:50:01:02
לימדו אותנו לקרוא, לקרוא ולכתוב.

00:50:04:20 00:50:03:10
מה הייתם קוראים בכיתה?

00:50:09:17 00:50:05:03
כל מיני סיפורים, אני לא זוכר...

00:50:19:19 00:50:09:20
כל מיני סיפורים שונים,
לא זוכר את שמות הספרים.

00:50:21:06 00:50:19:21
או-קיי, תמשיך...

00:50:24:22 00:50:22:16
כמה שעות בערך למדתם ביום?

00:50:26:08 00:50:25:02
רק כמה שעות ספורות ביום,

00:50:33:03 00:50:26:10
זה לא היה יום לימודים
מלא כמו בביה"ס ממשלתי.

00:50:38:16 00:50:33:06
היינו מגיעים, לומדים כמה שעות,
וחוזרים כל אחד לביתו.

00:50:43:04 00:50:38:18
כמו כן, ה-"קייסים" הלכו
לעיסוקים שלהם.

00:50:46:00 00:50:44:19
לכן...

00:50:52:24 00:50:46:02
חכה רגע, לא הבנתי, למדת בבוקר
ואז איך העברת את שאר היום?

00:50:55:01 00:50:52:24
בצהריים הלכתי לשמור על הצאן.

00:51:01:00 00:51:00:12
הייתי עושה את העבודות השגרתיים,
זה מה שהיה לי לעשות.

00:51:12:18 00:51:01:00
ואז אחי הגדול התחתן ולאירוע
הגיעו קרובי המשפחה של אימי,

00:51:16:19 00:51:13:17
הקרובים שסיפרתי לך
עליהם מוקדם יותר.

00:51:23:12 00:51:17:17
הם הגיעו, איתם הגיע גם ה-"קייס"
הנכבד, כולם ראו בו מלאך.

00:51:25:02 00:51:23:23
כשאתה אומר ה-"קייס" הזה,
למי אתה מתכוון?

00:51:26:02 00:51:25:05
אני מתכוון ל-"קייס ברהן".

00:51:30:18 00:51:29:12
החתונה התקיימה ונגמרה החגיגה.

00:51:35:20 00:51:31:21
ואז אחות של אימי התכוננה
ללכת לביתה בכפר אחר.

00:51:42:13 00:51:36:02
ואז אמרו שגבר צריך ללוות אותה.

00:51:45:01 00:51:42:14
באותו הזמן הייתי ילד
אבל הייתי זכר.

00:51:46:15 00:51:45:02
בן כמה היית אז?

00:51:57:10 00:51:46:18
בערך בן 8, משהו כזה.
- או-קיי.

00:52:06:09 00:51:58:16
אמרו לי, תלווה אותה,
הסכמתי והלכתי איתה.

00:52:09:01 00:52:06:14
ליוויתי אותה והגענו לביתה.

00:52:10:18 00:52:09:03
חכה, בכמה זמן הליכה מדובר?

00:52:14:12 00:52:10:21
יצאנו בשעות הבוקר והגענו בערב,
זה די רחוק.

00:52:22:11 00:52:14:24
זה היה רחוק לכיוון העיר גונדר,
אנחנו היינו גרים בצד השני ב-"סקלט".

00:52:25:16 00:52:22:17
הגענו בשעות הערב.

00:52:27:07 00:52:25:18
איך נקרא הכפר שבו היא גרה?

00:52:31:17 00:52:27:09
היא הייתה גרה בכפר ששמו "סראמלה",
ליד "אמבובר".

00:52:39:11 00:52:31:22
הגענו לבית שלה, היה לה
ילד קטן. נכנסנו לבית.

00:52:49:09 00:52:39:13
ואז חשתי בלבול קל,
לא אהבתי כלל את השכונה.

00:52:57:06 00:52:49:14
ואז אמרתי לבן שלה בוא נלך לשחק,
והתחלתי להכות אותו.

00:52:59:17 00:52:58:04
הוא רץ בבכי לבית וסיפר
לה שהכיתי אותו.

00:53:01:19 00:52:59:23
היא שאלה אותי למה הרבצתי לו?

00:53:02:20 00:53:01:19
לא הייתה לי תשובה בשבילה.

00:53:04:12 00:53:02:20
הכיתי אותו סתם, בלי סיבה.

00:53:10:02 00:53:07:02
היו להם שכנים,
המשפחה של "קייס ברהן",

00:53:11:04 00:53:10:08
אלה שסיפרתי לך עליהם.

00:53:14:08 00:53:11:04
ואז התחברתי לילדים של "קייס ברהן",

00:53:17:02 00:53:15:15
ואמרתי לאימא של הילד
שהרבצתי לו, אני לא מתארח אצלך.

00:53:18:11 00:53:17:02
היא שאלה, למה אתה לא בא אלינו?

00:53:20:07 00:53:18:12
עניתי לה: אין מי שישחק איתי.

00:53:27:01 00:53:20:15
בערב היא חיפשה אותי, ואני ישבתי
בצד אבל היא לא שמה לב אליי,

00:53:28:23 00:53:27:03
כשהיא קראה בשמי, התעלמתי.

00:53:31:20 00:53:30:02
כשאתה אומר ישבתי בצד, למה הכוונה?

00:53:41:17 00:53:31:22
ישבתי בחצר, היכן ששמים
את כל התבואה.

00:53:44:01 00:53:41:19
היא חלפה על פניי וקראה בקול רם:
"מהרטו", ואני שמעתי ושתקתי.

00:53:49:04 00:53:45:18
היא הבינה שאני לא מתכוון לבוא
אליהם, עשיתי להם הרבה צרות.

00:53:58:02 00:53:50:11
ואז התחברתי לילדים של "קייס ברהן",
והעברתי את הימים בחברתם.

00:54:04:09 00:53:59:01
ואז, לא זוכר למה, עזבתי
את המקום וחזרתי לכפר.

00:54:06:01 00:54:04:19
כמה זמן שהית אצלה?

00:54:08:22 00:54:06:01
לא שהיתי אצלה הרבה זמן,
אולי 3 חודשים, לא יותר מזה.

00:54:18:15 00:54:10:02
כשחזרתי הגיעה לביקור
סבתי - "זנבו ביינה",

00:54:21:22 00:54:19:00
היא גרה ליד העיר גונדר.

00:54:23:18 00:54:22:03
הכפר שהיא התגוררה בו
נקרא "אבה אנטוליס".

00:54:27:03 00:54:24:03
כשהיא הלכה...
- כשאתה אומר הגיעה אלינו...

00:54:37:21 00:54:27:07
היא הייתה סופ"ש אצל הוריי וכשרצתה
לחזור לביתה, ביקשו שאלווה אותה.

00:54:46:09 00:54:38:00
הסכמתי, וכשהתקדמנו לכיוון "אזזו"
הבחנו ברכב שחלף על פנינו.

00:54:49:14 00:54:48:00
זאת הפעם הראשונה שראיתי רכב.

00:54:53:11 00:54:49:16
זה היה רכב מסוג
"פּוּלְסוּוּגֶן" בצורת ביצה.

00:54:55:10 00:54:53:14
הוא חלף על פנינו.

00:54:56:09 00:54:55:12
ואז אמרתי לה, תראי רגע...

00:54:57:12 00:54:56:11
היא אמרה: מה קרה?

00:55:00:00 00:54:57:13
תראי את חתיכת המתכת הולכת.

00:55:01:02 00:55:00:01
היא אמרה לי שקוראים לזה מכונית.

00:55:02:07 00:55:01:02

אמרתי, מה זה מכונית?

00:55:06:18 00:55:02:07

היא צחקה עליי...

00:55:08:03 00:55:06:21

ומשם המשכנו לכיוון הבית.

00:55:10:08 00:55:08:19

התפלאתי ממה שראיתי.

00:55:15:20 00:55:10:10

ואז באחד הימים היא לקחה אותי למרכז העיר בגונדר.

00:55:20:09 00:55:15:22

ואז ראיתי בתים יפים, כל האנשים נעלו נעליים.

00:55:23:10 00:55:20:22

חשבתי לעצמי, ככה זה פה? ונדהמתי ממה שראיתי.

00:55:33:00 00:55:25:17

ואז לאחר הקניות חזרנו לביתנו. היא גרה לבד ובבית שלה...

00:55:36:15 00:55:33:08

סליחה, קיצרתי את הסיפור, ברשותך אחזור קצת אחורה.

00:55:46:23 00:55:36:22

כשבאנו הביתה ונכנסנו, הבית היה נורא מוזר.

00:55:49:16 00:55:47:11

היא מגדת עתידות,

00:56:02:02 00:55:49:19

וכשראיתי את החפצים שאיתם היא עושה את הטקס, נבהלתי וישבתי בפינה בפחד.

00:56:04:23 00:56:02:19

ואז היא פנתה אליי ואמרה לי שהיא מגישה לי ארוחת ערב.

00:56:09:11 00:56:05:07

לא, לפני זה... יצאתי החוצה...

00:56:14:23 00:56:09:13

לאן הלכת?

- יצאתי החוצה וישבתי במורד ההר.

00:56:18:00 00:56:16:18

ואז היא קראה לי, "פטגו", "פטגו".

ענית לה: כן.

00:56:18:23 00:56:18:03

היא אמרה: בוא, בוא לכאן.

00:56:20:23 00:56:19:00

ענית: אני לא בא.

היא ענתה: למה?

00:56:22:04 00:56:21:00

ענית: אני הולך לביתי.

00:56:25:20 00:56:22:06

היא ענתה: כבר החשיך

ובדרך יטרפו אותך חיות.

00:56:27:11 00:56:25:23

ענית: אני אלך הליכה

מהירה ואגיע מהר.

00:56:30:14 00:56:27:23

ומאז היא צחקה על זה

שאמרתי שאגיע במהירות.

00:56:36:18 00:56:30:23

ואז היא פנתה לשכנים שיעזרו לה

לשכנע אותי לא ללכת בחשכה.

00:56:45:21 00:56:36:21

ואז היו שתי נשים שתכננו לתפוס

אותי, והן התקדמו בחשאיות לעברי.

00:56:54:16 00:56:46:01

ואז מבלי שאשים לב, אחת מהם

באה מאחוריי ותפסה אותי.

00:56:57:01 00:56:55:07

הם תפסו אותי בחוזקה

והכניסו אותי הביתה.

00:57:02:21 00:56:57:13

ואז סבתי נעלה את הדלת,

כדי שלא אברח.

00:57:07:07 00:57:03:24
ואז איכשהו ישנתי שם בלילה.

00:57:10:07 00:57:07:11
ישנתי לא בנוח, כשגופי מכופף.

00:57:14:23 00:57:11:05
למחרת בבוקר היא פתחה לי את הדלת,

00:57:20:13 00:57:15:10
ואז הצטרפתי לרועה צאן אחד
והעברתי איתו את היום.

00:57:26:03 00:57:21:07
ואז אמרתי לה, אני לא חוזר לישון
פה, ושהיתי עם משפחתו של רועה הצאן.

00:57:29:21 00:57:26:12
מסתבר שהם קרובי משפחה
של אבא שלי.

00:57:32:07 00:57:29:24
ישנת אצלם בבית?
- כן, ישנתי אצלם.

00:57:37:03 00:57:32:10
או-קיי.
- ואז היא ממש התעצבנה.

00:57:43:21 00:57:38:16
ואז יום אחד היא פיתתה אותי
במשהו וביקשה ממני להיכנס.

00:57:49:22 00:57:44:09
כשנכנסתי היא הורידה את המיטה
ואמרה לי, אותך, אותך...

00:57:57:15 00:57:50:03
עכשיו היא קוראת לאימא
שלי "אלמיטו".

00:58:01:00 00:57:58:02
היא אמרה לי, אתה הבן של "אלמיטו",
הבת המושלמת שלי.

00:58:04:16 00:58:01:04
לא נראה לי שאתה יצאת
מהרחם של הבת שלי.

00:58:09:00 00:58:06:00

היא נזפה בי ואז שחררה אותי.

00:58:12:04 00:58:09:07
לאחר מכן...

00:58:16:03 00:58:12:17
אחרי כל זה ישנת אצלה?
- כן, ישנתי אצלה.

00:58:33:04 00:58:16:10
ואז בחצר היא הניחה לייבוש
ענפי הדס ועשבים נוספים.

00:58:37:16 00:58:33:06
היא רצתה לייבש את זה, לטחון
ולהשתמש בזה לטיפוח השיער והגוף.

00:58:40:20 00:58:37:21
היא ביקשה ממני להשגיח על זה
שהתרנגולות לא יפזרו את זה.

00:58:47:11 00:58:40:24
תפסתי את העשבים האלה וזרקתי
אותם, נותרו רק ענפי ההדס.

00:58:52:21 00:58:47:21
וכשהיא הגיעה העשבים לא היו,
היא שאלה היכן העשבים?

00:58:54:09 00:58:52:24
ענית: זרקתי אותם.

00:58:56:04 00:58:54:12
היא ענתה: למה?
ענית: אלה סתם עשבים.

00:59:01:01 00:58:56:07
היא כמעט השתגעה ואמרה:
"איזה ילד רע אתה!"

00:59:04:12 00:59:01:07
ואז התרחקתי ממנה, שלא תרביץ לי.

00:59:18:19 00:59:06:12
ואז היא שמעה שמועה, והשמועה
אמרה שסבא של אימי...

00:59:29:01 00:59:19:01
נחזור קצת אחורה, הסבתא הזאת, אימא
של אימי, התגרשה מבעלה קטמהיט ברוך.

00:59:35:21 00:59:29:05

כיוון שאימי היא הבכורה, מי שגידל אותה הם המשפחה של סבה, משפחת ברוך.

00:59:47:06 00:59:36:02

הגיעה אל סבתי שמועה ל-"סראמלה" שאבא של בעלה חולה באמבובר,

00:59:53:02 00:59:47:12

היא לקחה אותי איתה ושם פגשנו את אימי שבאה לבקר את סבא שלה.

00:59:57:20 00:59:53:07

ואז אמרתי לסבתי אני לא חוזר איתך, והצטרפתי לאימי וחזרתי איתה הביתה.

01:00:09:11 00:59:58:09

ואז סבתי קיללה אותי ואמרה לי שיש לי אופי קשה שלא מסתדר עם אף אחד.

01:00:11:07 01:00:09:21

היא אמרה: מה נעשה איתך?

01:00:17:24 01:00:11:16

התעצבנתי ממש מההערות שלהם, ועל זה שאמרו שיש לי אופי קשה.

01:00:23:04 01:00:18:13

ואז חשבתי ללכת ללמוד בביה"ס בעיר, והלכתי לשכנע את אבי שירשה לי.

01:00:24:20 01:00:23:06

אבי אמר לי: אתה רציני? אמרתי לו: כן, אני רציני.

01:00:27:13 01:00:24:24

ואז שוב פעם הם שלחו אותי ל-"סראמלה".

01:00:36:16 01:00:29:13

הלכתי ל-"סראמלה" ושהיתי בביתו של "קייס ברהן".

01:00:43:06 01:00:36:18

הבן שלו עקיבא ברהן הוא מחלוצי יהודי אתיופיה שלמדו בכפר בתיה.

01:00:45:06 01:00:43:12

ב-סראמלה שהית אצלה?

01:00:49:02 01:00:45:18
אצל מי? לא שהיתי אצל "קייס ברהאן".
- או- קיי.

01:00:52:07 01:00:49:07
סבתי גרה בכפר אבל
לא התקרבותי לביתה.

01:00:57:10 01:00:53:22
ואז שהיתי אצל "קייס ברהאן"
ולמדתי יחד עם בניו בביה"ס.

01:00:59:03 01:00:57:12
עקיבא לימד בביה"ס.

01:01:02:00 01:00:59:08
התחלתי ללמוד
בביה"ס ב-"אמבובר".

01:01:07:00 01:01:02:18
הייתי תלמיד מצטיין ואפילו הקפיצו
אותי כיתה בזכות ציוניי הגבוהים.

01:01:10:19 01:01:07:03
מה אתה זוכר מהפעם הראשונה שהגעת?

01:01:13:19 01:01:10:22
הרי חיית בנפרד ממשפחתך, מה הרגשת?

01:01:20:13 01:01:13:22
התגעגעתי מאוד למשפחה, לא הרגשתי
חופשי כיוון שזה לא היה בית הורי,

01:01:28:09 01:01:20:20
בעקבות כל זה נהייתי ממש ביישן.
כשהציעו לי לאכול הייתי מתבייש.

01:01:30:00 01:01:28:14
זו התנהגות חדשה שפיתחת?

01:01:32:06 01:01:30:03
כן, זו התנהגות חדשה שפיתחתי.

01:01:35:14 01:01:32:18
היו מצחיקים אותי ונותנים לי
להרגיש טוב כדי שאוכל.

01:01:43:01 01:01:36:00
תראי, לחיות בבית של מישהו אחר זה

בעייתי, למרות שמאוד אהבו אותי,

01:01:47:21 01:01:43:05

אבל זה בעייתי לחיות שם, לא הרגשתי חופשי כמו בבית.

01:02:00:21 01:01:47:23

עזרתי בעבודות השונות במשק החקלאי, לרוב הסתובבתי עם עקיבא כי הסתדרנו.

01:02:07:02 01:02:00:24

כשהיה צריך לעשות קניות היו שולחים אותי.

01:02:09:18 01:02:07:08

כששלחו אותי ל-"גונדר", הצטרפתי אליו.

01:02:14:02 01:02:09:23

הוא היה מורה ומפעם לפעם הוא הלך העירה ואני הצטרפתי אליו.

01:02:20:02 01:02:14:05

סיפורים על ישראל וכל מיני דברים הייתי שומע ממנו, הוא היה מסביר לי.

01:02:25:21 01:02:20:07

הייתי מצטיין בלימודים, קפצתי כיתה כיוון שהייתי טוב.

01:02:27:12 01:02:25:24

איזה מין ביה"ס זה היה? מה למדו בביה"ס הזה?

01:02:39:09 01:02:27:14

בביה"ס לימדו עברית, אמהרית, מתמטיקה, היה ספר בשם מדע וחיים,

01:02:49:17 01:02:44:15

נראה לי שגם היה היסטוריה, לא, לא היה היסטוריה, אלה המקצועות שלמדנו.

01:02:52:16 01:02:49:21

או-קיי. - בביה"ס הזה למדו כל תושבי השכונה.

01:02:56:02 01:02:52:19

איזו אוכלוסייה למדה בביה"ס הזה?

01:03:04:13 01:02:56:08

ובכן למדו שם תושבי הסביבה, ילדים
כמוני שבאו לחיות אצל דודים שלהם.

01:03:06:04 01:03:04:17
מי שלימדו שם...

01:03:13:07 01:03:06:08
מי שייסד את ביה"ס הוא "ביו אסיאס",
שהיה תלמידו של פייטלוביץ'.

01:03:18:08 01:03:13:11
היו כאלה שלמדו בכפר בתיה
וחזרו ללמד בביה"ס,

01:03:27:07 01:03:18:10
אנשים כמו: "זימנה", "יוסף דוויט",
"גדליה" ו"אברהם קהת".

01:03:34:07 01:03:27:10
בשנה האחרונה שלי לפני שעזבתי,
צירפו לביה"ס מורים ממשלתיים.

01:03:36:17 01:03:34:15
שלחו לביה"ס שני מורים
ללמד מקצועות שונים.

01:03:40:03 01:03:36:22
כוונתי שהמורים האלה עובדי מדינה,
ולכן מי שמשלם להם זו הממשלה.

01:03:42:04 01:03:40:06
ושאר המורים היהודים הם כאלה
שהוכשרו בכפר בתיה וחזרו ללמד,

01:03:45:00 01:03:42:11
ומי שמשלם להם היא הסוכנות היהודית,

01:03:48:03 01:03:45:01
לגבי שני המורים הנוצרים, מי ששלח
אותם היה משרד החינוך האתיופי.

01:03:50:04 01:03:48:07
למדו בביה"ס תלמידים נוצרים?

01:03:51:21 01:03:50:07
לא היו נוצרים, בזמן שאני למדתי
שם לא היו תלמידים נוצרים.

01:03:55:08 01:03:51:24
לא היו תלמידים נוצרים אך כפי

שאמרתי לך, שני מורים היו נוצרים.

01:04:00:00 01:03:55:10
לאחר שעזבתי את ביה"ס, התחילו
ללמוד שם תלמידים נוצרים.

01:04:02:09 01:04:00:02
כשאני למדתי למדו בביה"ס רק יהודים.

01:04:05:16 01:04:02:13
לא הגיעו נוצרים מהסביבה
שביקשו ללמוד בביה"ס?

01:04:08:19 01:04:06:00
לא, עד כמה שזכור לי, לא הגיעו
תלמידים נוצרים להירשם בביה"ס.

01:04:15:01 01:04:08:21
הסתכלו עלינו בעין לא יפה.

01:04:20:12 01:04:15:06
זהו, אני רוצה שתרחיב לי על זה,
כשקם בכפר הזה ביה"ס רק ליהודים,

01:04:24:14 01:04:20:16
זה לא הביא לאנטגוניזם
וגזענות כלפיכם?

01:04:36:20 01:04:25:12
כן, הסתכלו עלינו במבט מזלזל, קיללו
אותנו וכינו אותנו "פלאשה" וכולי.

01:04:41:12 01:04:37:12
באותו הזמן גם חינכו אותנו לא
לגעת בנוצרי כיוון שהוא טמא.

01:04:42:18 01:04:41:14
מה הכוונה?

01:04:51:13 01:04:42:23
הכוונה לשמור על הטהרה שלנו.

01:04:59:15 01:04:52:03
כפי שאישה במחזור
יוצאת לישון בבית נידה,

01:05:03:02 01:04:59:23
וכשהיא יולדת, אם זה בן, היא
ישנה שם 40 יום, ואם זו בת 80 יום.

01:05:11:00 01:05:03:17
כמו כן, אם נגענו במת או בנוצרי
נחשבנו לטמאים, לכן שמרנו מהם מרחק.

01:05:16:04 01:05:11:04
השבר הזה הביא לכך
שהם שנאו אותנו.

01:05:29:17 01:05:16:08
אבל אח"כ התערבבנו ונטמענו בתוך
האוכלוסייה ולמדנו באותו ביה"ס.

01:05:35:22 01:05:29:22
גם אתה שמרת נגיעה מהנוצרים
כשהסתובבת בעיר?

01:05:38:03 01:05:36:10
כשחייתי בכפר שמרתי על זה.

01:05:41:05 01:05:38:10
איזה משנה זהירות נקטת
כדי לא לגעת בהם?

01:05:47:08 01:05:41:07
למשל כשהלכת לשוק לא היו רק יהודים,
היו גם נוצרים, איך שמרת על נגיעה?

01:05:50:19 01:05:47:13
או איך הנחו אותך לשמור נגיעה?

01:05:56:17 01:05:51:11
בזמני כל עניין שמירת
הנגיעה לא היה מוקפד.

01:06:02:15 01:05:56:21
אני זוכר שסבי אלעזר, אביו של אבי,
כשחזר מהשוק, הוא לא נכנס הביתה.

01:06:08:04 01:06:02:23
לא משנה אם היה חורף או קיץ,
הוא היה הולך לטבול בנהר.

01:06:17:22 01:06:10:03
אם למשל בשטח החקלאות כשהוא זרע,
ניכש עשבים וכולי הוא מצא עצם,

01:06:28:24 01:06:18:06
זה יכול להיות בע"ח שבירכו עליו,
אבל הוא לא רצה להסתכן,

01:06:36:18 01:06:29:08

ולכן הוא היה הולך מיד
וטובל בנהר כדי להיטהר.

01:06:38:20 01:06:36:23

אני זוכר את הרגעים האלה, כך
היה עושה סבי, אבא של אבי.

01:06:44:15 01:06:38:24

אבל לאחר תקופה, כשגדלנו, לא זוכר
שהלכנו לנהר לטבול כשחזרנו מהשוק.

01:06:55:00 01:06:47:21

לאחר כשנכנסתי ללמוד בביה"ס, אחד
הדברים שהקפדנו עליהם הוא כשרות.

01:07:01:03 01:06:56:11

לאכול רק אוכל כשר,
משחיטה יהודית.

01:07:03:00 01:07:01:07

או-קיי, מה למשל?

01:07:10:10 01:07:03:06

לא משנה אם זה תרנגול, פרה, עז, אם
שחט את זה נוצרי אז לא אכלנו מזה.

01:07:15:05 01:07:10:15

גם הנוצרים לא אכלו מבשר שיהודי
שחט. אני זוכר שהיו דברים כאלה.

01:07:19:15 01:07:15:10

למשל כשאחי התחתן, אבי
הזמין את חבריו הנוצרים,

01:07:28:12 01:07:19:18

הקצה להם כבש כדי שישחטו לפי אמונתם
ויאכלו. אני זוכר את זה היטב.

01:07:32:17 01:07:28:15

כשהתנגנה מוזיקה ברקע, אני זוכר
שחבריו של אבי קמו לרקוד.

01:07:46:02 01:07:32:20

למשל, "טאלה" שהכינה אישה
נוצרייה, לא היינו שותים.

01:08:04:01 01:07:46:05

אבל עניין "שמירת נגיעה" הלך ודעך
כיוון שהתערבבנו אחד עם השני.

01:08:04:24 01:08:04:04
או-קיי.

01:08:07:01 01:08:05:04
אז בוא נחזור לדבר על ביה"ס.

01:08:11:20 01:08:07:03
אמרנו שלמדתם בביה"ס מקצועות שונים.

01:08:13:09 01:08:11:24
ב-"אמבובר"?
- כן.

01:08:20:00 01:08:13:13
כיצד התארגנת כשיצאת מהבית
לכיוון ביה"ס בבוקר?

01:08:35:08 01:08:20:23
אני זוכר בביה"ס... המורים בדקו
שהקפדנו על היגיינה, ידיים נקיות.

01:08:36:03 01:08:35:12
מה זאת אומרת?

01:08:40:24 01:08:36:07
כשהגענו לכיתה המורים הסתכלו על
על האצבעות והציפורניים שלנו.

01:08:46:17 01:08:41:01
לא תמיד היו לנו מים וסבון
כדי לשטוף את הידיים,

01:09:01:16 01:08:46:22
ולכן הייתי משפשף את הידיים
ויוצר ידיים לחות,

01:09:06:16 01:09:01:20
ואז המורה היה חושב שידיי נקיות,
ועובר לבדוק את התלמיד הבא.

01:09:07:02 01:09:06:20
או-קיי.

01:09:09:17 01:09:07:05
היו כל מיני בדיקות כאלה.

01:09:21:11 01:09:09:20
למשל אני זוכר שארגון יוניצ"ף היו
שולחים אלינו לביה"ס אבקות חלב.

01:09:22:01 01:09:21:15
או-קיי.

01:09:39:04 01:09:22:03
ואז את אבקת החלב היו מחממים עם
תוספת מים בסיר גדול ומחלקים לנו.

01:09:42:11 01:09:39:08
היינו ממתינים בתור ומקבלים
את כוס החלב ושותים.

01:09:44:11 01:09:42:13
מתי חילקו לכם, בארוחת בוקר
או בזמן ארוחת צהריים?

01:09:49:14 01:09:44:17
בסביבות זמן ארוחת הצהריים.

01:09:58:24 01:09:49:17
בבוקר היינו נכנסים לביה"ס בתור,
היינו מקיימים את טקס הנפת הדגל,

01:10:05:12 01:09:59:03
ואז המורה היה בודק שידינו נקיות
ואז היינו נכנסים לכיתות ולומדים.

01:10:08:11 01:10:06:06
אתה זוכר איך שרים את ההמנון?
זכורות לך מילות ההמנון?

01:10:20:08 01:10:09:16
דגלנו...

01:10:23:11 01:10:20:11
אתה יכול לומר את המילים
אם קשה לך לשיר.

01:10:25:05 01:10:23:14
לא, שכחתי את מילות ההמנון.
- שכחת?

01:10:35:17 01:10:25:08
דגלנו ירוק וצהוב, הצבע הירוק
בדגלנו מסמל את עושרה של המדינה.

01:10:37:04 01:10:35:23
הצבע האדום מסמל את גבורתנו...

01:10:44:17 01:10:37:09

הצבע הצהוב מסמל את התקווה.
דגלנו... אוי, שכחתי את המילים.

01:10:53:21 01:10:45:19
עמדנו בשורה ושרנו דגלנו...

01:10:55:17 01:10:53:23
מצטער, שכחתי את המילים.
- או-קיי.

01:10:56:21 01:10:55:22
אז בעצם כל בוקר אמרתם
את מילות ההמנון?

01:10:58:02 01:10:57:04
כן.

01:11:06:02 01:10:59:16
היינו מקיימים את הטקס כל בוקר, ואז
היינו יוצאים לחצר ומשחקים כדור עף

01:11:19:05 01:11:07:22
רוב הזמן שיחקנו כדור עף. הכנו
כדורגל בעצמנו ואיתו שחקנו.

01:11:28:21 01:11:22:07
כשחזרתי מביה"ס לקראת הערב,
לא היה אור.

01:11:39:24 01:11:28:23
דוד של אימי, הבנים של קייס ברהן,
היו להם פרות ובערבים חלבנו אותם.

01:11:44:17 01:11:40:23
אחד הבנים של "קייס ברהן"
היה חבר טוב שלי.

01:11:48:12 01:11:44:21
היינו חולבים מהר את הפרות, ואת
החלב היינו אמורים להביא הביתה.

01:11:56:16 01:11:48:15
קנינו פינג'אן, הדלקנו מדורה ובתוך
הפינג'אן שמנו חלב הרתחנו ושתינו.

01:11:59:12 01:11:56:20
שתינו תמיד חלב טרי.

01:12:17:23 01:12:00:00
ואז לאחר שינה בשטח הייתי קם השכם

בבוקר כשהוא ישן והכנתי שיעורי בית.

01:12:19:20 01:12:18:04

כשהוא התעורר, הוא ראה שאני מכין שיעורי בית.

01:12:23:02 01:12:19:23

ככה היו הדברים.

01:12:29:07 01:12:23:20

ואז שם ב"אמבובר"...

01:12:33:04 01:12:31:23

עד איזו כיתה למדת בביה"ס הזה?

01:12:35:01 01:12:33:08

בביה"ס ב-"אמבובר"
למדתי עד כיתה ה'.

01:12:39:08 01:12:35:06

למדתי כשנתיים בביה"ס.
- למדת שנתיים.

01:12:45:07 01:12:40:13

לאחר מכן הייתי צריך להמשיך את לימודי בגונדר...

01:12:52:01 01:12:45:11

חכה, מי היה מביא לך בגדים, אוכל ומחברות?

01:12:59:14 01:12:52:06

משפחתי הייתה שולחת לי אוכל וכל דבר שהיה חסר לי.

01:13:08:09 01:12:59:17

את האוכל שהגיע ממשפחתי חלקתי עם קרובי משפחתי.

01:13:11:14 01:13:08:13

משפחתי שלחה לי כל הזמן מצרכים.

01:13:19:18 01:13:11:17

פעם אחת כשחזרנו מביה"ס, היינו נערים,

01:13:33:11 01:13:20:13

היינו נערים שובבים ורבנו עם אחד הנערים, התאבקנו.

01:13:44:15 01:13:33:15
התאבקתי עם אחד הנערים, זה קרה
ליד שדה חיטה, הרצפה הייתה חלקה.

01:13:52:22 01:13:44:17
ואז כשהתאבקנו, החלקתי ונפלתי,
ומהנפילה שברתי את ידי השמאלית.

01:13:58:00 01:13:53:01
שמעתי רעש כשידי נשברה
אך לא הרגשתי את הכאב.

01:14:00:15 01:13:58:03
לאחר כמה רגעים כאבה לי היד.

01:14:24:12 01:14:00:18
ואז כשנפלתי על הרצפה, החבר שלי
לקח אותי לביתו של "קייס" ברהן"

01:14:28:09 01:14:24:15
ואז אשתו של "קייס" ברהן ראתה
ששברתי את היד, וכשראו שזה חמור,

01:14:31:14 01:14:28:12
החליטו לקחת אותי לאורתופד
בכפר "אמבובר".

01:14:39:21 01:14:31:19
ואז הגענו לאורתופד והוא חבש לי את
היד, האירוע הזה זכור לי ממש טוב.

01:14:41:18 01:14:40:01
הוא חבש לי את היד בצורה כזאת.

01:14:45:02 01:14:41:21
איך הוא טיפל ביד השבורה?
- הוא משך את היד בחוזקה ויישר.

01:14:45:21 01:14:45:05
או-קיי.

01:14:50:00 01:14:46:05
ואז לאחר מכן הוא חבש לי
את היד בתחבושת.

01:14:57:10 01:14:50:03
לאחר המקרה הזה שברתי
את היד פעם נוספת.

01:14:59:21 01:14:57:15

את אותה היד?
- כן, את אותה היד.

01:15:08:10 01:15:00:03
גם זה קרה כשהתאבקתי עם ילד,
נפלתי ושברתי את אותה היד.

01:15:11:24 01:15:08:12
כשאבי שמע ששברתי את היד,
הוא בא לבקר אותי.

01:15:19:09 01:15:12:02
זה היה בשעות הערב, הייתי ליד השדה,
הוא בא, קרא לי ולקח אותי לאחותו,

01:15:24:00 01:15:19:13
זאת שנגנב לה השור.

01:15:26:10 01:15:24:05
הבן של "קייס ברהן" אמר לו,
עכשיו חשוך, למה אתה לוקח אותנו?

01:15:31:07 01:15:26:12
אבי לא הקשיב ולקח אותי איתו.
העלה אותי על הסוס והתחיל לרכוב.

01:15:34:16 01:15:31:10
הוא לקח אותך כשידך עדיין שבורה?
- כן, איך שהיא הייתה.

01:15:38:19 01:15:34:20
לקח אותי אל הבית של אחותו,
לאחר הליכה ארוכה הגענו לשם בלילה.

01:15:45:21 01:15:38:21
ושם היה אחיין של דוד שלו.
הוא גם מבין באורתופדיה.

01:15:52:15 01:15:45:24
ושם, נאמר לילדים של דודתי לכתוש
שומשום שחור ולחבוש את ידי עם זה.

01:15:54:16 01:15:52:20
מה זאת אומרת?

01:16:03:08 01:15:54:19
כותשים את השומשום השחור ובעזרת
עלים קושרים את זה סביב היד השבורה.

01:16:03:20 01:16:03:10

או-ק"י.

01:16:13:04 01:16:04:17
ידי הייתה נראית רזה וכמעט לא הייתה
לי שכבת עור, ראו לי רק את העצמות.

01:16:20:13 01:16:14:16
ואז אבי הגיע אלינו, המקום היה
קצת רחוק, הוא הגיע רכוב על סוס.

01:16:23:04 01:16:20:17
לאחר שאותו איש טיפל ביד שלך, חבשו
לך את היד במחית של שומשום שחור?

01:16:26:23 01:16:23:09
כיוון שאחרי הטיפול של אותו איש,
היד הייתה בזווית לא טובה,

01:16:28:18 01:16:27:00
לכן הם טיפלו לי ביד פעם נוספת.
- היד שלך נשארה ככה?

01:16:30:11 01:16:28:24
כן, היד נשארה בזווית כזאת,
לא הייתה לי אפשרות להזיז אותה.

01:16:32:11 01:16:30:14
או-ק"י, בעצם העבודה של אותו
האיש לא הייתה טובה?

01:16:33:02 01:16:32:13
כן.

01:16:42:24 01:16:34:04
ואז אותו האיש פתח את החבישה
שעשו לי וחבש את ידי בצורה מקצועית.

01:16:45:16 01:16:43:03
איך הוא הוריד את הגבס והחבישה?

01:16:48:21 01:16:45:20
אני אתאר איך הוא עשה את זה בשוק,
אם ברצונך לשמוע את הפרטים.

01:16:49:24 01:16:48:23
כן, בטח שאני רוצה לשמוע.

01:16:53:14 01:16:50:02
וגם אשמח לשמוע איזה טיפול
תרופתי קיבלת ואיך השתקמת.

01:17:00:13 01:16:53:17
שבוע שלם חבשו את ידי במחית
שעשויה משומשום שחור.

01:17:04:24 01:17:00:17
לאחר שבוע אבי הגיע לכפר,
היה לנו תור לאורתופד הזה.

01:17:13:10 01:17:05:03
לאחר מכן הושיבו אותי בספסל מחוץ
לביתו, נכחו דודתי, בנה ואבי.

01:17:20:16 01:17:13:13
ואז האורתופד הורה לעובד שלו
להביא בקערה שמנת חמה.

01:17:23:15 01:17:20:19
בזמן הזה אני לא מבין שום דבר,
לא הבנתי מה הולכים לעשות לי.

01:17:32:24 01:17:24:09
הביאו את השמנת, בן דודי ישב מולי
והאורתופד ישב מאחורי ואחז בכתפיי.

01:17:35:11 01:17:33:04
ואז הוא ביקש ממני לישר את רגליי,
הקשבתי לו ויישרתי את הרגליים,

01:17:38:20 01:17:35:13
ואז לפתע הוא התיישב על רגליי,
הוא היה איש כבד מאוד.

01:17:42:01 01:17:39:01
הוא אמר לי: תראה לי, תראה את ידך.
בדיעבד הבנתי שהוא מסיח את דעתי.

01:17:45:09 01:17:42:06
הוא עשה את זה כך שלא
אחשוד בו ואסרב לטיפול.

01:17:53:16 01:17:45:11
הוא אחז בידי הכפופה ופתאום
משך אותה בחוזקה ויישר אותה.

01:18:00:01 01:17:54:20
בזמן הזה אני לא זוכר מה קרה לי, הם
פתחו את פי ונתנו לי לשתות את השמנת.

01:18:10:10 01:18:00:04

הוא כופף וישר את ידי מספר פעמים,
והחזיר למקום את העצם שהייתה פרוקה.

01:18:25:02 01:18:11:04

ואז אבי הביא את רצועת הבמבוק
שהביא איתו מבעוד מועד,

01:18:37:03 01:18:25:09

ויחד עם כמה עלים
הוא קשר את ידי החבולה.

01:18:42:04 01:18:37:07

הוא ליפף את העלים סביב ידך?
- כן, ליפף את ידי עם העלה הזו.

01:18:47:13 01:18:42:14

ועל העלים קשר את רצועת הבמבוק
וככה יישר את ידי כמו שצריך.

01:18:51:02 01:18:47:17

ומהכאבים בכיתי הרבה,
צרחתי מכאבים.

01:18:52:17 01:18:51:05

ואז אבי אמר להם, טוב,
אני לוקח אותך והולך לדרכי.

01:18:55:02 01:18:52:21

ואז הם אמרו לו, אתה השתגעית?
את כל זה אני שומע,

01:18:58:02 01:18:55:08

האיש שגער באבי היה בן דודתו.

01:18:59:08 01:18:58:04

גם אחותי גערה בו ואמרה לו לא לעזוב
את המקום עד שאני אירפא.

01:19:01:17 01:18:59:11

אבל אבי היה איש מאוד עקשן, אם הוא
מחליט החלטה אי אפשר לעמוד בדרכו.

01:19:03:05 01:19:01:21

הוא לקח אותי איתו
תוך כדי שאני ממרר בבכי.

01:19:07:06 01:19:03:07

כשחלפנו ליד עוברי אורח
וראו שאני בוכה, שאלו מה קרה לי.

01:19:10:10 01:19:07:19
כל הדרך על הסוס ייללתי בבכי.

01:19:13:17 01:19:10:24
ולאחר זמן מה הגענו סוף סוף ליעדנו.

01:19:20:21 01:19:13:19
ושם מכר אחד אמר לו, כדי שהוא
יירפא הוא צריך לאכול עוף צעיר.

01:19:25:11 01:19:20:24
באותה תקופה אכלתי
המון עופות צעירים.

01:19:28:04 01:19:25:14
מה זאת אומרת?
שחטו לך עוף?

01:19:37:18 01:19:28:06
כן שחטו את העוף בישלו אותו היטב
ואת המח עצם והבשר נתנו לי לאכול.

01:19:43:04 01:19:38:01
הם טענו שזה יתרום לבנות
את העצם השבורה ביד.

01:19:48:02 01:19:44:15
הקשבתי לאבי ואכלתי בתקופה
הזאת הרבה עופות.

01:19:53:22 01:19:48:24
לאחר מכן השתקמתי וחל שיפור בידי
ובמקביל עשיתי הרבה פיזיותרפיה.

01:19:57:22 01:19:53:24
שיקמתי את עצמי כי חששתי שייקחו
אותי בפעם השלישית לאורתופד.

01:20:00:08 01:19:58:01
עשיתי המון תרגילים וככה
הבאתי את היד לתפקוד מלא.

01:20:04:08 01:20:01:03
היד מתפקדת בסדר אך היא מעט חלשה.

01:20:07:02 01:20:04:12
זה אחד מהאירועים שאני זוכר
שחוויתי ב-"אמבובר".

01:20:09:15 01:20:07:07

וואו, מדהים.

01:20:19:17 01:20:11:09
או-קיי, למדת שנתיים ב-"אמבובר",
ואז איך המשכת את חייך אחר כך?

01:20:25:23 01:20:19:23
ב-"אמבובר" בעצם הבנתי שאם אלמד
אני עשוי להרוויח מזה בעתיד.

01:20:27:06 01:20:26:02
למה אתה מתכוון כשאתה אומר
שהלימודים עשויים להועיל לך?

01:20:29:22 01:20:27:11
כלומר, שאם ארכוש השכלה,
אפיק מזה רווח בעתיד.

01:20:33:19 01:20:30:01
איך חשבת שזה יתרום לך,
מה איחלת לעצמך?

01:20:53:16 01:20:33:23
כשראיתי שהמורים לבושים יפה
ונראים נקיים רציתי להיות כמוהם.

01:20:56:19 01:20:53:20
אלה המחשבות שרצו לי
בראש בתקופה הזאת.

01:20:59:24 01:20:56:24
וכדי להגיע למעמד שלהם,
עלי להמשיך בלימודי,

01:21:04:08 01:21:00:02
הבנתי שאם אפסיק את לימודי
לא אשיג את מבוקשי.

01:21:26:17 01:21:06:05
ואז זקני העדה התייעצו בניהם ואמרו:
הילד מוכשר, למה שלא ילמד כאן בכפר.

01:21:27:21 01:21:26:20
שאלו אותי אם אני מוכן
לקחת עליי את התפקיד.

01:21:28:20 01:21:27:24
כל זה קרה ב-"אמבובר",
כשהיית בכיתה ה'?

01:21:30:23 01:21:28:24
כן, באמבור.
- או-קיי.

01:21:38:19 01:21:31:12
ואז אבי שמע את השמועה הזאת
ואמר: בשום פנים ואופן לא.

01:21:44:14 01:21:39:00
הוא אמר: למה שהוא יעשה את זה
כל עוד אני חי? מה חסר לו בבית?

01:21:50:23 01:21:45:03
הוא אמר: בני ימשיך את לימודיו,
ולא ינשור מהלימודים לטובת עבודה.

01:21:53:17 01:21:51:01
הוא אמר: אני לא יודע כמה מרוויחים
במשרה הזאת אבל זה לא נראה לי.

01:21:56:09 01:21:53:24
אני זוכר את הסיטואציה הזאת,
כשהוא אמר לי את הדברים האלה.

01:21:58:06 01:21:56:17
כפי שסיפרתי לך, אבי איש מאוד עקשן.

01:22:01:04 01:21:58:11
אם הוא מחליט החלטה מסוימת
אי אפשר לעמוד בדרכו.

01:22:05:19 01:22:02:10
לכן...
- מה היו רצונותיך, זכור לך?

01:22:18:10 01:22:06:01
היו לי רגשות מעורבים.
מאוד רציתי להרוויח כסף,

01:22:24:12 01:22:18:13
אך במקביל היה לי רצון עז ללמוד,
מאוד אהבתי ללמוד.

01:22:29:07 01:22:24:15
לבסוף חברתי לצעירים נוספים,
רובם היו קרובי משפחתי.

01:22:36:01 01:22:29:22
גם הם, כמוני, רצו להמשיך
ללמוד, זו הייתה קצת בעיה,

01:22:43:03 01:22:36:04
לא כיוון שלא היה מימון ללימודים,
אלא כי הלימודים היו בעיר ולא בכפר,

01:22:47:06 01:22:43:07
ותושבי הכפר פחדו שנעבור
לגור בעיר ונברח לתמיד,

01:22:55:12 01:22:47:11
נשכח את דתנו ונתבולל.
זו הייתה תקופה כזאת.

01:23:01:14 01:22:55:19
באותו הזמן לשכנע את הוריי ללכת
ללמוד בעיר הייתה משימה לא פשוטה.

01:23:04:08 01:23:02:05
שלחתי זקני עדה מכובדים ונשבעתי
בפניהם להוריי שלא אמיר את דתי.

01:23:09:07 01:23:04:12
אני מבינה שזה לא בצחוק כשאתה אומר,
שלחתי זקני עדה מכובדים לבקש עבורי?

01:23:14:07 01:23:09:10
היה את המורה, בנו של "קיס ברהן",
שלמד בישראל עברית ובא ללמד בכפר.

01:23:17:08 01:23:14:10
שלחתי אותו כדי שיבקש מהוריי
אישור עבורי ללכת ללמוד בעיר.

01:23:20:05 01:23:17:11
אמרתי לו, אני נשבע לך,
אני נותן לך את מילתי,

01:23:29:15 01:23:20:11
אני לא אמיר את דתי, לא אוכל בשר
לא כשר, ואשמור את דתי בקנאות.

01:23:34:05 01:23:29:18
בבקשה תסביר את זה להוריי כדי
שיאפשרו לי ללכת ללמוד בעיר.

01:23:39:20 01:23:34:07
הוא היה מאוד מוערך בכפר שלנו,
הוא היה בישראל, איש בעל מעמד גבוה.

01:23:44:21 01:23:40:03

לאחר שביקשתי ממנו, הוא הלך לאבי
ואמר לו שהוא לוקח אחריות מלאה.

01:23:51:12 01:23:45:02
אבי אמר לו: אתה בטוח? אתה בטוח,
עקיבא? לבסוף הוא השתכנע והסכים.

01:24:00:06 01:23:53:12
ואז התארגנו כל חברת הילדים,
נסענו העירה והשכרנו דירה.

01:24:01:10 01:24:00:08
כשאתה אומר התארגנו,
תאר לי איך התארגנתם?

01:24:03:15 01:24:01:12
התאספנו כמה חבר'ה
ותכננו היכן נגור וכולי.

01:24:08:18 01:24:03:18
כמה הייתם? מה היה טווח
הגילאים של אלה שהצטרפו אליך?

01:24:10:16 01:24:08:22
הם היו נערים בוגרים,
רובם היו גדולים ממני.

01:24:14:01 01:24:12:01
כשאתה אומר נערים בוגרים,
בני כמה הם היו?

01:24:17:22 01:24:14:05
כפי שאת יודעת, באתי ופיה הגיל
לא משקף את הכיתה שבה אתה נמצא.

01:24:22:09 01:24:18:00
למשל, היו אנשים נשואים
שלמדו איתי באותה כיתה.

01:24:33:08 01:24:23:14
הם היו יותר מבוגרים ממני, שלושה
היו גדולים ממני, ואחת הייתה בגילי.

01:24:35:16 01:24:33:15
שכרנו דירה 4 חבר'ה ביחד.

01:24:38:01 01:24:35:19
בן כמה היית בזמנו?

01:24:46:09 01:24:38:04

תראי, הייתי בן... בן 10.
כן... בן 10.

01:24:52:04 01:24:46:13
ואז כפי שאמרתי לך... משפחתי...

01:24:56:11 01:24:52:06
כשאתה אומר שהם מבוגרים ממך, זאת
אומרת שהם היו בערך בני 15 ו-20?

01:25:00:10 01:24:56:14
כן, משהו כזה. יותר לכיוון
גיל 18 ו-, 19 משהו כזה.

01:25:01:10 01:25:00:12
או-קיי.

01:25:04:24 01:25:01:12
יש דבר אחד שדילגתי עליו,
עוד כשהיינו ב-"אמבובר".

01:25:08:16 01:25:05:01
אני זוכר שזה היה בחורף,
זה קרה בחופשת הלימודים.

01:25:18:23 01:25:08:18
בחופש, היכן שהוריי גרו באמבובר
היו שטחי מרעה גדולים ופתוחים.

01:25:26:03 01:25:19:01
סמכו עליי שאני מכיר את המקום, ולכן
נתנו לי לרעות את הפרות בשטח מרעה.

01:25:36:03 01:25:26:06
שמרתי על הפרות של משפחתי
יחד עם הפרות של דודיי.

01:25:39:07 01:25:36:05
יום אחד, כשהתעוררתי בבוקר
ויצאתי מחוץ לבית,

01:25:47:15 01:25:39:09
אמרו לי, תתארגן ולך לשמור
על הפרות, יצאתי לעשות זאת.

01:25:53:08 01:25:47:18
פתאום אני מבחין בכמה אנשים
רכובים על סוסים מתקרבים לעברי.

01:25:57:23 01:25:53:14

כשהגיעו קרוב אליי, ירדו
מהסוסים ובאו לקראתי.

01:26:09:23 01:25:58:04
באותו יום נפטר מישהו בקרבת מקום,
לכן חשבתי שהם הולכים לניחום אבלים.

01:26:15:15 01:26:10:03
ואז אחד מהם פנה אלי ואמר: ילד?
עניתי לו: כן?

01:26:22:15 01:26:16:18
היכן נמצא בעל הבית?
עניתי לו: לא יודע.

01:26:31:04 01:26:22:19
במקרה אחד הדודים שלי
שגר בקרבת מקום הגיע.

01:26:39:01 01:26:31:11
עכשיו מסתבר שדודי
גנבו כמה פרות ועגלים.

01:26:51:02 01:26:39:14
את אחת מהפרות שגנבו
הם קשרו סביב עץ מסוים.

01:26:57:04 01:26:51:16
אותם אנשים שראו את הפרה
הקשורה, הבינו שהיא רכושם.

01:27:00:21 01:26:57:08
אמרתי, מי גנב?
לא הבנתי מה קורה.

01:27:09:03 01:27:02:12
ואז הם החרימו את הפרות שהיו שם
איתי ולקחו אותי ל-"גונדר".

01:27:11:00 01:27:09:09
הייתי ילד קטן.

01:27:21:24 01:27:11:16
וכשהתרחקנו מעט, האיש קרא לי ואמר:
תגיד לי מי הגנבים? איפה הם?

01:27:25:16 01:27:22:04
אמרתי: איני יודע כלום,
הייתי ממש מפוחד.

01:27:28:24 01:27:26:15
ואז הניחו לי, לא עשו לי כלום.

01:27:33:24 01:27:29:13
ועשיתי את כל הדרך לגונדר ברגל תוך
כדי שאני מכוון את הפרות לאן ללכת.

01:27:35:04 01:27:34:01
ואז הגעתי למקום מסוים.

01:27:38:07 01:27:35:06
הלכת יחד איתם? הם בעצם
כיוונו אותך ללכת?

01:27:49:17 01:27:38:10
הצ'יף הלך והורה לעוזרים שלו
להשגיח עליי ולהוביל אותי לכפרם.

01:27:51:04 01:27:51:04
ואז הגענו לכפר מסוים,
היו אנשים שקיבלו אותנו.

01:27:54:07 01:27:54:07
אני הגעתי למקום שאני לא מכיר,
זה היה כפר שתושביו היו נוצרים.

01:27:56:16 01:27:56:16
מה עבר לך בראש כשכל זה קרה לך?
- חשבתי שאני חולם, מאוד פחדתי.

01:28:06:18 01:28:01:13
לא הבנתי מה קורה, אמרתי מה
אני קשור לכל הדבר הזה.

01:28:15:05 01:28:09:00
העברתי את הלילה איכשהו,
סירבתי לאכול, כי זה לא כשר.

01:28:16:18 01:28:15:12
הם אמרו לעצמם: הילד הזה ימות מרעב.

01:28:19:05 01:28:18:03
הלכתי לישון רעב.

01:28:24:07 01:28:20:13
למחרת אמרו לי: קום ותתחיל לצעוד.
המשכנו בדרכנו ולבסוף הגענו לגונדר.

01:28:31:05 01:28:25:18
אבי שמע מה שקרה

והגיע עד למקום.

01:28:36:07 01:28:32:05

עשינו עצירה והעברנו
לילה נוסף בגונדר.

01:28:38:10 01:28:36:09

היכן ישנו הפרות והעגלים
בעיר גונדר?

01:28:41:06 01:28:38:12

מצאו איזה שהוא מבנה ושם
הכניסו את הפרות כדי שישנו.

01:28:46:14 01:28:41:08

עליי הם השגיחו היטב, לא ידעתי
מי הכניס אותם ומי הוציא אותם.

01:28:49:11 01:28:46:19

מה, אזקו אותך?
- לא, לא אזקו אותי.

01:28:56:13 01:28:50:12

למחרת לקחו אותנו למקום
באחד מרחובות העיר.

01:29:01:14 01:28:56:18

בדיעבד ידעתי שקרובי משפחה
של אבי גרו בקרבת מקום,

01:29:05:09 01:29:01:19

ושם החזיקו אותי במשך חודש
כבן ערובה עד שכל המקרה יתבהר.

01:29:07:17 01:29:05:20

חודש?
- כן, חודש.

01:29:14:17 01:29:09:09

לבסוף אחיי באו לשם לקחת
את הפרות שהם החרימו לנו.

01:29:19:00 01:29:14:22

מה עשה אביך בזמן הזה?
- אבי התווכח איתם שישחררו אותי,

01:29:24:08 01:29:19:03

הם אמרו לו שאני לא אשחרר
עד שידעו מי גנב את הפרות.

01:29:31:14 01:29:24:11
הוא אמר להם שהוא איש שוחר שלום,
ישר ושבחיים לא היה עושה מעשה כזה.

01:29:35:10 01:29:31:16
אז קרוביך, אלה שגנבו את הפרות,
התווכחו איתם שאלה הפרות שלהם?

01:29:40:01 01:29:35:19
הגנבים נעלמו מהאזור? הגנבים
שגנבו את הפרות ברחו מהכפר?

01:29:41:24 01:29:40:04
לא נתפסו.
- כן, לא נתפסו.

01:29:53:18 01:29:42:02
אבל אח"כ הגיעו אליהם וחייבו אותם
לשלם קנס כספי עבור הפרות שהם גנבו.

01:29:58:03 01:29:53:20
את השמועה שהם נתפסו שמעתי לאחר
זמן מה, בזמן הזה לא הייתי נוכח.

01:30:03:08 01:29:58:05
במהלך החודש שהחזיקו בך שם,
היכן ישנת? מי הגיש לך אוכל?

01:30:11:23 01:30:03:10
בשכונה שהייתי, גרו דודיה של אימי,
מהצד השני הם קרוביהם של הגנבים,

01:30:13:12 01:30:12:00
והם אלו שדאגו לי לאוכל ושתייה.

01:30:18:14 01:30:13:14
נוסף על כל זה, הטילו עליי
לשמור גם על הפרות שלהם.

01:30:24:13 01:30:18:16
כשחזרנו אחי ואני מיום עבודה ארוך
ומפרך, כמעט טרף אותנו צבוע.

01:30:30:03 01:30:25:21
הוא הפחיד את כל הפרות.
אני זוכר שאני ואחי מתנו מפחד.

01:30:33:23 01:30:30:07
אז מה, איך הגבתם?
- זכור לי שקפאנו במקום...

01:30:35:09 01:30:34:01
לא, לא, תספר לי את הסיפור
כמו שצריך, בהרחבה.

01:30:39:05 01:30:35:12
איך זה היה, הוא היה קרוב אליכם?
ספר לי איך הייתה התקרית?

01:30:42:16 01:30:39:13
ספר מהדרך שלכם בחזרה הביתה.

01:30:49:22 01:30:42:20
כן, זה קרה בשעות הערב, לקחנו את
הפרות ועשינו עצירה כדי ללון.

01:30:57:10 01:30:50:06
ולאחר זמן קצר הפרות התחילו לעשות
קולות, בדיעבד הבנו שזה מתוך פחד.

01:31:00:06 01:30:57:14
כששמענו את הרעש שהפרות עשו,
קמנו, וכשהגענו לבדוק מה קרה,

01:31:04:12 01:31:00:10
הבחנו בעיניו הבוהקות של הצבוע.
עיניו בוהקות בחשיכה.

01:31:10:03 01:31:04:21
ואז ממש פחדנו, לא פחדנו רק שיטרוף
את הפרות, פחדנו על חיינו.

01:31:16:00 01:31:10:10
אחי היה אז ילד קטן, התחבקנו זה
עם זה והעברנו ושרדנו את הלילה.

01:31:19:09 01:31:16:03
הצבוע לא העז לתקוף אותנו.

01:31:20:07 01:31:19:11
הוא לא תקף אתכם?

01:31:21:13 01:31:20:10
הוא לא תקף.

01:31:25:10 01:31:21:23
וככה למחרת שבנו לביתנו.

01:31:27:14 01:31:25:14
אז בוא נמשיך את הסיפור

לתקופה שבה למדת בביה"ס.

01:31:31:23 01:31:27:17

או-קיי, אז השכרנו בית...

01:31:37:06 01:31:32:10

ספר לי איך בפועל השכרתם את הבית,
מי היה השוכר, אתה? מה זכור לך?

01:31:39:15 01:31:37:09

דנו בעניין כל החבר'ה והלכנו
לעיר לחפש בית להשכרה,

01:31:42:08 01:31:39:18

שאלנו גם את עוברי האורח ברחוב.

01:31:46:03 01:31:42:11

את מכירה את גונדר, נכון? אז שם
ברחובות שאלנו לגבי בית להשכרה.

01:31:50:00 01:31:46:05

לבסוף מצאנו בית גדול במחיר זול
שמתאים למספר הנפשות שהיינו.

01:31:54:23 01:31:50:04

בתקופה ההיא לא היה דבר
כזה דבר חדר לבד וכולי.

01:31:57:01 01:31:55:00

כולנו היינו בדירה אחת
והסתדרנו יופי.

01:32:01:03 01:31:57:05

דבר אחד טוב שאני זוכר מאותה תקופה,
זה איך שסמכנו זה על זה,

01:32:10:10 01:32:01:05

איך אהבנו וכיבדנו זה את זה,
זה דבר שעליו אני מתגעגע.

01:32:18:03 01:32:10:23

ובכן בתקופה הזאת עזרנו זה לזה,
כשלא היה למישהו, התחלקנו איתו.

01:32:19:08 01:32:18:06

עזבי את הארוחות שחלקנו,
חלקנו גם את המחברות,

01:32:26:21 01:32:19:10

העפרונות, הספרים, חלקנו הכול.

אפילו את שעון היד חלקנו.

01:32:36:09 01:32:26:24
אם היה על מישהו מסוים היום, מחר
הוא היה נותן לאחר לענוד את השעון.

01:32:36:02 01:32:42:21
ככה זה היה, הייתה בינינו
הדדיות מאוד גדולה.

01:32:49:09 01:32:36:12
חלקנו אפילו את הבגדים,
ככה התייחסנו זה לזה.

01:32:57:17 01:32:49:12
כשגרנו שם לא חשפנו את הדת שלנו.
- למה?

01:33:07:02 01:32:57:21
הסתרנו את דתנו כי היו סטיגמות לא
טובות עלינו, קיללו וזלזלו בנו.

01:33:08:11 01:33:07:06
אספר לך משהו מדהים,
כדי להימנע מההשפלות האלה,

01:33:13:16 01:33:08:21
טענתי יותר מ-3 פעמים
שהוריי לא בין החיים.

01:33:20:23 01:33:14:05
כשהיה חג ונעדרתי מביה"ס, תירצתי
שזה כי הוריי או דודיי נפטרו וכולי.

01:33:23:01 01:33:21:06
הייתי נותן הרבה תירוצים.

01:33:25:20 01:33:23:08
לא היינו מספרים על
חגים של היהודים.

01:33:31:16 01:33:26:21
כאשר בפסח ליהודים יש חג,
לנוצרים זה יום צום.

01:33:36:03 01:33:31:20
לכן לא הייתי אומר שיש
לי אירוע חתונה, איך יכולתי,

01:33:40:02 01:33:36:05

אז הייתי ממציא תירוץ אחר שאחד
מקרוביי נפטר, לכן אני נעדר.

01:33:44:07 01:33:41:11
ככה העברנו את תקופת הלימודים.

01:33:49:24 01:33:44:10
חכה רגע, ישבתם כולכם
ביחד ותאמתם את זה?

01:33:54:13 01:33:51:05
כלומר שלא לחשוף את זה
שאתם יהודים, זכור לך?

01:33:59:07 01:33:54:21
זה היה ידוע לכולם, לא היינו
צריכים לתכנן את זה.

01:34:04:18 01:33:59:11
כולנו ידענו שאסור לחשוף את דתנו.
זה היה ברור כשמש.

01:34:07:14 01:34:04:21
כולם הבינו את זה ולא היה
צריך להסביר לאחד מאיתנו.

01:34:20:22 01:34:09:07
בימים הראשונים שלי בגונדר, נרשמתי
והתחלתי ללמוד בביה"ס "סלם בית".

01:34:29:23 01:34:21:03
לאחר שבוע הבנתי שביה"ס ממש
רחוק מהדירה שבה הייתי גר.

01:34:34:13 01:34:31:01
בהפסקת צהריים היינו הולכים
לאכול צהריים בבית,

01:34:38:10 01:34:34:18
הדרך שבה הלכנו הייתה כורכר, בקיץ
היה מאוד חם ללכת את הדרך הזו.

01:34:40:13 01:34:38:23
ואז קיבלתי החלטה וחיפשתי
מוסד לימודים אחר.

01:34:42:17 01:34:40:18
שמעתי על ביה"ס שנקרא
"מסרט" ליד שכונת צ'צלה.

01:34:44:20 01:34:42:19
הלכתי לשם ושאלתי האם
הם מוכנים לקבל אותי?

01:34:47:10 01:34:44:22
ענו לי שאין מקום,
כל המקומות תפוסים.

01:34:53:22 01:34:48:22
ומשם המשכתי לביה"ס אחר שנקרא:
"לייטרורק" ושאלתי אם יש מקום.

01:34:56:07 01:34:53:24
ענו לי בחיוב וקיבלו אותי.

01:34:59:00 01:34:56:14
לאחר שבוע לימודים,

01:35:11:18 01:34:59:16
חזרתי שוב לביה"ס שלא קיבל אותי,
כיוון שבן דוד של אימי למד שם.

01:35:20:08 01:35:11:20
אחרי סיום הלימודים הלכתי לביה"ס
הזה והגשתי בקשה ללמוד בביה"ס.

01:35:25:08 01:35:20:13
אותו המנהל ששבוע שעבר אמר לי
שאין מקום, אמר כי התפנה מקום.

01:35:29:04 01:35:25:14
קיבלו אותי והתחלתי ללמוד. שם
פגשתי תלמידים ממוצא יהודי כמוני.

01:35:31:13 01:35:30:08
...ואז

01:35:33:07 01:35:31:19
תאר לי איך ביה"ס היה נראה?

01:35:43:02 01:35:33:24
תראי, זה היה ביה"ס חדש,
התקבלתי לכיתה ו'.

01:35:48:24 01:35:43:13
התלמידים היו חדשים
וגם ביה"ס היה חדש.

01:35:56:02 01:35:52:18
ביקרתי שם לאחר מספר שנים,

המראה אחר, אין מה להשוות בכלל.

01:36:01:22 01:35:56:13

התחנכתי בכיתה ו',
הייתי תלמיד טוב.

01:36:13:07 01:36:02:05

בזמנו בכיתה ו' היה מבחן מסכם,
נבחני ועברתי אותו בהצלחה רבה.

01:36:27:19 01:36:14:07

ואז מדי פעם בימי שישי
הלכנו למשפחתנו לביקור,

01:36:29:06 01:36:28:02

והמשפחות שלנו ציידו
אותנו בצידה לדרך.

01:36:32:18 01:36:29:08

איך הלכת למשפחתך בימי שישי?
- הלכתי ברגל.

01:36:34:18 01:36:32:24

כמה שעות זה לקח לך?

01:36:40:21 01:36:34:23

זה היה רחוק, המרחק היה
מגונדר עד ל-"סקלט".

01:36:49:00 01:36:41:05

אני מעריך שזה היה משהו
כמו 40 קילומטר.

01:36:52:06 01:36:49:16

בהערכה גסה המרחק היה משהו
כמו 40-50 קילומטר.

01:37:01:00 01:36:52:15

היה לוקח לי ללכת
אולי שעתיים-שלוש.

01:37:05:16 01:37:01:17

למדו איתך תלמידים יהודים
מהכפר שלך?

01:37:07:00 01:37:05:18

לא, לא היו. כשלמדתי בגונדר
לא היו איתי תלמידים מהכפר.

01:37:10:11 01:37:07:02

כשלמדתי בביה"ס באמבובר, היה איתי
תלמיד אחד שגר בכפר שממנו אני בא.

01:37:12:08 01:37:10:16
אבל מהר מאוד הוא נשר מהלימודים.

01:37:15:04 01:37:12:10
הלכנו לביה"ס יחד
תקופה קצרה.

01:37:17:12 01:37:16:00
זאת אומרת שהלכת לבדך
את הדרך הזאת?

01:37:21:10 01:37:18:01
כן, לבדי. צעדתי את כל זה לבד.
הייתי צעיר לא הייתה לי בעיה.

01:37:28:10 01:37:21:15
הייתי קל רגליים, לא התעייפתי,
עשיתי את הצעידה ללא עצירות.

01:37:33:23 01:37:29:02
כשצעדתי בדרך הארוכה הזאת,
לא הרגשתי שום עייפות.

01:37:37:10 01:37:34:02
לצורך העניין אפילו לא הזעתי.

01:37:53:05 01:37:38:14
היה לי קל כי קיבלתי בהבנה את
המסלול הזה של חיי. ככה זה היה.

01:38:08:04 01:37:53:16
התמודדתי עם כל האתגרים ללא קושי,
כי הבנתי שככה עליי לשרוד.

01:38:14:03 01:38:08:07
לדוגמא... סטיית קצת מהנושא,
אז נעזוב את זה.

01:38:15:17 01:38:14:11
או-קיי.

01:38:20:15 01:38:15:19
כשעשית את הצעידה הארוכה הזאת,
יש איזה מקרה שקרה לך שתרצה לשתף?

01:38:23:19 01:38:20:23
כן, היו כל מיני ילדים שרעו את הצאן

וכשחלפתי על פניהם רצו להרביץ לי.

01:38:25:20 01:38:23:22

למה?

- הקיפו אותי והתגרו בי.

01:38:26:16 01:38:25:24

למה הם עשו לך את זה?

01:38:36:02 01:38:26:21

הייתי זר, וכפי שאת יודעת ילדים שובבים, בשבילם מכות זה כמו ספורט.

01:38:42:03 01:38:36:05

כשעברתי הם צעקו לי: עצור! עצור!
אמרתי: למה? מה אתם רוצים ממני?

01:38:49:21 01:38:42:06

הם רצו לעברי כדי להרביץ לי
ואני רצתי כמו טיל וברחתי מהם.

01:38:51:17 01:38:50:05

הייתי אצן מאוד טוב.

01:38:53:23 01:38:51:19

אפילו לאחר עלייתי ארצה
הייתי מתאמן כאצן.

01:38:57:11 01:38:54:04

קרו לי שני מקרים כאלה.

01:39:01:13 01:38:57:13

פעם אחת, נזכרתי במשהו ששכחתי.

01:39:11:15 01:39:01:16

בחופשת הסמסטר, כששמרתי על הפרות,
הוריי העירו לי על ההתנהגותי.

01:39:20:18 01:39:11:19

התעצבנתי על זה ושכנעתי את
דוד שלי לברוח איתי לעיר.

01:39:25:09 01:39:20:23

עזבנו את הצאן איך שהוא וברחנו
מהכפר לכיוון "אמבובר".

01:39:27:04 01:39:25:12

לא סיפרתם לאף אחד על הבריחה הזאת?
- לא סיפרנו לאף אחד.

01:39:34:01 01:39:27:09
אחי הגדול היה באמצע חרישת האדמה,
ראה אותי וביקש שאביא לו מים מהנהר.

01:39:38:17 01:39:34:11
אמרתי לו, בסדר, וזרקתי את הכלי
בקרבת מקום וברחתי משם.

01:39:44:08 01:39:38:23
ברחתי משם מבלי לתת לו לשתות.
הלכנו קילומטרים רבים,

01:39:52:16 01:39:44:14
וכשהתקרבנו לכפר "אזזו" פגשנו שני
מבוגרים שפניהם לכיוון הכפר שלנו.

01:39:54:19 01:39:53:05
הם שאלו אותנו: הילדים של מי אתם?

01:39:58:10 01:39:54:21
ענית: אני הבן של מוצ'נה
והוא הבן של ביינה אלעזר.

01:40:00:03 01:39:58:22
הם שאלו: לאן פניכם מועדות?

01:40:01:18 01:40:00:05
ענינו: אנחנו הולכים
ל-"סראמלה" שבאמבובר".

01:40:02:24 01:40:01:21
לצורך מה אתם הולכים לשם?
ענינו: לביקור משפחות.

01:40:06:05 01:40:03:02
הם ענו: בגילכם הצעיר אתם
הולכים לביקור משפחות?

01:40:10:17 01:40:06:07
הם ענו: שקרנים ערמומיים שכמותכם,
וציוו עלינו לחזור חזרה לכפר.

01:40:12:19 01:40:11:01
ענינו: אנחנו לא חוזרים.

01:40:20:05 01:40:13:05
אחד לקח את המקל שלו והיכה אותנו
בעכוז, נכנענו וחזרנו חזרה לכפר.

01:40:30:24 01:40:21:23

כשהגענו לכפר היה ערב, הם הלכו
לכיוון אחר והורו לנו להיכנס הביתה.

01:40:35:06 01:40:31:09
פחדנו שאם נחזור הביתה, יכו אותנו,
ולכן עשינו את עצמנו הולכים לבית.

01:40:39:05 01:40:35:09
בדרך הבחנו בשדה אפונה,

01:40:43:02 01:40:39:09
הסתכלו אחד על השני ואמרנו,
נסתתר על אחד העצים,

01:40:45:13 01:40:43:15
ולארוחת ערב נאכל אפונה
ולמחרת נמשיך במסע שלנו.

01:40:46:19 01:40:45:16
הסכמנו זה עם זה.

01:40:52:09 01:40:47:07
התבוננו בעץ האפונה ולא הבנו איך
נעלה עליו ונוריד את הירקות.

01:40:57:08 01:40:52:11
ניסינו לרוץ מהר ולנסות לטפס על
הענפים אך החלקנו ולא הצלחנו לטפס.

01:40:59:12 01:40:57:12
ניסינו כמה וכמה פעמים אך
הניסיונות כשלו שוב ושוב.

01:41:06:08 01:40:59:17
אמרנו, זה לא מצליח לנו
והלכנו לכיוון ביתו של דוד שלי.

01:41:11:09 01:41:06:11
הם גרו במרחק הליכה מהמקום
שהיינו, זהו מקום מולדתם.

01:41:19:16 01:41:11:12
אמרנו, בוא נתפוס מחסה בקרבת
הבית ונעביר ככה את הלילה.

01:41:29:04 01:41:20:12
אחים של הבן דוד שלי יצאו לחפש את
העצים שנעלמו להם והם עברו לידנו.

01:41:35:10 01:41:29:09

שמענו אותם עוברים לידנו
וממלמלים: לאן העיזים נעלמו...

01:41:42:02 01:41:35:14
כשהם עברו לידנו, פחדנו,
ומבלי לשים לב עשינו רעש.

01:41:45:20 01:41:42:11
הם הסתובבו לכיווננו ואמרו:
הנה העיזים! זרקו עלינו אבנים.

01:41:46:19 01:41:45:22
הם צעקו לעברנו: תצאו משם.

01:41:48:09 01:41:46:21
ואז יצאנו ואמרנו, זה אנחנו,
זה לא העיזים.

01:41:51:16 01:41:48:20
תצאו משם.

01:41:56:01 01:41:52:11
כשיצאנו משם הם הופתעו.
הם אמרו: היכן הייתם כל היום?

01:42:02:00 01:41:56:09
ואז לקחו אותנו לבית של הדוד שלי,
ואמרו, מצאנו את הילדים שנעלמו.

01:42:05:01 01:42:02:03
הדוד שלי אמר: היכן מצאתם אותם?

01:42:07:16 01:42:05:08
הם ענו לו: מצאנו אותם
מתחבאים בקרבת מקום.

01:42:13:12 01:42:07:22
דודי היה איש מאוד טוב ורחמן,
אבי היה איש קשוח מאוד.

01:42:17:18 01:42:13:18
הוא אמר: אם אני אשלח אותך לבית,
תקבל מההורים שלך עונש,

01:42:20:01 01:42:17:23
עדיף שתישן כאן הלילה.
אמרת: בסדר.

01:42:21:18 01:42:20:06
הוא הזמין את הוריי וסיפר להם

שמצאו אותי ושאני אצלם בבית.

01:42:23:23 01:42:21:20
זכור לך ששאלו אתכם
לאן נעלמתם כל היום?

01:42:25:20 01:42:24:00
לא זוכר, לא זוכר
ששאלו אותי על זה.

01:42:28:17 01:42:26:13
למחרת בבוקר הוא העיר אותי
ואמר, קום, אני לוקח אותך לביתך.

01:42:31:12 01:42:28:24
ענית: אוי, הוא יהרוג אותי.
הוא אמר: אל תדאג, אתה תחת חסותי.

01:42:34:18 01:42:32:06
הוא אמר לי להמתין ליד פתח
השער והוא נכנס הביתה.

01:42:38:07 01:42:35:02
ואז... אבא שלי הוא אחיו הגדול.

01:42:43:00 01:42:38:21
הוא נכנס הביתה וסיפר לסבתי
על הבריחה, סבתי מאוד אהבה אותי.

01:42:53:06 01:42:43:05
הוא סיפר לה שמצאו אותי ושהוא מבקש
שתאמר לאחיו (אבי) שלא ירביץ לי.

01:42:56:05 01:42:53:10
סבתי פנתה לאבי ואמרה
לו: מוצ'ה, היכן מהרטו?

01:43:00:24 01:42:56:09
הוא ענה: לא יודע, הוא נעלם.
היא ענתה: מה תעשה לו כשיבוא?

01:43:02:16 01:43:01:05
הוא ענה לה: את רצינית?
מה יש בפוך?

01:43:05:10 01:43:02:19
היא אמרה לו: הוא כאן, אל תיגע בו.
הוא ענה: איפה הוא?

01:43:07:24 01:43:05:19

היא ענתה: הוא פה, אוי לך אם תיגע
בו, אם תיגע בו אטיל עליך קללה.

01:43:11:00 01:43:08:03

הוא ענה: נו, נו, מה אעשה איתך,
ואמר, טוב, בוא כנס הביתה,

01:43:15:13 01:43:11:16

תבקש סליחה ותנשק את הברכיים
שלנו, ואז ככה התחמקתי מעונש.

01:43:19:03 01:43:15:17

העברתי חוויות כאלה בחיי.

01:43:21:19 01:43:19:18

מפעם לפעם כשאני פוגש
את הבן של דוד שלי,

01:43:25:24 01:43:22:01

הוא אמר לי: וואלה אתה בר מזל,
יצאת מהכפר ובסוף נהיית מישהו,

01:43:28:07 01:43:26:06

אבל אני לא ניצלתי ההזדמנויות
ונשארתי חקלאי כל החיים שלי.

01:43:34:23 01:43:28:19

מפה איך חיך ממשיכים, אתה בן
10, הסתובבת בעיקר עם גדולים ממך,

01:43:38:09 01:43:35:08

ספר לנו איך המשכת את לימודיך?

01:43:45:09 01:43:38:14

ובכן בעניין הלימודים,
ידעתי שלימודים זה חשוב,

01:43:48:24 01:43:45:12

אך לא ידעתי לאיזה מעמד אגיע
באמצעות ההשכלה שארכוש.

01:43:54:09 01:43:49:03

אבל תמיד אהבתי ללמוד.
כיוון שאהבתי ללמוד,

01:44:01:13 01:43:54:18

כשהיינו מסיימים את יום הלימודים,
כולם היו הולכים לעיסוקם,

01:44:15:19 01:44:01:16

אבל אני תפסתי לי איזו פינה שקטה
ליד איזה דשא ושיננתי את החומר.

01:44:20:16 01:44:15:22
אני זוכר שהמקום היה כל כך שקט
שיכולת לשמוע את ציוץ הציפורים.

01:44:26:24 01:44:20:18
הייתי מרוכז וממוקד מאוד ודרך
השינון הבנתי טוב את החומר הנלמד.

01:44:36:12 01:44:27:23
כיוון ששיננתי טוב את החומר,
נהייתי לתלמיד מצטיין בכיתתי.

01:44:39:03 01:44:36:15
למרות שחבריי לכיתה
היו גדולים ממני בגיל,

01:44:42:11 01:44:39:06
כשהם התקשו בשיעורי הבית
היו פונים אליי שאעזור להם.

01:44:51:21 01:44:42:16
עצם זה שהייתי תלמיד מצטיין,
זה דרבן אותי להשקיע בלימודים.

01:44:54:03 01:44:51:23
כלומר זה עודד אותי להמשיך
ולהשקיע בלימודים.

01:44:56:23 01:44:54:07
תמיד היו לי מחשבות
להשתפר ולהתקדם.

01:45:06:09 01:44:57:01
לאבי מגיע קרדיט על זה, הוא תמיד
החדיר בי מוטיבציה להיות טוב יותר.

01:45:14:14 01:45:06:12
עם מוטיבציה גבוהה מאוד
המשכתי את לימודיי.

01:45:22:11 01:45:14:17
לאחר מכן עליתי לכיתה ז', סיימתי
את כיתה ו' עם ציונים גבוהים.

01:45:29:21 01:45:22:17
כשהיינו בכיתה ז', לא, כשהייתי
בכיתה ח', כשהייתי בכיתה ח'...

01:45:32:09 01:45:29:24
לאחר שנתיים?
- כן, לאחר שנתיים,

01:45:36:21 01:45:32:13
עשינו מרד על ביה"ס.
- למה עשיתם את זה?

01:45:44:21 01:45:36:24
עשינו מרד כי אמרו לנו לשלם 5 "בר"
בתור שכר לימוד שנת.

01:45:52:17 01:45:44:24
הפכנו את כל ביה"ס, הברחנו את
המורים וזרקנו עליהם אבנים,

01:45:55:05 01:45:52:19
ובשל האירוע הזה נסגר ביה"ס.

01:45:56:17 01:45:55:08
בשל המקרה הזה הממשלה הגיעה
למקום וסגרה את ביה"ס.

01:46:01:16 01:45:56:20
בעקבות המרד שלכם נסגר ביה"ס?
- כן, וביקשו מאיתנו להתפזר.

01:46:01:15 01:46:13:11
ומהתלמידים ביקשו להתפזר
כל אחד לביתו.

01:46:10:10 01:46:01:21
חזרתי לכפר ולאחר יומיים חשבתי
שוב, ואמרתי להם שאני חוזר לעיר.

01:46:13:23 01:46:10:14
הוריי ניסו לשכנע אותי לא ללכת,
והציעו שאשאר עד שהרוחות יירגעו.

01:46:18:02 01:46:14:03
אני אפילו זוכר את הרגע הזה שאימי
הלכה אחריי וניסתה להחזיר אותי.

01:46:22:19 01:46:18:09
לא הקשבתי לה, המשכתי בשלי.
הלכתי ק"מ רבים ולבסוף הגעתי ליעד.

01:46:34:08 01:46:22:23
שם בקרבת המקום היו...

אנשים שתפקידם לפזר הפגנות.

01:46:43:17 01:46:34:10
גייסו חברה צעירים, חימשו באלות,
ותפקידם היה לפזר את ההפגנות.

01:46:49:08 01:46:43:20
לא היה להם שום רחמים.
- מי אלה? מה תפקידם?

01:46:51:09 01:46:49:10
התפקיד שלהם זה לפזר הפגנות,
לפזר את ההפגנה של התלמידים.

01:46:54:20 01:46:51:11
או-קיי.
הם חיילים במדים?

01:46:56:13 01:46:54:22
כן, הם חיילים. כן, כן.

01:47:05:20 01:46:57:19
כדי שאותם חיילים לא יעצרו אותי,
הסתתרתי היטב והגעתי לדירה שלנו.

01:47:10:01 01:47:06:09
לאחר זמן קצר הבנתי שעוד
שלושה מחבריי נמצאים כאן,

01:47:16:22 01:47:10:05
נפגשנו ושוחחנו זה עם זה ואז
עלינו על הגג ותצפתנו מה קורה.

01:47:22:01 01:47:17:07
כשישבנו לתצפת, מסתבר שהשוטרים
ארבו לנו והם מיד עצרו אותנו.

01:47:29:15 01:47:22:21
הם הטיחו בנו האשמות שאנחנו מורדים,
ולקחו אותנו לחקירה בתחנת משטרה.

01:47:32:18 01:47:29:18
כשהגענו לשם הפשיטו אותנו
כדי להכות אותנו עם רצועת עור.

01:47:48:09 01:47:33:19
לבסוף הובילו אותנו לאחד מבכירי
המשטרה שמשרדו היה ליד ביה"ס,

01:47:52:03 01:47:48:14

כשהגענו הוא שאל את
השוטרים, מי הנערים האלה?

01:47:58:09 01:47:52:07
הם ענו לו: אלה המורדים שעשו את
ההפגנות והשחיתו את שטח ביה"ס.

01:48:03:21 01:47:59:12
הוא ענה: כן, אלה הם מורדים.
הוא אמר: טוב, תעניש אותם כהוגן.

01:48:07:19 01:48:03:24
הם שלפו את האלות והתחילו להכות
אותנו ולקחו אותנו לתחנת המשטרה.

01:48:10:10 01:48:08:21
הם היכו אותנו באכזריות...
- מה הכוונה, תראו להם מה זה?

01:48:13:16 01:48:10:22
כוונתו של השוטר הבכיר הוא
שיכה אותנו כהוגן וילמד אותנו לקח.

01:48:18:05 01:48:13:18
או-קיי.
- כוונתו שיכו אותנו.

01:48:22:10 01:48:18:16
עכשיו, אני התקדמתי מהר, לכן
לא קיבלתי בינתיים מכה מהאלה.

01:48:25:14 01:48:22:14
אבל כשהגענו לתחנת משטרה,

01:48:41:00 01:48:25:18
אחד מהם נתן לי מכה שמרוב עוצמתה
התגלגלתי על הרצפה וראיתי מטושטש.

01:48:45:22 01:48:41:09
לאחר מכן הובילו אותנו לכביש
שהיה מלא בחצץ, כורכר.

01:48:49:17 01:48:45:24
הכניסו אתכם לכלא?
- לא, כל זה קרה בתחנת המשטרה.

01:49:07:04 01:48:49:22
הם הוציאו אותנו לכביש חדש שנבנה,
הוא היה מלא בחצץ וכורכר.

01:49:10:06 01:49:07:09
ואז ציוו עלינו לחלוץ נעליים,
וברגליים יחפות לדרוך על החצץ.

01:49:16:04 01:49:10:08
בעקבות ההליכה על
החצץ רגלינו דיממו.

01:49:20:22 01:49:16:08
אחר כך ציוו עלינו להתגלגל
עירומים על החצץ והכורכר.

01:49:24:24 01:49:21:08
בזמן הזה ניסיתם לדבר
איתם או מה?

01:49:28:06 01:49:25:02
כלום, פשוט שתקנו, גם אם היינו
מגיבים, מי היה מאמין לנו.

01:49:37:24 01:49:28:08
אני מקצר קצת, לאחר שעינו אותנו,
למחרת שחררנו אותנו בערבות.

01:49:40:04 01:49:38:01
מי הגיע לחתום לכם על ערבות?

01:49:44:06 01:49:40:07
באנו לשופט והוא שאל
אותי מאיפה אני?

01:49:46:24 01:49:44:09
ענית ל: אני מ-"סקלט"
הוא שאל: את מי אתה מכיר שם?

01:49:51:01 01:49:47:03
במקרה ענית ל: אני מכיר את קייס
"טגנייה", הוא היה קייס נוצרי מוכר.

01:49:53:12 01:49:51:08
השופט הכיר אותנו והחליט שהוא
יערוב לי מבלי שהוא יגיע לכאן.

01:49:59:00 01:49:53:18
ואז השתחררנו, ושני חבריי אושפזו
בבית חולים בגלל המכות שקיבלו.

01:50:00:23 01:49:59:03
אני הייתי חבול אך בסדר.

01:50:04:14 01:50:01:00
לאחר מכן נעצרת פעם נוספת
ושהיתי בתחנת משטרה.

01:50:15:12 01:50:04:17
זה הסיפור: לבן של קייס ברהן היה
בית קפה בגונדר ואני עבדתי אצלו.

01:50:19:21 01:50:15:15
יום אחד הגיע בחור
צעיר והזמין לאכול,

01:50:28:04 01:50:20:00
הוא ביקש שלוש ביצים קשות
אני הייתי לידו וגם הגשתי לו,

01:50:32:04 01:50:28:10
ולאחר שסיים לאכול לפתע עיניו
התגלגלו והוא התעלף ונפל על הרצפה.

01:50:39:05 01:50:32:15
ואז עוברי האורח הפיצו שמועה
שאנו (היהודים) עשינו לו עין הרע.

01:50:40:18 01:50:39:08
לאחר זמן קצר הגיעו המון אנשים
והמקום הפך להיות מסוכן עבורנו.

01:50:44:17 01:50:41:17
לא היה לנו מוצא לברוח מהמקום,
פחדנו שיעשו עלינו לינץ'.

01:50:51:04 01:50:44:20
לאחר מכן הגיעו השוטרים ועצרו
אותי ועוד 2 מבעלי המקום,

01:50:57:08 01:50:51:19
בנוסף, גם את שני המכרים של
בעל המקום שהיו שם בזמן האירוע.

01:51:06:02 01:50:57:18
שהינו במעצר במשך יומיים ועברנו
חקירות אינטנסיביות, עברנו קושי רב.

01:51:11:22 01:51:06:05
בזמן הזה הצעיר שהתעלף פונה לבית
חולים ועבר סדרה של בדיקות,

01:51:17:23 01:51:12:11
לאחר שהבינו שהוא חולה

במחלה כרונית, שחררו אותנו.

01:51:22:17 01:51:18:07
כשעצרו אותך הם אמרו לך למה
אתה עצור, או שסתם לקחו אותך?

01:51:27:12 01:51:22:19
לא, לא אמרו לי למה אני עצור.
אפילו לא חקרו אותנו כמו שצריך.

01:51:29:08 01:51:27:16
עשו עלינו חיפוש ואמרו לנו להוריד
חגורות והובילו אותנו לתא.

01:51:31:22 01:51:29:10
כשהגעתי לתא, האסירים הוותיקים
סחטו אותי ואמרו לי, תביא כסף.

01:51:33:22 01:51:32:01
מה כוונתך?

01:51:39:21 01:51:34:00
כשנכנס לתא אסיר חדש, הוותיקים
מצווים עליו להביא להם כסף,

01:51:44:16 01:51:40:22
אם לא תביא כסף,
הם ירביצו לך.

01:51:50:07 01:51:47:19
כאלה חוויות חוויתי שם.

01:52:00:10 01:51:57:17
אז-קיי, כמה שנים למדת בגונדר?

01:52:01:17 01:52:00:19
בגונדר... למדתי 4 שנים.

01:52:10:03 01:52:01:20
באיזו כיתה היית כשהיהודים מישראל
הגיעו לבקר בכפרים הסמוכים לגונדר?

01:52:17:16 01:52:10:11
בתחילה הפרנג'ים (הלבנים) הגיעו
מפעם לפעם לכפר שנקרא "וולקה".

01:52:20:02 01:52:17:20
בכפר הזה הבן של "קייס ברהן",
"אבבה ברהן" התגורר.

01:52:23:21 01:52:20:08

מפעם לפעם הייתי מלווה
את התיירים לכפר "וולקה".

01:52:29:23 01:52:23:24

הייתי די בוגר, כשהייתי מזהה
שמדובר בתייר יהודי, הייתי עוזר לו.

01:52:32:11 01:52:30:02

איך ידעת לזהות שמדובר ביהודים?

01:52:39:10 01:52:32:13

אם הם ביקשו לבקר בכפרים
"אמבובר" ו"וולקה",

01:52:43:11 01:52:39:13

אז הייתי מעריך שיש
להם זיקה ליהדות.

01:52:49:03 01:52:44:01

הקייס "אבבה ברהן" לא ידע אנגלית,
אבל אני הבנתי וידעתי לתקשר אתם.

01:52:53:11 01:52:49:17

בכל פעם שהוא נזקק לתרגום, הוא שלח
שליחים לקרוא לי ולהביא אותי לשם.

01:52:54:00 01:52:53:14

או-קיי.

01:52:55:24 01:52:54:03

מעבודת ליווי התיירים למקומות
השונים. התחלתי להרוויח מעט כסף.

01:53:08:06 01:52:56:24

וגם היה צורך לערוך קניות
בשביל התיירים.

01:53:30:22 01:53:08:10

הייתה חנות פירות בשם ג'פה, ומפעם
לפעם ערכתי קניות שם עבור התיירים,

01:53:41:24 01:53:31:08

כתגמול על עבודתי הם נתנו לי
פירות, חולצות ושעון יד.

01:54:01:09 01:53:42:05

זכור לי שענדתי את השעון והשווצתי,
אמרתי: תשאלו אותי מה השעה.

01:54:08:16 01:54:01:12
השגתי כמעט כל דבר כי תמיד ידעתי
להסתדר עם כולם ולנסות להצליח.

01:54:12:19 01:54:08:20
מובן שהרבה מזה בא לי טבעי,
זה פשוט היה האופי שלי.

01:54:15:22 01:54:12:22
את כל זה עשית במקביל ללימודיך?
- כן, כן כל זה במקביל ללימודי.

01:54:16:24 01:54:16:01
כן, כן, הייתי תלמיד ביה"ס.
- או-קיי

01:54:20:13 01:54:17:01
באתי לפיה לא הייתה לי
עבודה רצינית בשכר.

01:54:35:24 01:54:20:15
ואז... יש אמרה של מבוגרים:
"כל ילד נולד עם המזל שלו".

01:54:39:05 01:54:36:02
ואני אומר שהסקרנות לידע
פותחת לך הזדמנויות בחיים.

01:54:48:00 01:54:39:10
בעיתון היה עמוד ובו שאלים
שאלות של ידע כללי,

01:54:55:22 01:54:48:05
למשל: מי המציא את הטלפון?
מי ייסד את אירופה וכולי.

01:55:03:16 01:54:56:01
התפרסמו כל מיני שאלות ואני כתבתי
את התשובות ושלחתי אליהם.

01:55:09:10 01:55:03:19
פעמיים שלחתי וכנראה
שגיתי בתשובות.

01:55:16:02 01:55:09:13
בפעם השלישית הסתכלתי וראיתי שמי
שפטר נכונה הוא: מהרטו מוצ'ה (אני).

01:55:25:24 01:55:16:14
מאז אהבתי עיתונות, כל כסף שהיה

לי, עניתי על השאלות ושלחתי להם.

01:55:28:11 01:55:26:03

היכן מצאת את התשובות
לשאלות שנשאלו?

01:55:31:10 01:55:28:15

חיפשתי את התשובות
בספרים הרלוונטיים.

01:55:35:17 01:55:31:12

היה ספר אחד, שכחתי
איך קוראים לו...

01:55:49:15 01:55:35:21

זה היה ספר מיוחד שבו
תשובות רבות לכל מיני שאלות.

01:55:53:11 01:55:49:21

לא כמו בעידן האינטרנט, שצ'יק צ'יק
מוצאים תשובות להכול.

01:55:57:00 01:55:53:13

בתקופה ההיא היה צריך
לעבוד קצת יותר קשה.

01:56:00:11 01:55:57:03

לפני עידן האינטרנט ככה
היו מחפשים מידע.

01:56:01:14 01:56:00:15

נכון.

01:56:07:22 01:56:01:19

אבל איך שלחת להם את התשובות
לשאלות שהם פרסמו בעיתון?

01:56:09:03 01:56:08:01

למפרסמי השאלות,
לחברת העיתונות...

01:56:22:24 01:56:09:07

בתחתית העמוד הייתה כתובת
למשלוח דואר, לשם שלחתי.

01:56:25:18 01:56:23:01

וככה התחלתי לגלות התעניינות
רבה בתחום העיתונות.

01:56:31:08 01:56:25:21

פעם אחת, זה היה במקרה,
הגיעו עיתונאים מישראל,

01:56:34:15 01:56:31:24
ואז הכרנו והתחלנו לעבוד ביחד,
גם אחרי שעליתי לארץ.

01:56:37:07 01:56:34:19
מה זכור לך מהתקופה ההיא,
איך הכרת אותם?

01:56:43:15 01:56:37:11
גם הייתי רוצה שתעשה לי סדר,
מתי למדת? מתי עסקת בדברים אחרים?

01:56:46:20 01:56:43:17
הייתי רוצה שתעשה לי קצת סדר.

01:56:49:01 01:56:47:05
כפי שאמרתי קודם, לא עבדתי
בשום עבודה באתיופיה.

01:56:51:07 01:56:49:05
עבודה רצינית בשכר מהבוקר
ועד הערב לא עבדתי.

01:56:53:08 01:56:51:10
כוונתי לעבודת התרגום.

01:56:56:23 01:56:53:11
את זה עשיתי בשעות הפנאי,
לאחר סיום הלימודים.

01:57:02:03 01:56:57:01
עשיתי את זה אחר הצהריים,
היו המון שעות פנאי.

01:57:07:18 01:57:03:17
באתיופיה לא לומדים בימי ראשון,

01:57:15:19 01:57:07:22
וכיוון שהייתי בחופש, התיירים ביקשו
שאקח אותם לכפרים של היהודים.

01:57:22:09 01:57:15:21
הייתי עושה להם קניות
ומביא להם את זה לדירה.

01:57:25:21 01:57:22:14
זו לא הייתה עבודה קבועה,

אלא זה היה מדי פעם.

01:57:29:08 01:57:26:01
את שלושת העיתונאים הכרתי
משיחת חולין רגילה באנגלית.

01:57:42:14 01:57:29:11
מטרת השיחה הייתה ללוות אותם לאן
שהם רצו ולקבל מהם תשלום על כך.

01:57:50:04 01:57:42:18
לא ניגשתי אליהם, הצגתי את
עצמי וניהלתי איתם שיח.

01:58:00:08 01:57:50:07
זה היה כך: ידעתי כמה מילים בעברית
מקייס אבבה ברהן ואחיו עקיבא.

01:58:04:14 01:58:00:10
וכששמעתי את שלושת התיירים מדברים,
הבנתי שמדובר בשפה העברית.

01:58:08:15 01:58:04:17
רצה הגורל והם אמרו מילים
שאני מכיר בעברית.

01:58:16:09 01:58:08:18
וכששמעתי את המילים האלה, חשבתי,
מדובר ביהודים שהגיעו מארץ הקודש.

01:58:18:23 01:58:16:14
וככה פיתחתי איתם שיחה.

01:58:24:22 01:58:19:03
אבל אם לא הייתי שומע את המילים
בעברית, לא הייתי מעז לפנות אליהם.

01:58:27:20 01:58:24:24
היכן פגשת את האנשים האלה?
איפה הם ישבו?

01:58:30:12 01:58:27:24
כל זה קרה תוך כדי הליכה.

01:58:33:24 01:58:30:15
זה קרה כשהם טיילו בעיר
"גונדר" בשכונת פיאסה.

01:58:35:22 01:58:34:01
אני התבוננתי עליהם מהמדרכה ממול,

01:58:43:14 01:58:36:00
וכשחציתי את הכביש חלפתי על פניהם,
וכשהם דיברו הבנתי שמדובר ביהודים,

01:58:48:08 01:58:43:18
אך לא העזתי לפנות אליהם.

01:58:52:04 01:58:48:12
הם הלכו ובקרבת מקום
הם נכנסו לשהות במלון.

01:58:57:13 01:58:52:10
המתנתי להם בחוץ ואמרתי לעצמי,
כשהם יצאו, זו ההזדמנות לדבר איתם.

01:59:04:11 01:58:57:16
לאחר זמן מה הם יצאו והפעם
העזתי ואמרתי להם "שלום".

01:59:09:07 01:59:05:20
ואז הם הופתעו ואמרו
לי, מי אתה? מה שמך?

01:59:12:06 01:59:09:10
אמרתי להם שאני "פלאשה",
אני יהודי כמוכם.

01:59:14:14 01:59:12:08
הם ענו לי, אתה "פלאשה", אתה יהודי?
מה אתה עושה פה?

01:59:17:02 01:59:14:17
עניתי להם: אני לומד בביה"ס כאן,
אבל משפחתי נמצאים בכפרים הסמוכים.

01:59:20:18 01:59:17:05
ניהלתי איתם שיחה קצרה ולא מובנת
כל כך, אבל איך שהוא הם הבינו אותי.

01:59:30:20 01:59:20:20
הם הופתעו אמרו: בוא ניפגש מחר,
מובן שבשבילם זה סיפור מופלא לספר.

01:59:39:00 01:59:30:24
כשהייתי בדרכי לדירה השכורה,
הרגשתי ממש בעננים.

01:59:46:04 01:59:39:03
מרוב שמחה והתלהבות, לא הרגשתי

שאני על הקרקע, הרגשתי שריחפתי.

01:59:47:23 01:59:46:07

המחשבות שלי התחילו לרוץ,
ותכננתי מה אני אומר להם.

01:59:51:11 01:59:48:00

אמרתי שאני אאזור אומץ ואגיד
להם שייקחו אותי איתם לישראל.

01:59:57:06 01:59:51:14

ואז חבריי ללימודים אמרו לי, אתה
מתנהג מוזר, מה קרה לך היום?

02:00:01:16 01:59:57:10

הם אמרו: למה אתה שותק? לא אכפת לך
מהשיעורים למחר, מה קרה? ספר לנו?

02:00:04:05 02:00:01:20

אמרתי להם, תניחו לי,
אני רוצה להיות בשקט.

02:00:07:13 02:00:04:07

שאלו אותי: קרה איזה
אסון במשפחה, דבר?

02:00:13:01 02:00:07:15

אמרתי להם: לא קרה כלום, תניחו לי.
ואז הם הניחו לי והלכו לישון.

02:00:15:02 02:00:13:03

ואני ניסיתי לישון, אך לא נרדמתי
מכיוון שהתרוצצו מחשבות במוחי.

02:00:19:05 02:00:15:04

אמרתי בליבי שאני חייב שהם
ייקחו אותי איתם לישראל.

02:00:22:10 02:00:20:20

כבר החלטת שאתה רוצה
לעלות לארץ ישראל?

02:00:26:11 02:00:22:13

כן, כבר תכננתי, הייתי מוכן
שייקחו אותי איתם לישראל.

02:00:28:06 02:00:26:17

למחרת הלכתי לכיוון המלון
והגעתי לשער של המלון,

02:00:34:01 02:00:28:08
היה שם שומר והוא שאל אותי
לשם מה באתי לכאן?

02:00:34:24 02:00:34:04
השבתי לו: יש לי פגישה
בתוך המלון.

02:00:36:15 02:00:35:01
הוא ענה: מה?!
השבתי לו: יש לי פגישה כאן.

02:00:38:06 02:00:36:20
הוא ענה: תחזור שוב על מה שאמרת.

02:00:41:05 02:00:38:10
השבתי לו: יש לי פגישה כאן.
הוא ענה: את מי באת לפגוש?

02:00:43:20 02:00:41:09
עניתי לו: באתי לפגישה
עם כמה תיירים פרנג'ים.

02:00:47:12 02:00:43:22
הוא השיב: לך אחורה
ותפסיק להתלוצץ.

02:00:50:08 02:00:47:17
פחדתי מתגובתו, הלכתי אחורה
וחיכיתי להם עד שיצאו.

02:00:57:02 02:00:50:21
לאחר המתנה של שעה בערך, הם יצאו
מהמלון ואז ניגשתי ואמרתי להם שלום.

02:00:58:08 02:00:57:05
הם השיבו: שלום.

02:01:03:18 02:00:58:17
ואז הם אמרו לי בוא
תתלווה אלינו לטיול,

02:01:05:15 02:01:03:21
הסתובבנו וראינו את "פסיל גמב",
מקום היסטורי על שם השליט "פסיל".

02:01:08:01 02:01:05:19
ולאחר מכן ראינו כנסייה מוכרת.

02:01:12:19 02:01:08:09

וכשהם התקדמו לכניסה
ואני נשארתי מאחור.

02:01:13:24 02:01:12:22
הם אמרו לי, בוא תיכנס איתנו.
אמרתי: אני לא מצטרף אליכם.

02:01:15:01 02:01:14:03
הם אמרו: מה הסיבה שאתה לא נכנס?

02:01:18:05 02:01:15:04
אמרתי: אני לא יודע אם שמת לב אבל
זה כנסייה נוצרית ולכן אני לא נכנס,

02:01:25:17 02:01:18:08
זה לא בית כנסת יהודי.
אמרתי להם: זה לא כשר.

02:01:30:06 02:01:25:24
הם התפלאו מזה שלא נכנסתי,
עשו את הסיור שלהם ויצאו.

02:01:38:08 02:01:30:09
לאחר כן אמרו, בוא נאכל ארוחת
צהריים, והתקדמנו לכיוון המלון.

02:01:47:00 02:01:38:15
אני הסתתרתי ביניהם ונכנסתי למלון,
השומר ראה אותי אך לא אמר שום דבר.

02:01:55:02 02:01:47:03
נכנסנו לחדר אוכל והגישו
הרבה מאכלים שאיני מכיר.

02:01:57:03 02:01:55:08
חששתי לאכול את זה כיוון
שחשבתי שזה בשר לא כשר.

02:01:58:11 02:01:57:07
אמרתי להם שאני לא אוכל
את המאכלים האלה.

02:01:59:08 02:01:58:18
הם שאלו אותי: למה אתה לא אוכל?

02:02:01:14 02:01:59:13
עניתי להם: כיוון שזה לא כשר.

02:02:05:17 02:02:02:03
הם אמרו לי בפליאה:

אתה שומר כשרות?

02:02:07:02 02:02:06:01

עניתי להם: בטח
שאני שומר כשרות.

02:02:15:24 02:02:07:06

אמרתי להם: נשבעתי להוריי שלא
אוכל בחיים אוכל לא כשר.

02:02:17:07 02:02:16:03

הם ממש נדהמו מזה.
- באיזו שפה אתה מתקשר איתם?

02:02:18:06 02:02:17:10

באנגלית.

02:02:21:13 02:02:18:10

הם נדהמו מזה שאני שומר כשרות.

02:02:22:23 02:02:21:16

היו כמה ירקות שחתכתי
באמצעות סכין ומזלג,

02:02:33:06 02:02:23:02

זו פעם ראשונה שהשתמשתי בסכין,
לכן זו הייתה משימה מאוד קשה עבורי.

02:02:38:23 02:02:33:08

סיימנו לאכול ואמרתי לעצמי, יהיה מה
שיהיה, אני אומר את מה שיש על ליבי.

02:02:45:03 02:02:39:01

אמרתי : please put me on your
luggage and take me to Jerusalem.

02:02:48:08 02:02:45:07

בתרגום חופשי: אנא ממך הכנס
אותי למזוודה וקח אותי לירושלים.

02:02:52:12 02:02:48:15

אמרתי לו : Just take care of
.little hole for oxygen

02:02:58:20 02:02:52:21

בתרגום חופשי: רק תדאג לחור קטן
במזוודה בשביל שאוכל לנשום חמצן.

02:03:03:19 02:02:58:24

פניו היו אדומות כמו עגבנייה.

הוא היה אדום.

02:03:07:09 02:03:04:07

הוא קפא במקום.
אני זוכר את הרגע הזה במדויק.

02:03:16:00 02:03:07:16

לפתע הוא השתתק וליטף את ראשי ואמר:
אני מאוד רוצה לקחת אותך איתי,

02:03:20:05 02:03:16:03

אבל הפעם אני לא
אוכל לעשות את זה.

02:03:19:22 02:03:20:13

לא אוכל להכניס אותך למזוודה
ולקחת אותך איתי,

02:03:27:08 02:03:21:15

זה בניגוד לחוק, וכשנגיע לשדה
התעופה יעשו חיפוש במזוודה.

02:03:31:21 02:03:27:11

אם יתפסו אותך מסתתר במזוודה
זה לא טוב בשבילך ולא טוב בשבילנו.

02:03:38:02 02:03:32:06

אבל ברגע שאנחת בארץ אני אעשה
הכול כדי שתעלה לארץ ישראל.

02:03:40:17 02:03:38:16

אני יכול להישבע לך.
אני לא האמנתי לו.

02:03:45:18 02:03:41:10

הוא אמר לי: O.K?
השבתי: כן, כן וכך נפרדנו.

02:03:48:22 02:03:46:06

ואז הוא סיפר את מה
שאמרתי לו לחבריו.

02:03:51:19 02:03:49:12

גם הם נדהמו, שתקו
ולא ידעו מה להגיד.

02:03:56:10 02:03:52:12

הם השאירו לי כרטיס ביקור
שלהם והלכו לדרכם.

02:04:05:08 02:03:56:18
אמרתי, אם הם לא לקחו אותי לישראל,
מה הכרטיס ביקור הזה יעזור לי.

02:04:07:16 02:04:05:13
מה היה שמם? זכור לך?

02:04:12:21 02:04:07:20
אחד מהם נקרא שלום רוזנפלד.

02:04:14:01 02:04:12:24
זה ששוחח איתך כל הזמן?

02:04:19:02 02:04:14:03
לא, זה ששוחח איתי קראו לו
ארנולד שרמן, הוא היה אמריקאי,

02:04:27:24 02:04:19:07
הוא היה עיתונאי במגזין
בשם: aviation week.

02:04:47:20 02:04:28:13
הוא עלה עם משפחתו לארץ ושימש דובר
אל על ולאחר מכן בתעשייה האווירית.

02:04:51:06 02:04:47:24
איתו הייתי בקשר טוב.
- או-קיי.

02:04:59:21 02:04:52:08
שלום רוזנפלד הוא זה שייסד את מעריב
ואח"כ שימש בתפקידי ניהול בכירים.

02:05:10:21 02:05:00:13
השלישי היה יצחק לבני שהיה מפקד גלי
צה"ל ובהמשך גם מנכ"ל רשות השידור.

02:05:12:10 02:05:11:00
גם הוא היה אישיות מאוד גדולה.

02:05:16:00 02:05:14:00
הם חזרו לישראל ואני
נשארתי באתיופיה.

02:05:18:03 02:05:16:03
לאחר חצי שנה...
- באותה השיחה גם נפרדתם זה מזה?

02:05:19:06 02:05:18:06
כן, נפרדנו לשלום.

02:05:23:19 02:05:19:11
אמרת שהם נתנו לך כרטיס ביקור שלהם,
גם אתה נתת להם כרטיס ביקור?

02:05:27:11 02:05:23:23
לא, לא נתתי להם.
לא היה לי מה לתת להם.

02:05:37:21 02:05:27:24
ואז לאחר 6-7 חודשים, מר שרמן הגיע
לביקור נוסף, והפעם עם כל משפחתו.

02:05:40:10 02:05:38:03
כיוון שהוא עבד באל על, כנראה
שהיו לו כרטיסים במחירים מוזלים,

02:05:43:24 02:05:40:14
ולכן הוא אמר למשפחתו, בואו נטוס
לאתיופיה, זו מדינה מאוד יפה.

02:05:50:23 02:05:44:19
במקרה, באותו הזמן שהוא הגיע, הייתי
אצל משפחתי בכפר. זה היה בחורף.

02:05:57:19 02:05:51:02
שהייתי אצל הוריי, הוא הלך
ל-"אמבובר" ושאל אם מכירים אותי.

02:06:00:14 02:05:57:21
המורים מסרו לו שהם מכירים אותי.

02:06:03:07 02:06:00:17
הוא שאל אותם, איך אני משיג אותו?
הם ענו לו: אתה לא יכול להשיג אותו,

02:06:04:23 02:06:03:09
הוא נסע לכפר הוריו כיוון
שעכשיו יש חופשת סמסטר.

02:06:10:12 02:06:05:02
הוא אמר להם למסור לי
שהוא היה כאן וחזר לארצו.

02:06:13:05 02:06:11:00
לאחר כמה שבועות חזרתי ללימודים.

02:06:16:20 02:06:13:08
פגש אותי אחד המורים ואמר לי:
שהיה ישראלי שחיפש אותי.

02:06:18:17 02:06:16:22
שאלתי: מי חיפש אותי?
הוא ענה: מר' שרמן.

02:06:21:01 02:06:18:21
שאלתי: מתי הוא היה כאן?
הוא ענה: זה היה לפני כמה שבועות.

02:06:23:10 02:06:21:07
הצטערתי מאוד לשמוע
שפספסתי אותו.

02:06:30:23 02:06:23:13
הצטערתי כיוון שחשבת, הנה הוא בא
לממש את הבטחותיו ולא מצא אותי.

02:06:33:03 02:06:31:01
לא ידעתי שהוא בא עם משפחתו.

02:06:37:09 02:06:33:08
הביאו לי את כרטיס ביקור שלו
ואמרו לי, תכתוב לו מכתב.

02:06:39:11 02:06:37:12
אמרתי להם, יש לי את
הכרטיס ביקור שלו.

02:06:54:15 02:06:39:14
ואז נסעתי העירה, רכשתי
מעטפת דואר ושלחתי לו מכתב.

02:07:00:11 02:06:57:03
נדמה לי שלאחר חודש או
חודשיים קיבלתי מברק חזרה.

02:07:01:24 02:07:00:14
הופתעתי מאוד, אמרתי,
זה הגיע בשבילי מישראל.

02:07:04:17 02:07:02:01
איך הדואר הגיע אליך?
- הוא שלח אליי.

02:07:08:01 02:07:04:19
לא, איך הדואר מצא אותך
ונתן לך את המברק?

02:07:11:00 02:07:08:04
נסעתי העירה.

- או-קיי.

02:07:15:22 02:07:11:02
קניתי בול ומעטפה, כתבתי
מכתב ושלחתי לו.

02:07:16:17 02:07:16:00
את זה הבנתי.

02:07:21:15 02:07:16:21
שאלתי היא, כאשר הוא שלח את המכתב,
איך ידעת שהגיע דואר עבורך?

02:07:23:04 02:07:21:18
האם יש לך תיבת דואר?

02:07:24:13 02:07:23:09
בעיר גונדר?
- כן.

02:07:27:23 02:07:24:17
כן, תקף אספר לך איך
אני מקבל דואר שם.

02:07:30:13 02:07:28:05
שלחתי לו דואר והוא השיב לי.

02:07:32:21 02:07:31:01
עכשיו אספר לך איך אני
יודע שהגיע דואר עבורי.

02:07:42:01 02:07:32:23
בסניף הדואר, על הקיר, יש רשימה
ובה כל האנשים שהגיע דואר עבורם.

02:07:48:12 02:07:42:03
זה היה תווה ובוהו להיכנס ולחפש את
השם שלך, הייתה המולה מאוד גדולה.

02:07:53:20 02:07:48:16
חיפשת את שמך, אם לא מצאת
את שמך את חוזר הבית.

02:07:58:18 02:07:54:00
הלכתי לבדוק מספר פעמים עד שלבסוף
שמי הופיע והבנתי שהגיע דואר עבורי.

02:08:04:05 02:07:58:21
ניגשתי לדלפק ואמרתי, שמי כך וכך
ויש לי מכתב, והדוור נתן לי אותו.

02:08:07:24 02:08:05:00
את לא מבינה כמה שמחתי
כשקיבלתי את המכתב הזה.

02:08:09:19 02:08:08:02
מרוב התלהבות הוצאתי את המכתב,
התבוננתי והחזרתי אותו לכיס,

02:08:11:10 02:08:09:21
ושוב הוצאתי אותו ונישקתי את המכתב.

02:08:15:18 02:08:11:13
כשהלכתי לישון, שמת
את המכתב מתחת לכרית.

02:08:21:15 02:08:16:02
כשהבנתי שהדברים שהוא
רשם הם חיוביים אז...

02:08:24:03 02:08:22:01
מה הוא רשם לך במכתב?

02:08:31:20 02:08:24:05
אנחנו חושבים עליך כל הזמן, אנחנו
רוצים שתעלה ארצה ותמשיך בלימודיך.

02:08:34:16 02:08:31:22
זה לוקח קצת זמן,
תחזיק מעמד ותתעודד.

02:08:37:05 02:08:34:18
זה מה שהיה רשום במכתב.

02:08:51:12 02:08:37:11
הלכתי לדוד שלי והראיתי את המכתב,
הוא היה מהראשונים שלמדו בכפר בתיה.

02:08:56:02 02:08:51:14
ביקשתי שיכתוב לי מכתב טוב ומרגש
בעברית. הוא כתב עבורי את המכתב.

02:08:59:19 02:08:56:08
הוא כתב: אני מודה לכם שהשבתם
לי, קיבלתי את המכתב שלכם.

02:09:05:06 02:08:59:22
כל רצוני הוא לעלות לישראל וללמוד,
אנא מכם תסייעו לי בזה.

02:09:12:00 02:09:07:00
לאחר מכן שלום רוזנפלד שלח לי מכתב.

02:09:22:20 02:09:12:21
הוא שלח מכתב ובמעטפה היה צילום של פנימייה שבה הם רצו שאתחיל ללמוד.

02:09:28:06 02:09:24:00
כשקראתי את המכתב הנוסף גברו רצונותיי לעלות ארצה.

02:09:36:22 02:09:30:24
לאחר מכן עבר זמן מה עד שכתבו לי מכתב...

02:09:41:20 02:09:37:02
סלח לי רגע, סיפרת למשפחה שאתה מתכתב עם ישראלים?

02:09:44:03 02:09:41:23
לא, הם לא ידעו.

02:09:49:04 02:09:45:09
מה עם חבריך, סיפרת להם? - לא, לאף אחד לא סיפרתי.

02:09:58:09 02:09:49:20
לאחר מכן מר שרמן כתב לי מכתב נוסף.

02:10:01:15 02:09:58:12
במכתב נכתב, מצאנו לך מסגרת לימודית,

02:10:05:13 02:10:01:17
לך למשרד הפנים ותוציא דרכון,

02:10:10:00 02:10:05:20
ואנחנו נדאג לך לכרטיס טיסה לארץ ישראל שימתין לך באדיס אבבה...

02:10:13:20 02:10:10:14
אמרתי, וואו, מארגנים לי כרטיס טיסה חינום.

02:10:17:19 02:10:14:12
לאחר מכן שאלתי מכרים שלי איך להוציא דרכון,

02:10:20:13 02:10:17:22

והם כיוונו אותי לכתובת שבה
מגישים בקשה להוצאת דרכון.

02:10:24:00 02:10:20:15
היה צריך להגיש בקשה באמצעות יועץ
שמבין איך ממלאים את הבקשה,

02:10:25:18 02:10:24:04
זה היה כמובן בתשלום.

02:10:30:23 02:10:25:21
מילאתי את הבקשה והגשתי
אותה למשרד הבוחן את זה.

02:10:38:20 02:10:31:12
הפקיד שבדק את הבקשה
הסתכל על זה והופתע.

02:10:42:09 02:10:38:22
הבקשה הייתה להוצאת
דרכון + אשרת תייר.

02:10:44:15 02:10:42:14
הוא שאל אותי: הדרכון הזה בשבילך?
ענית ל: כן, זה בשבילי.

02:10:47:04 02:10:44:17
הוא ענה: מאיפה יש לך כסף לטייל?
ענית ל: הוריי אנשים מאוד אמידים.

02:10:48:14 02:10:47:06
הוא ענה: הם מאשרים לך לצאת מהארץ?
ענית: כן.

02:10:50:05 02:10:48:17
הוא שאל: הם אנשים אמידים?
ענית ל: כן.

02:10:53:21 02:10:50:08
הוא ענה: יש לך מישהו שיעיד על זה?
- ענית ל: כן.

02:11:00:20 02:10:53:24
הלכתי וביקשתי מקרובי משפחתי
שיבוא לתת עדות שאבי איש עשיר.

02:11:03:20 02:11:00:22
כשאתה אומר קרובי, אתה
מתכוון לאחייך ולהוריך?

02:11:06:06 02:11:04:00
לא, אני מתכוון לדודי ולבני דודי.
- או-קי."

02:11:08:10 02:11:06:10
לא עירבתי את הורי בזה.

02:11:14:08 02:11:09:15
אמרו לי, לא תוכל להשיג
את האישורים ללא מתן שוחד.

02:11:17:04 02:11:15:02
אמרתי: או-קי, הם רוצים כסף?

02:11:19:22 02:11:17:08
רגע, דודים שלך הסכימו
לעזור לך ולתת עדות?

02:11:21:13 02:11:20:00
כן, בוודאי.

02:11:23:19 02:11:21:17
אז זאת אומרת שעכשיו
שיתפת אותם בסוד שלך?

02:11:25:13 02:11:23:22
כן, סיפרתי להם.

02:11:28:16 02:11:25:17
אמרתי להם, יש לי הזדמנות לעלות
לארץ ישראל, ואני מבקש את עזרתכם.

02:11:33:07 02:11:28:20
הם הגיעו להעיד ואמרו שהורי אנשים
עשירים, ושהם מוזמנים לאמת את זה.

02:11:36:12 02:11:33:11
דודי ידעו שלא ילכו לאמת את זה,
מדובר במרחק של 45 ק"מ.

02:11:40:11 02:11:36:21
ואז הם מילאו את הפרטים
ואמרו לי, תבוא מחר,

02:11:42:20 02:11:40:13
כשבאתי, אמרו לי: תבוא שבוע הבא,
ולאחר מכן תבוא עוד שבועיים.

02:11:45:10 02:11:42:23
כפי שאת יודעת המוסדות באתיופיה

אוהבים לגרור כל דבר.

02:11:49:11 02:11:45:21

הייתי אובד עצות.

02:11:48:21 02:11:52:21

ואז דודי אמרו לי : תשמע, הם לא יתנו לך את האישורים ללא מתן שוחד.

02:11:50:11 02:11:49:13

ואז אמרתי להם: מה עליי לעשות?

02:11:53:21 02:11:50:13

הם אמרו לי: אתה חייב להשיג כסף.

02:12:00:16 02:11:54:03

הלכתי לבית הוריי וסיפרתי להם את הסוד שהסתרת ודרשתי מהם את הכסף.

02:12:02:02 02:12:00:19

הם אמרו: באיזה סכום מדובר?

02:12:03:20 02:12:02:04

עניתי לי סכום כזה וכזה.
- הם ענו: איך נשיג לך סכום כזה?

02:12:08:02 02:12:03:23

עניתי: לא מעניין אותי איך תשיגו, אבל אני צריך את זה לכן תתנו לי.

02:12:14:24 02:12:08:07

אמרתי לו, אם תסרב לתת לי שים לב שאחים שלך נתנו עדות שאתה עשיר,

02:12:19:17 02:12:15:07

אמרתי לו: אני אלך ואומר להם שהם שיקרו לגביך ועל זה אתה תשב בכלא.

02:12:23:10 02:12:21:18

כן, איימתי עליו.

02:12:24:22 02:12:23:12

אמרתי לו שהוא עלול לשבת בכלא.

02:12:31:05 02:12:25:02

אני זוכר את אבא שלי הולך מצד לצד בכעס וממלמל כל מיני מילים.

02:12:34:10 02:12:31:16

ואז הוריי התייעצו וכדי לתת לי

את הכסף הם מכרו שור אחד.

02:12:39:02 02:12:35:04
הם מכרו את השור, קיבלו את הכסף
והביאו לי את הסכום שדרשתי.

02:12:40:20 02:12:44:06
קיבלתי את הכסף
ושילמתי את השוחד.

02:12:42:08 02:12:40:17
לאחר מכן קיבלתי את האישור...

02:12:44:20 02:12:42:11
רגע, למי העברת את השוחד?
איך עשית את זה?

02:12:47:21 02:12:44:22
הכול נעשה בתחכום, נתתי את המעטפה,
זה עבר מיד ליד באמצעות שליחים.

02:12:51:00 02:12:48:00
הם מקצוענים, זה עבר מיד ליד
באמצעות אנשים מיומנים.

02:12:53:16 02:12:51:02
איך ידעת שהכסף הגיע לאדם הנכון?

02:12:55:09 02:12:53:20
תאר לנו את השתלשלות האירועים
ואיך זה קרה בפועל.

02:13:02:22 02:12:55:16
הגעתי לכל זה באמצעות קרוב משפחתי,
ביתו למדה איתי באותו ביה"ס.

02:13:09:15 02:13:03:05
הוא היה איש מקושר מאוד
עם המוסדות הממשלתיים.

02:13:17:24 02:13:09:19
כשנוצר סכסוך או אי הבנה, הוא
היה מגיע ומגשר על הפערים שנוצרו.

02:13:19:23 02:13:18:01
אני ידעתי את הנתון הזה.

02:13:22:11 02:13:20:00
הוא האיש שאמר לי, אין
בעיה, אפשר לטפל בזה.

02:13:24:07 02:13:22:15
הוא גם האיש שאמר לי
שצריך לשלם שוחד.

02:13:26:03 02:13:24:10
הוא לקח ממני את כספי השוחד
והעביר לגורמים הרלוונטיים.

02:13:28:12 02:13:26:07
אני לא יודע כמה כסף
נתן להם וכמה השאיר לעצמו.

02:13:32:23 02:13:29:08
הוא לקח את המעטפה ואמר לי
שהכול בסדר, העניין יטופל במהרה.

02:13:35:08 02:13:33:00
לאחר כמה ימים הגיע האישור המיוחל.

02:13:37:08 02:13:35:10
אותו איש הביא לי את המכתב.

02:13:43:07 02:13:38:17
מלבד הדרכון, היה אישור שאין לי
חובות ושאני יכול לעזוב את הארץ.

02:13:45:08 02:13:43:13
נאמר לי שאני צריך
להגיע ל"אדיס אבבה".

02:13:48:00 02:13:45:10
עכשיו, ל"אדיס אבבה"
לא ניתן להגיע ברגל,

02:13:51:05 02:13:48:03
מדובר ב- 740 ק"מ,
צריך ללכת בתחבורה ציבורית,

02:13:53:19 02:13:51:07
שבתי אל הוריי שוב ודרשתי עוד כסף.

02:13:55:20 02:13:53:22
הם אמרו לי: מה חדש?

02:13:57:07 02:13:55:24
עניתי להם: עליי לנסוע לאדיס אבבה.

02:13:59:03 02:13:57:09
הם ענו לי: ומה רצונך?

02:14:02:04 02:13:59:05
נזכרתי, לפני כל המקרה הזה ניסיתי
לעלות ארצה דרך "אסמרה" שב"טיגריי".

02:14:08:22 02:14:02:09
רציתי להגיע ל-"אסמרה" ומשם
עם אונייה לעלות לארץ ישראל.

02:14:12:04 02:14:08:24
מה נסעת ל-"אסמרה"?
- כן, נסעתי לשם.

02:14:16:07 02:14:12:06
אחרי שניסית דרך "אדיס אבבה"?
- לא, לפני המקרה של מתן השוחד.

02:14:17:03 02:14:16:10
לא, לפני זה.

02:14:18:23 02:14:17:06
לפני זה.
- כן, לפני זה.

02:14:21:04 02:14:19:00
שמעתי שמועות שניתן להגיע
לישראל דרך "אסמרה".

02:14:26:12 02:14:21:06
אפשר להוציא דרכון בשלושה
מקומות: גונדר, מקלי ואסמרה.

02:14:34:09 02:14:26:14
נסעתי לשם כי שמעתי ששני יהודים
שחיו ב-"אסמרה" עלו לישראל.

02:14:44:09 02:14:34:13
לא בזמן שאני ניסיתי לעזוב
את אתיופיה, אלא מוקדם יותר.

02:14:47:17 02:14:44:16
נסעתי לשם באמצע הסמסטר.

02:14:52:08 02:14:47:21
במשך חודשיים ניסיתי לעשות
מהלך ולעלות לישראל...

02:14:56:01 02:14:52:13
איך נסעת לשם?
כשהגעת היכן לנת?

02:15:01:03 02:14:56:04
נסעתי באוטובוס ושהיתי במלון.

02:15:10:18 02:15:01:14
שהיתי שם כחודש ולמרות כל המאמצים,
נמסר לי כי לא יתנו לי את הדרכון.

02:15:15:15 02:15:11:07
ואז אמרתי, טוב, וחזרתי
לגונדר והתייצבתי בביה"ס.

02:15:20:24 02:15:15:20
כשהגעתי לביה"ס אמרו לי שאני מושעה,
ולא יכול לחזור ללמוד עם כולם.

02:15:26:17 02:15:21:04
פניתי לסבתא שלי שאהבה אותי
וביקשתי שתשיג לי אישור רפואי,

02:15:35:23 02:15:26:20
היא השיגה לי אישור רפואי שאומר
שנעדרתי מהלימודים בשל מחלה.

02:15:43:00 02:15:36:03
ואז חזרתי ללימודים ולאחר
מכן היה מבחן באחד המקצועות.

02:15:45:16 02:15:43:02
את הספרים ואת המחברות שלי השארתי
ב-"אסמרה", כי שחשבתי שאני יחזור.

02:15:52:03 02:15:45:18
עכשיו אמרתי לחבריי מהלימודים שאני
אשאיל מהם ספרים ואלמד כשהם ישנו.

02:15:55:16 02:15:52:05
בערבים כשהם ישנו, ישבתי תחת עמוד
תאורה ושיננתי את החומר הנלמד.

02:15:57:19 02:15:55:18
את תופתעי, אך עברתי
את המבחן בהצלחה.

02:16:00:21 02:15:57:21
כל הילדים היו בשוק, הם אמרו איך זה
ייתכן, הוא בקושי נכח בשיעורים.

02:16:09:20 02:16:01:11
כשהניסיון לצאת דרך "אסמרה" נכשל,

חשבתי על נסיעה ל-"אדיס אבבה".

02:16:13:15 02:16:11:03

ואז חזרתי לבית הוריי
ודרשתי מהם כסף.

02:16:16:05 02:16:14:15

אבי אמר לי באופן ישיר, תשמע,

02:16:22:06 02:16:16:08

מלבדך יש לנו עוד 10 ילדים לגדל,
לא נוכל לסייע לך הפעם הזאת.

02:16:25:10 02:16:22:08

אמרתי להם: אני חייב
לטוס לארץ ישראל.

02:16:30:14 02:16:27:22

אמרתי לסבתי שתדבר איתם
ותגרום להם לתת לי את הכסף.

02:16:31:18 02:16:30:17

אך אבי היה עקשן וסירב בתוקף.

02:16:36:05 02:16:31:21

הוא אמר: בשל הרצונות שלך, אתה
תגרום לנו לפשיטת רגל ולעוני.

02:16:39:21 02:16:37:07

ראיתי שבטוב זה לא הולך.

02:16:43:01 02:16:39:23

אמרתי להם: אם לא תביאו לי את הכסף
ובגלל זה אני לא אעלה לארץ ישראל,

02:16:46:22 02:16:43:04

תדע שיותר לא תראו את פניי לעולם.
אני אעלם, לא תראו אותי לעולם.

02:16:55:02 02:16:47:00

אמרתי להם: תמחקו את "מהרטו",
תדעו שיותר לא נתראה.

02:16:59:16 02:16:55:14

בגלל אמירותיי הקשות,
כולם התחילו לבכות.

02:17:02:13 02:17:00:02

הם העבירו את הימים בעצבות.

02:17:04:12 02:17:02:22

את כל זה אמרת להם
בזמן ששהית שם, נכון?

02:17:06:04 02:17:04:14

כן, כשהייתי תקופה.

02:17:09:16 02:17:06:13

ואז סבתי אמרה, את מכיר
את האופי של הילד הזה,

02:17:12:07 02:17:09:19

היא אמרה לו, תלווה
ממישהו כסף ותיתן לו.

02:17:15:01 02:17:12:10

היא אמרה, לצורך המטרה הזאת
נעשה מגבית וניתן לו את הכסף.

02:17:19:19 02:17:17:15

זה עבד, לאחר זמן קצר
קיבלתי מהם את הכסף.

02:17:26:08 02:17:20:00

ואז נסעתי ל-"אדיס אבבה", ושם ללא
מכרים ודודים זה היה ג'ונגל עבורי.

02:17:28:19 02:17:26:24

איך הייתה נראית "אדיס אבבה"
באותה התקופה?

02:17:32:19 02:17:28:22

בשבילי זו הייתה חוויה קשה,
לא ידעתי לאן יוצאים, הולכים, כלום.

02:17:35:24 02:17:33:14

זו הייתה עיר גדולה, לא היה
לי עם מי להסתובב.

02:17:38:17 02:17:36:08

הגעתי לשם ושהיתי באחד המלונות.

02:17:43:01 02:17:38:20

ואז נזכרתי שאחד הדודים של אימי
התגורר שם ועסק בהוראה.

02:17:45:07 02:17:43:06

הייתה לי הכתובת שלו.

02:17:50:01 02:17:46:01

הלכתי לכתובת המגורים שלו,
פגשתי אותו וסיפרתי לו את העניין.

02:17:52:00 02:17:50:04
הלכת לביתו ביוםך הראשון
ב-"אדיס אבבה"?

02:17:56:07 02:17:52:17
לא, הלכתי אליו למחרת. לילה ראשון
ישנתי במלון ולמחרת הלכתי אליו.

02:18:00:20 02:17:57:03
איך ידעת היכן יש מלונות?
מי הדריך אותך?

02:18:05:16 02:18:00:23
הגעתי בערב וכשירדתי מהאוטובוס
פגשתי בל בוייס (נושאי מזוודות),

02:18:12:06 02:18:05:19
שאלתי אותם היכן יש מלון בקרבת מקום
והם לקחו אותי במונית למלון הקרוב.

02:18:18:18 02:18:12:08
יכול לקרות לי אסון בעיר הזאת,
אלוהים שמר עליי מכל רע.

02:18:22:15 02:18:18:20
ירדתי מהמונית והלכתי לכיוון המלון.
וואי שכחתי איך קראו למלון.

02:18:24:23 02:18:22:24
קראו למלון: מלון הים האדום.

02:18:40:06 02:18:25:06
כן, הוא היה ממול לשוק "מרקטו",
וליד בית החולים "טקור אנבסה".

02:18:44:06 02:18:40:10
כפי שסיפרתי קודם, למחרת
נסעתי לדודי ושהיתי אצלו.

02:18:48:04 02:18:44:14
עכשיו בערך בן כמה היית?
- הייתי בן 14.

02:18:50:24 02:18:48:08
אה, 14.
- כן, הייתי כבר נער.

02:18:57:05 02:18:51:01
לאחר מכן נסעתי למחלקת עלייה ואמרתי להם שיש ברשותי אשרת תייר ודרכון.

02:18:59:18 02:18:57:09
אני צפוי לטוס בחינם כי מחכה לי כאן כרטיס טיסה.

02:19:02:15 02:18:59:22
ספר לי בהרחבה איך אתה נוסע למחלקת עלייה,

02:19:09:06 02:19:02:18
אתה חדש במקום, אתה מתגורר במלון, לא פחדת מהסביבה החדשה?

02:19:12:18 02:19:09:09
לא פחדת שישדדו אותך?
איך אתה הולך ממקום למקום?

02:19:14:12 02:19:12:21
לפני שהגעתי לשם עשיתי הכנה מוקדמת.

02:19:22:17 02:19:14:14
אם שמת'י כסף בכיס אז אמרו לי לתפור את זה, כדי שלא יכייסו אותי.

02:19:35:03 02:19:23:00
נסעתי בעיקר באוטובוס ממשלתי, נראה לי שקראו לו "אנבסה".

02:19:39:04 02:19:35:05
האוטובוס הצהוב.
- כן, האוטובוס הצהוב.

02:19:40:07 02:19:47:07
כן, בזמן שגרת'י שם קראו לאוטובוס הזה "אנבסה".

02:19:44:07 02:19:40:05
זה היה האוטובוס שפעל שם.
רוב הזמן נסעתי על הקו הזה.

02:19:49:17 02:19:44:10
הסבירו לי באילו קווים עליי לנסוע ולאן כל קו מגיע.

02:19:52:04 02:19:49:21
דודי שחי שם הסביר לי איפה כל דבר.

02:19:54:17 02:19:52:07
הוא הראה לי היכן
משרד העלייה.

02:19:57:24 02:19:54:21
לאחר מכן התחלתי
להסתדר לבד.

02:20:01:16 02:19:58:02
חייתי מעט בגונדר
ולכן ידעתי להסתדר.

02:20:08:00 02:20:01:19
אני לא אחד מהכפר שלא יודע
איך מתנהגים ומתניידים בעיר.

02:20:13:02 02:20:08:18
ושם לא נתנו את הדרכון והוויזה,
חקרו אותי למה אני טס וכולי.

02:20:21:04 02:20:13:22
טרטרו אותי הלוך ושוב עד
שאמרתי, הגיעו מים עד נפש.

02:20:25:01 02:20:21:23
לא רציתי להרים ידיים
ולוותר על החלום.

02:20:32:11 02:20:25:11
ואז פניתי אליהם שוב והסברתי
להם שממתין לי כרטיס טיסה,

02:20:37:11 02:20:32:15
ושם יקבלו אותי פרנג'ים (לבנים)
שאני מכיר וכבר רשמו אותי לביה"ס.

02:20:40:24 02:20:38:12
הם שאלו אותי: אז למה
כתוב על זה אשרת תייר?

02:20:44:07 02:20:41:01
אמרתי להם כי אני
הולך לצורך לימודים...

02:20:47:04 02:20:44:10
מה מטרת הביקור שרשמו לך?
- לצורך תיירות.

02:20:48:11 02:20:47:06

היה רשום אשרת תייר.

02:20:59:03 02:20:48:13
אני לא הולך להיות תושב קבע,
אני טס למטרת לימודים וזו הסיבה.

02:21:09:19 02:21:02:04
ניסית לשכנע אותם כמה שיכולתי ובאמת
לאחר כשבוע הם נתנו לי את הדרכון.

02:21:18:16 02:21:10:13
הראיתי לדודי והוא אמר שעליי לגשת
לשגרירות ישראל ולקבל אשרת תייר,

02:21:23:21 02:21:19:07
לשם לקח אותי איש אחר והראה לי
את המקום, כיוון שהיה בעבודה.

02:21:25:09 02:21:24:13
ושם...

02:21:28:06 02:21:26:10
באותה התקופה, לישראל
הייתה שגרירות באתיופיה?

02:21:29:12 02:21:28:08
כן, בטח.

02:21:32:06 02:21:29:17
בטח שהייתה שגרירות ישראל באתיופיה.

02:21:34:10 02:21:32:08
השגרירות הוקמה שם בשנת...

02:21:35:20 02:21:34:13
זה היה בתקופת שלטונו של
הקיסר "היילה סלאסי"?

02:21:37:11 02:21:36:15
כן.

02:21:41:11 02:21:37:18
בשנת 70 לפי הספירה האירופית
ושנת 64 לפי הספירה האתיופית.

02:21:42:14 02:21:41:14
או-קיי.

02:21:52:10 02:21:45:06
הגעתי לשם ונכנסתי לקונסוליה, הפקיד

מלמל, או-קיי, אני מבין שאתה תייר.

02:21:58:22 02:21:52:19
ואז הביט במסמכים ושאל אותי
האם יש ברשותי המחאת נוסעים?

02:22:03:00 02:22:00:05
הוא שאל: האם יש ברשותי
לפחות סכום של 500 דולר.

02:22:05:12 02:22:03:02
ענית: לו: אין לי.
הוא ענה: אז איך תתקיים שם?

02:22:08:08 02:22:05:23
ענית: אני לא נוסע למטרת תיירות.
הוא ענה: אז למטרת מה אתה טס?

02:22:10:02 02:22:08:14
ענית: לך אני כבר
יכול להגיד את האמת.

02:22:13:16 02:22:10:08
הוא ענה: או-קיי, ומה האמת?
אמרתי: אני "פלאשה", אני יהודי,

02:22:17:12 02:22:13:19
אני עולה ארצה ונשאר שם.
הוא אמר: פלאשה?, ענית: כן.

02:22:25:03 02:22:18:01
הוא ענה: אבל ה-"פלאשה"
עוד לא הוכרו כיהודים.

02:22:26:19 02:22:25:05
האשרה שיש לך היא אשרת תייר.

02:22:29:13 02:22:27:09
אם אין לך כסף, לא אוכל
לאשר לך לעלות לישראל.

02:22:34:00 02:22:31:17
אמרתי לו: בבקשה, אני
יהודי, תאשר לי לעלות!

02:22:36:18 02:22:34:04
הוא ענה: זה בלתי אפשרי.

02:22:40:02 02:22:36:20
אין לנו הוראה שכל אתיופי שאומר

שהוא יהודי צריך לאשר לו לעלות.

02:22:46:05 02:22:41:19
אמרתי לו: יש לי מכרים בישראל
שמחכים לבואי ומכירים אותי.

02:22:48:09 02:22:46:08
הוא ענה: מכרים?
מי הם אותם האנשים?

02:22:49:23 02:22:48:13
אמרתי לו מי הם את
שלושת החברים שלי.

02:22:52:12 02:22:50:12
הוא הכיר אותם,
אין מי שלא מכיר אותם.

02:22:56:10 02:22:52:14
הוא שאל: מאיפה אתה מכיר אותם?
ענית לי הכרתי אותם כשהם היו פה.

02:22:59:07 02:22:56:12
במקרה היו לי את המכתבים
עליי אז הראיתי לו.

02:23:03:19 02:23:00:01
ואז הוא הנהן בראש ואמר או-קיי, אני
זוכר את זה שהוא עשה פרצוף חושב.

02:23:13:14 02:23:03:21
ואז הוא אמר, תשלח להם
מסר דרך טלגרם.

02:23:17:20 02:23:13:17
תשלח להם מסר דרך טלגרם.
אמרתי: מה זה טלגרם?

02:23:25:05 02:23:17:23
הוא אמר, זו מערכת מסרים מיידית
שמאפשרת פרטיות וזמינות.

02:23:27:19 02:23:25:16
אמרתי, או-קיי, כמה זמן זה לוקח?

02:23:32:04 02:23:29:01
הוא ענה: זה תלוי בזמן התגובה שלהם.
אמרתי, בסדר, אשלח להם.

02:23:35:06 02:23:32:07

ואז אזרתי אומץ ואמרתי לו: תשמע,

02:23:45:08 02:23:35:08
היה לי כסף והוא אזל, אני אוכל פעם
ביום ואין לי כסף, אולי תיתן לי.

02:23:49:09 02:23:45:12
הוא ענה: אני מבין לליבך,
אך לא אוכל לעזור בעניין.

02:23:54:04 02:23:50:23
אמרתי לו: כיוון שאני בלחץ כספי,
תנסה בבקשה לזרז את העלייה שלי.

02:23:57:09 02:23:54:07
הוא ענה: אמרתי לך, זה תלוי בהם.

02:23:59:13 02:23:57:12
או-קיי, תודיע לי כשזה מוכן.

02:24:03:16 02:24:00:07
היו לי קוצים בתחת, הייתי מגיע
אליו למשרד פעמיים ביום.

02:24:05:11 02:24:03:18
כל פעם שהגעתי לשם הוא היה אומר
לי: עדיין לא הגיעה תשובה מהם,

02:24:06:13 02:24:05:13
כשתגיע, אעדכן אותך.

02:24:09:01 02:24:07:10
אמרתי: איך תודיעו לי,
הרי אין לי טלפון.

02:24:11:05 02:24:09:03
הוא אמר: טוב, אז מספיק
שתגיע פעם ביום.

02:24:15:11 02:24:12:05
לאחר כשבועיים כשהלכתי ושאלתי אם
הגיעה תשובה הוא ענה: כן, הגיעה.

02:24:16:10 02:24:15:14
מה, לאחר שבועיים?
- כן.

02:24:19:14 02:24:16:20
הוא אמר: הגיעה התשובה
לה חיכינו, זה אומת ואושר.

02:24:24:24 02:24:19:16
הוא אמר: תביא את הדרכון,
ושם את החותמות הרלוונטיות.

02:24:28:22 02:24:25:01
לאחר מכן הלכתי למשרדים של אל על.

02:24:38:09 02:24:28:24
נכנסתי למשרד ואמרתי להם שלום לכם.
היא אמרה: שלום, והמשיכה בעבודתה.

02:24:42:21 02:24:39:05
אמרתי לה: המנהל נמצא?
ברונו נמצא?

02:24:44:12 02:24:43:11
היא ענתה: מה?

02:24:46:08 02:24:45:01
ענית לי: אני מחפש את ברונו.

02:24:49:22 02:24:46:19
היא ענתה: אתה מחפש את ברונו?
ענית: כן.

02:24:53:00 02:24:50:00
היא ענתה: מי אתה?
ענית: שמי מהרטו.

02:24:55:23 02:24:53:07
היא ענתה: מה לך ולברונו?

02:24:58:10 02:24:56:21
ענית: הפנו אותי אליו
אנשים שהוא מכיר.

02:25:01:17 02:24:58:13
היא שאלה: באיזה אנשים מדובר?
ענית לה: אנשים שחיים בחוץ לארץ.

02:25:06:20 02:25:03:13
היא ענתה: מי נמצא בחוץ לארץ,
מי הם האנשים האלה?

02:25:09:24 02:25:08:08
ענית לה: שמו של האדון
הינו מר שרמן.

02:25:11:22 02:25:10:18

היא לא הכירה אותו.

02:25:16:19 02:25:11:24

שרמן...? היא הייתה בלחץ,
היא לא הבינה מה לעשות.

02:25:18:22 02:25:17:02

היא אמרה, חכה כאן
רגע, והלכה למשרדו,

02:25:25:08 02:25:19:00

דפקה בדלת וכנראה סיפרה לו
על השיחה שניהלתי איתה.

02:25:30:05 02:25:28:24

ואז... היא חזרה ושאלה
אותי: מה שמך שוב?

02:25:33:12 02:25:30:12

ענית: מהרטו.
מי הפנה אותך לפה?

02:25:36:06 02:25:33:15

אמרתי : שרמן.
היא חזרה ואמרה לו את זה.

02:25:37:23 02:25:36:08

הוא אמר לה: תקראי לו לכאן.

02:25:45:02 02:25:39:06

הוא קם ואמר לי שלום, וביקש ממנה
להביא לי קפה ועוגה.

02:25:55:02 02:25:45:09

היא הוציאה מהקלסר את המסמכים
שחיכו לי ואמר לה תיתני לו.

02:25:56:24 02:25:55:10

לקחתי את הדרכון
ואת המסמכים שאני צריך.

02:26:11:00 02:25:57:06

ואז הוא נתן לי כמה מזומנים ואמר,
זה ישמש אותך לקנות אוכל וכל דבר.

02:26:16:10 02:26:11:02

הוא אמר לי, בעוד שלושה ימים יגיע
נהג ויאסוף אותך לשדה תעופה.

02:26:17:16 02:26:16:20

אמרתי: או-קיי.

02:26:24:03 02:26:19:15

בימים האלה אכלתי
ושתיתי כאוות נפשי.

02:26:29:18 02:26:24:05

ובאמת לאחר שלושה ימים, הנהג
הגיע ואסף אותי לשדה תעופה.

02:26:39:01 02:26:30:22

לאחר מכן עברתי בידוק ביטחוני
וראיתי את משרד העלייה שהייתי בו.

02:26:44:06 02:26:39:15

ואז טסנו במטוס משהו כמו
3 שעות ונחתנו בישראל.

02:26:51:09 02:26:44:14

הגעתי לישראל בחג סוכות ופגשתי את
שלושת החברים שעזרו לי לעלות לארץ.

02:26:56:13 02:26:54:22

זה הסיפור...

02:27:09:02 02:27:02:02

שאלתי האחרונה היא: מה הדבר שאליו
אתה הכי מתגעגע בחיים באתיופיה?

02:27:14:08 02:27:12:19

יש הרבה דברים שאליהם אני מתגעגע.

02:27:22:20 02:27:14:24

למרות שהחיים פה הם נוחים, וכל דבר
הוא בהישג יד, החיים שם היו טובים.

02:27:33:04 02:27:23:00

שם הרגשתי כל דקה ודקה, הימים היו
ארוכים יותר, השבועות היו ארוכים.

02:27:42:19 02:27:34:09

אני מתגעגע לאותנטיות של האנשים,
הייתה אהבת חינם בקרב האנשים.

02:27:47:10 02:27:43:14

אני מתגעגע להרמוניה ששררה שם
ולכבוד ההדדי שרכשנו זה לזה.

02:27:53:04 02:27:49:24

אני מתגעגע לאחווה שהייתה,

לחברים הטובים והנאמנים.

02:27:59:08 02:27:53:07
לכבוד שרחשו הבעל והאישה זה לזה,
וכן למעמד שהיה למוסד הנישואין.

02:28:03:17 02:28:00:17
אני מתגעגע לדרך שהילדים
כיבדו את הוריהם.

02:28:15:02 02:28:08:05
כל זה חקוק בזיכרוני,
אני מאוד מתגעגע לזה.

02:28:30:02 02:28:15:06
לא רע לי היום, אבל האנשים
שם היו יותר מאושרים.

02:28:48:12 02:28:35:07
שם לדקה ולשעה לא הייתה משמעות.
היית חי ומביט בזריחה ובשקיעה.

02:28:53:07 02:28:49:19
החיים פה לא דומים
בכלל לחיים באתיופיה.

02:28:57:11 02:28:53:11
ובכן אני מאוד מתגעגע
לכל הדברים שציינתי.

02:29:02:00 02:28:57:14
עוד דבר, כשיש את האופציה
וההזדמנות להתקדם טכנולוגית,

02:29:08:08 02:29:02:03
כשצריך לעבוד קשה ולהשיג דברים,
התושבים מראים אדישות מסוימת.

02:29:14:21 02:29:08:10
וכשאני רואה את החיים הקשים
שהם עוברים זה מאוד כואב לי.

02:29:21:04 02:29:15:00
אני מניח שהזמן יעשה את
שלו והם ישפרו את זה.

02:29:33:01 02:29:21:07
אבל כשאתה רואה את
העם הזה חי בעוני וברעב,

02:29:39:04 02:29:33:03
וכשהילדים עובדים במקום להיות
בביה"ס, הבטן שלי מתהפכת וקשה לי.

02:29:46:17 02:29:40:04
כשהנשים הולכות קילומטרים רבים,
יחפות, כדי להביא מים מהבאר,

02:29:49:07 02:29:46:20
זה צובט אותי בלב, אני מצר על כך.

02:29:57:22 02:29:49:10
הייתי רוצה שהם לא יסבלו,
זה החלום וזו הציפייה שלי.

02:30:01:20 02:29:58:02
כל המראות האלה
עוברים מול עיניי.